

EESTI STATISTIKA

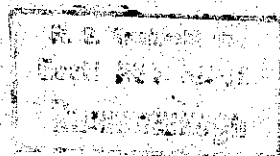
ILMUB KORD KUUS

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1929

SEPTEMBER

SISUKS PEALE MUU:

- IV Eesti-Läti statistika konverents.
- Sündivus, surevus, abielluvus ja abielulahutused 1928 a.
- Leiutised 1922—28 a.
- Põllumajandus- ja tööstusained väliskaubanduses 1924—28 a.
- Riigi metsamajandus 1927/28 m/a.
- Hädaabitööd 1928/29 a. talvel.
- Tööõnnetused 1927 a.
- Siseveeteede tegevus 1928 a.
- Kaubalaevastik 1. I. 1929 a.
- Maakorraldus 1927 ja 1928 a.
- Asunikudele antud riiklikud laenud ja toetused 1921—28 a.

Nr. 94 (9)

TALLINN

Nr. 94 (9)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
IV Eesti-Läti statistika konverents	481	<i>La IV conférence estono-letonne des statisticiens</i>	481
IV Eesti-Läti statistika konverentsi resolutsioonid	481	<i>Résolutions adoptées par la IV conférence des statisticiens d'Estonie et Lettonie</i>	481
Sündivus, surevus, abielluvus ja abiellulahutused 1928 a. — H. Reiman	486	<i>Naissances, décès, mariages et divorces en 1928. H. Reiman</i>	486
Leitudised 1922—28 a. — H. Reiman	492	<i>Inventions de 1922—28. — H. Reiman</i>	492
Põllumajandus- ja tööstusained väliskaubanduses 1924—28 a. — J. Janusson	495	<i>Commerce extérieur des produits agricoles et industriels de 1924—28. — J. Janusson</i>	495
Riigi metsamajandus 1927/28 m/a. — B. Tiisman	498	<i>Exploitation des forêts d'État en 1927/28 — B. Tiisman</i>	498
Hädaabitööd 1928/29 a. talvel — R. Sõrmus	503	<i>Travaux publics en hiver de 1928/29. — R. Sõrmus</i>	503
Tööõnnetused 1927 a. — H. Reiman	509	<i>Accidents du travail en 1927 — H. Reiman</i>	509
Siseveeteede tegevus 1928 a. — A. Kits	513	<i>Mouvement aux voies navigables intérieures en 1928. — A. Kits</i>	513
Kaubalaevastik 1. I. 1929 a. — A. Kits	516	<i>Marine marchande au 1. I. 1929. — A. Kits</i>	516
Maakorraldus 1927 ja 1928 a. — O. Laaman	522	<i>Mise en ordre de terres d'État et privées en 1927 et 1928. — O. Laaman</i>	522
Asunikukudele antud riiklikud laenud ja toetus 1921—28. — O. Laaman	524	<i>Crédits accordés aux exploitations nouvellement fondées de 1921—28. — O. Laaman</i>	524
Suur- ja kesktööstusettevõtete tööjõud 1. VII. 1929 a.	540	<i>Main d'oeuvre d'entreprises grandes et moyennes au 1. VII. 1929.</i>	540

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standartnumeration)		(Numération permanente)	
Tab. 1. Sisseveetu juulis	526	Tab. 1. Importation en juillet	526
" 2. Väljaveetu juulis	527	" 2. Exportation en juillet	527
" 3. Sisse- ja väljaveetu juulis (tähtsamad ained)	528	" 3. Importation et exportation des principaux articles en juillet	528
" 4. Tolliametite läbikäik juulis	530	" 4. Commerce extérieur en juillet (par les douanes)	530
" 5. Tolliasutiste tulud detsembris	519	" 5. Recettes douanières en décembre	119
" 6. Ühend. riigiraudteede tegevus juunis	531	" 6. Chemins de fer unis en juin	531
" 7. Tallinna sadama tegevus augustis	532	" 7. Mouvement du port de Tallinn en août	532
" 8. Eesti Panga äriseis 31. VII. 29	532	" 8. Situation financière de la Banque d'Estonie au 31. VII. 1929	532
" 9. Maapanga äriseis	225	" 9. Situation financière de la Banque agricole	225
" 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1. VII. 29	533	" 10. Situation financière des banques privées et des principales banques coopératives au 1. VII. 29	533
" 11. Üksikute pankade äriseis summad 1. VII. 29	533	" 11. Montant des bilans des banques au 1. VII. 29	533
" 12. Riigi sissetulekud juunis	534	" 12. Recettes de l'État en juin	534
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil augustis	535	" 13. Cours du change à Tallinn en août	535
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud augustis	534	" 14. Nombre des personnes passées les confins de la République en août	534
" 15. Elanikkude arv linnades augustis	535	" 15. Mouvement de la population dans les villes en août	535
" 16. Liikvel olev raha 1. VIII. 29	536	" 16. Billets en circulation 1. VIII. 29	536
" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus juulis	536	" 18. Mouvement de la chambre de compensation en juillet	536
" 19. Protestitud vekslid juulis	536	" 19. Effets protestés en juillet	536
" 20. Kapitali emissioonid augustis	536	" 20. Émissions des capitaux en août	536
" 21. Tööstustoodang juunis	536	" 21. Production de quelques industries en juin	536
" 22. Loomataudid juulis	536	" 22. Épidémies en juillet	536
" 23. Tapamajade tegevus juulis	536	" 23. Fonctionnement des abattoirs en juillet	536
" 24. Suur müügihinnad augustis	537	" 24. Prix de gros en août	537
" 25. Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1925—29	534	" 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1925—29	534
" 26. Turuhinnad augustis	538	" 26. Prix de détail en août	538
" 27. Elumaksumusindeksid	539	" 27. Nombres-indices du coût de la vie	539
" 28. Suur müügiindeksid	539	" 28. Nombres-indices des prix de gros	539
" 29. Tööbõrsid ja eravahetalituskont. juulis	542	" 29. Actiivité des bourses du travail et des agences d'affaires privées en juillet	542
" 30. Tööstusettevõtted ja nende tööjõud 1. augustiks	543	" 30. Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1. août	543
" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtetes juulis	544	" 31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en juillet	544
" 32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid	544	" 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr.	544
" 33. Nakkushaigused juulis	544	" 33. Maladies contagieuses en juillet	544

IV EESTI-LÄTI STATISTIKA KONVERENTS.

(16—20 märtsini 1929 Riias).

Peale põllumajandusliku üleskirjutuse läbitöötamise ja tulevase rahvalugemise kava ühtlustamise oli IV Konverentsil põhjalikumal arutusel tervishoiu statistika korraldus. Selle laiaulatusliku ala põhijooned leidsid ühtlase lahenduse mitmete ühiste nomenklatuuride ja küsimuskavade kujul. Samuti leidis ühtlustamist raamatukogude statistika.

Resolutsioonide tähtsamad punktid on toodud allpool.

La IV CONFÉRENCE ESTONO-LETTONNE des STATISTICIENS

(de 16—20 mars 1929 à Riga).

À la IV Conférence les méthodes de dépouillement du recensement agricole et les cadres communs pour publication des données furent discutés en détail.

Pour le recensement de la population de 1930 les principes généraux ainsi que le programme commun ont été établis.

Mais le principal objet de la conférence constituait la statistique d'hygiène publique. Les formulaires uniformes furent établis pour l'enregistrement des causes de décès ainsi que la nomenclature des maladies contagieuses soumises à l'enregistrement obligatoire. Également vient d'être établi le programme des statistiques de morbidité, de l'hygiène des nourrissons, des enfants et des écoliers.

Il fut décidé d'introduire des carnets individuels sur l'état sanitaire des écoliers dans les écoles secondaires et pour toutes les écoles des villes.

La statistique des bibliothèques fut également uniformisée.

IV EESTI-LÄTI STATISTIKA KONVERENTSI RESOLUTSIOONID.

RÉSOLUTIONS ADOPTÉES par la IV CONFÉRENCE des STATISTICIENS d'ESTONIE et LETTONIE.

I. ÜLDRAHVALUGEMINE 1930 a.

1. Konverents võttis vastu eeltuleva üldrahvalugemise põhialuste aja ja kava ühtlustamiseks alljärgnevad juhtnöörid.

2. Mõlemad riigid kasutavad kõik neist olenevad abinõud, et 1930 a. rahvalugemise kriitiliseks momendiks saaks määratud õõ vastu 2 detsembril, kui selle vastu pole seadusandlikud asutused.

3. Kui 1930 a. rahvalugemise tähtaeg ühtlustatakse, siis Eesti, valides järgnevate üldrahvalugemiste tähtaegu, ühendub tähtajaga, mida nõuab Lätilt Seimi valimisseadus, kuivõrra selle vastu ei ole seadusandlikud asutused.

4. Konverents võttis vastu isikliku kaarti kava. Isikliku kaardi ja muude rahvalugemise vormularide lõplik kuju ja redaktsioon määratakse statistikavalitsuste kokkuleppel, kusjuures vormularides järjekord ja numeratsioon ühtlustatakse.

5. Rahvalugemise materjalide avaldamise järjekord ja sisu ühtlustatakse.

6. Põhimõttelikult saab rahvalugemist toimetav personaal kindlat tasu, kuid jääb ka võimalus toimetada registreerimist autõõna.

7. Hoolimata sellest, et mehaaniliste masinatega rahvalugemismaterjalide läbitöötamisel mõningaid paremusi, tuleb teostada töö statistika valitsuse käsutuses olevate vahenditega, sihiga hoida valuutat ja kasutada tööta intelligentsi tööjõudu.

8. Isikud, kes registreeritud riigi territooriaalvetes asuvail laevadel, samuti ka kõik isikud laevadel, mis rahvusliku lipu all väljaspool territooriaalvee piirkonda, eraldatakse kokkuvõttes iserühmadesse.

9. Isikud, kes registreeritakse teel, väljaspool alalist ehukohta (teel, raudteel, rannasõidu laevadel), rühmitatakse materjali läbitöötamisel alalise elukoha järele.

10. Vaimuhaiguste kohta avaldatavais andmeis eritletakse spetsiaalalutised, milliste hoolealla vastavad isikud kuuluvad, näidates hoolealuste arvu.

11. Vangide kohta, kes vanglas teevad mingit tootvat tööd, märgitakse ka nende töö liik ja laad.

12. Isikud muutuva tööalaga ja töötud tea-

tavad oma viimase töökoha. Töötaoleku kohta tehakse erimärkus. Streikijad loetakse tööta-vaiks töölt lahkumiskohas.

13. Rahvalugemisel toimetatakse täielikku leibkondmajapidamisühikute arvestust.

14. Sõjaväelasi ei liigitata erirühma, vaid arvatakse sinna territoriaallüksusse, kus piirkonnas nad registreeritud.

II. TERVISHOIU STATISTIKAST.

A. Surmapõhjuste statistika.

1. Surmapõhjuste nomenklatuuriks võetakse nomenklatuurid, mis saavad väljatöötatud 1929 a. Pariisi kokkukutsutaval rahvusvahelisel konverentsil, vajaliste täiendustega kohapealsete olude kohaselt.

2. Surmajuhtude registreerimiseks, nii linnades, kui ka maal, loetakse tarvilikuks arsti tunnistus, mis peab sisaldama vähemalt järgnevad küsimused:

- a) surnu nimi ja perekonnanimi;
- b) sugu;
- c) vanus;
- d) elukoht;
- e) perekonnaseis;
- f) rahvus;
- g) riiklõnglus;
- i) haridus;
- j) tööala (eritades ka elukutset);
- k) lastel kuni ühe aastani:
 - 1) toitmisviis;
 - 2) ema perekonnaseis;
 - 3) mitmendaks lapseks on surnu emal;

l) surma põhjus: haiguse $\frac{\text{eesti-}}{\text{rahi-}}$ ja ladina-keelne nimetus.

Märkused: punkt c juure: elu esimese 24 tunni jooksul surnud lastel — tund; surnultsündinud — sünnituse enne- või õigeaegsus;

punkt j juure: lastel kuni 16 aastani — perekonna pea oma;

punkt l juure: mitme haiguse korral kantakse haiguse nimetused tunnistusele haigestumise järjekorras, kusjuures arst kiripsutab alla selle haiguse nimetuse, mis tema arvates on surma peapõhjus; operatsioonide korral näidatakse eraldi: haiguse nimetus, operatsiooni nimetus ja surma vahenditu põhjus; vägivaldse surma, õnnetusjuhu või enesetapmise korral näidatakse surmamise vahend ja surma laad; kes surma kohta arstitunnistuse kokku seadis (ravitsemist-, lahkamist- või välist ülevaatust toimetanud arst).

B. Nakkushaiguste statistika.

3. Määratakse kindlaks järgnev ühine nomenklatuur sunduslikult registreerimisele kuuluvate nakkushaigestumiste kohta:

1. Typhus abdominalis
2. Paratyphus

3. Typhus exanthematicus

4. Febris recurrens

5. Malaria

6. Variola

7. Morbilli

8. Scarlatina

9. Diphtheria

10. Cholera asiatica

11. Dysenteria

12. Pestis

13. Lepra

14. Encephalitis lethargica

14. Meningitis cerebrospinalis epid.

16. Trachoma

17. Tuberculosis a — pulmonum

b — teiste organite.

4. Nakkushaigete registreerimise vormular peab sisaldama järgnevad küsimused:

- a) haiguse nimetus;
- b) haige alaline elukoht;
- c) sugu;
- d) vanus;
- e) tööala;
- f) haigestumisaeg;
- g) eraldamine.

C. Sotsiaalse iseloomuga haiguste statistika.

5. Tuberkuloosi, lepra, sugu- ja vaimuhaiguste uurimise erilise tähtsuse tõttu on tarvilik seada sisse erilised isiklikud registreerimiskaartid, mis sisaldaksid küsimusi haiguse iseloomu ja haige ühiskondliku olukorra kohta.

Kaartid täidetakse: a) suguhaiguste puhul — igal konstateeritud haigestumise juhul, b) tuberkuloosi, lepra ja vaimuhaiguste korral — ainult neil haigestumisuhtudel, kui haige ravimisel erilises ravimisasutises.

6. Nimetatud haigestumiste registreerimiskaartid peavad vähemalt sisaldama kõigile üldised küsimused:

- a) haige alaline elukoht;
- b) sugu;
- c) vanus;
- d) tööala;
- e) haigestumisaeg;
- f) arstimisviisid;

eriküsimused haigestumise korral tuberkuloosi:

- a) diagnoos;

Tuberculosis organorum respirationis (laryngis, pulmonum — parempool, pahempool: latv, ülemine osa, alumine osa, üksikud pesad, kogu kops), organorum digestionis (intestinalis, peritoneal, . . .), articulationum et ossium, lymphoglandularum, organorum uropoeticorum et generationis, cerebro-meningealis, cutis;
- b) patsillide leid,
- c) haige perekonna seis;
- d) tähtsamad (kopsu ja teised kurnavad ning nakkavad) haigused läbiõdetud enne haigestumist tuberkuloosi;
- e) varemalt tarvitatud tuberkuloosi ravitsemise viisid;
- f) vanemate ja kaaselanikkude tuberkuloosi põdemine;
- g) isolatsioon;
- h) korteriolud.

Suguhaiguste kaardi eriküsimused:

- a) diagnoos:

(Lues — ulcus durum, stad. secundum, stadium tertium, latens, congenita. Tabes dorsalis. Paralysis progressiva. Ulcus molle. Gonorrhoea (acuta, chronica).
- b) küsimused oletatava nakkuse allika ja varemalt tarvitatud ravitsemise kohta.

Laepra haiguste kaardi eriküsimused:

- a) diagnoos:

Lepra tuberosa, lepra maculosa, anaesthetica, mixta.
- b) haige sünnikoht;
- c) elukoht enne asumist alalisele elukohale;
- d) nakkuse allikas;
- e) lepra juhud perekonnas ja sugulaste hulgas;
- f) leprosooriumi mineku aeg.

D. Rahva haigestumise statistika.

7. Kuna haiged pöörduvad sageli mitme arsti poole ja paljud neist ei tarvita arstiabi üldse, võib praktiseerivate arstide ja ambulatooriumite iga-aastaseid aruandeid kasutada vaid rahvale arstiabi andmise statistikaks. Seks otstarbeks peavad nimetatud aruanded sisaldama ainult andmeid visiitide arvu kohta ühes jaotusega haiguste pealiikide järele.

8. Haigestumise statistikat peetakse ainult järgnevate rahvarühmade kohta:

- a) rinnalaste,
- b) kuni kooliealiste laste,
- c) õpilaste,
- d) haigekassa liigete,

- e) riigi- ja raudteeteenijate,
- f) kaitseväelaste,
- g) vangide,
- h) maaelanikkude.

9. Haigestumist neis rühmades näidatakse koefitsientidega ja indeksitega, paralleelselt absoluutarvudega.

10. Kuna haigestumise statistikas põhjalikud andmed asutis ravimisel olevate haigete kohta väga tähtsad, peetakse tarvilikuks ravilais seada sisse haigete isiklikud statistilised kaardid. Kaart peab sisaldama alljärgnevaid küsimusi:

- a) haiguse liik (ehk haiguste — nende põdemise järjekorras haige poolt),
- b) haige alaline elukoht,
- c) riikkondlus,
- d) sugu,
- e) vanus,
- f) haridus,
- g) tööala,
- h) haigestumisaeg,
- i) haigemajja paigutamise aeg,
- j) haigemajas viibimise aeg,
- k) tervislik seisukord haigemajast lahku-des,
- l) operatsiooni iseloom, kui sarnane tehtud.

Märkus: Sünnitajate kohta täidetakse eriline sünnituskaart.

11. Haiguste nomenklatuurid, nii üldised kui erilised, kuivõrra nad tarvilikuks osutuvad, ühtlustatakse nende maksmapanemisel.

E. Rinna- ja kuni kooliealiste laste ning õpilaste tervise statistika.

12. Statistika organiseerimiseks rinna- ja kuni kooliealiste laste ning õpilaste terviseliku seisukorra kohta kasutada esijoones laste ja emade nõuandekohtade andmeid.

13. Õpilaste terviseliku seisukorra ja füüsilise arenemise selgitamiseks vaja seada sisse isiklik terviseramat igale õpilasele linnades ja keskkoolides, laiendades nimetatud süsteemi aegamööda kõikidele koolidele.

14. Konverents peab tarvilikuks Tallinnas ja Riias tarvitusele võtta isiklikud terviseramatud juba rinnalapse eest alates.

F. Rahva tervishoiu kulude statistika.

15. Loetakse tarvilikuks koguda andmeid iga-aasta kulutatud summade kohta rahva tervishoiu alal, eritades riigi, omavalitsuste ja ühiskondlikkude organisatsioonide kulutusi:

- a) haiguste ärahoidmiseks,
- b) ravimiseks.

16. Tegelikus elus käesoleva otsuse p. 1—15 kõige paremaks läbiviimiseks, loeb konverents tarvilikuks:

a) kohandada mõlema riigi meditsiin-administratiivseid aparate kõigi neis resolutsioones püüdnud rahva tervise statistika algmaterjali kogumise nõuetele.

b) et rahva tervishoidu käsitavate seaduste, sundmääruste, juhtnõuete jne. väljaandmisel arvesse võetaks statistika huvid.

III. RAAMATUKOGUDE STATISTIKA.

1. Mõlema riigi raamatukogude statistika aluseks on rahvusvahelise statistika instituudi poolt 1928 a. vastuvõetud kava.

Täiendused sellele kavale määratakse kindlaks mõlema maa statistika asutuste kokkuleppel.

2. Teateid rahvaraamatukogude kohta kogutakse igal aastal, teiste kohta — vähemalt kord viie aasta jooksul. Peale rahvaraamatukogude liigitatakse raamatukogud: 1) koolide,

2) riigi- ja omavalitsusasutuste ja 3) eraorganisatsioonide ja -isikute raamatukogudeks, kui võrra viimased avatud üldkasutamiseks.

3. Liikuvuse koefitsiendiks kasutatakse lugemiseks antud raamatute arvu jagatis raamatute arvuga kogus. Loetavuse koefitsiendiks — lugemiseks antud raamatute arv ühe lugeja kohta. Nimetatud koefitsientide korrutis annab lugemise intensiivsuse koefitsiendi.

IV. VÄLISKAUBANDUS.

1. Täienduseks I ja II Eesti-Läti statistika konverentsidel vastuvõetud otsusele väliskaubanduse alal ja arvestades Genfi majandusstatistika konventsiooniga 1928 aastast, konverents

loeb tarvilikuks, et mõlemad riigid võtaks tarvitusele abinõud eelnimetatud konventsiooni otsuste läbiviimiseks tegelikus elus.

V. PÖLLUMAJANDUSLIKU ÜLESKIRJUTUSE MATERJALIDE LÄBITÖÖTAMISEST JA TULEMUSTE AVALDAMISEST.

A. Talumajapidamiste kohta käiva materjali läbitöötamine.

1. Põllumajandusliku üleskirjutuse materjalide läbitöötamine sünnib talumajapidamisliikide ja majapidamiste suuruse järgi.

2. Materjalid talumajapidamiste kohta jaotatakse järgnevaiks majapidamisliikideks:

- Ostutalundid omaniku enese valdamisel;
- Renditalundid ostetud maadel;
- Asundustalundid ja nende rentnikud (siia kuuluvad ka juba juriidiliselt pärisomanduseks antud talundid);
- Endised pikaajalised renditalundid endistel mõisamaadel;
- Palgatalundid riigi- ja omavalitsuse maadel;
- Muud talundid.

Talundid hingemaadel jaotatakse täiendavalt kahte rühma:

- Talundid hingemaal,
- Hingemaast eraldatud talundid.

3. Iga talumajapidamisliik jaotatakse põllumajandusliku maaala järele järgnevaiks alarühmadeks:

I	1 kuni	5	ha
II	5	"	10
III	10	"	20
IV	20	"	30
V	30	"	50
VI	50	"	100
VII	100 ja rohkem	"	"

B. Maakruntide kohta käiva materjalide läbitöötamine.

4. Maakruntide kohta käiv materjal töötatakse läbi omandusliikide ja krundi üldpindala järele.

5. Materjalid jaotatakse alljärgnevasse omandusliikidesse:

- Eramaad:
 - Omanduseks saadud maakrundid,
 - Muud maakrundid eramaadel,
- Riigimaad:
 - Asunikude maakrundid,
 - Riigi rendi maakrundid,
 - Muud krundid riigimaadel.

III Kogukonna- ja ühiskonnamaad.

6. Iga liik jaotatakse järgnevasse alaliikidesse:

I	kuni	0,5	ha
II	0,5	"	1 "
III	1	"	3 "
IV	3	"	5 "
V	5	"	10 "
VI	10	"	20 "
VII	20	"	30 "
VIII	30	"	50 "
IX	50	"	100 "
X	100 ja rohkem.		

7. Üleskirjutuse tulemusist töötatakse läbi ja avaldatakse esimeses järjekorras järgnevad kokkuvõtted:

Kokkuvõtte Nr.	I	— Majapidamiste arv, maa- kasutamine ja maaparan- dus.
"	II	— Põllumaa jaotus kultuu- ride järele.
"	III	— Keeduvilja aia pindala, viljapuude arv.

Kokkuvõtte Nr.	IV	— Loomade arv.
"	V	— Põllutööriistade ja masi- nate arv.
"	VI	— Ehitised.
"	VII	— Andmed väikekohtadelt.
"	VIII	— Maaomandus ja rendi- maad.

Kokkuvõtete üksikasjalik küsimustik on paigutatud protokollilõppu, kusjuures kokkuvõtete küsimustikus numeratsioon on mõlemas riigis ühtlane.

C. Üleskirjutuse tulemuste avaldamine.

8. Üleskirjutuse tulemused avaldatakse läbi töötatud materjalide järjekorras mõlema riigi statistiliste keskasutuste nii perioodilisis kui ka eriväljaandeis.

IV Eesti-Läti statistika konverentsist võtsid osa:

Eesti poolt: Delegatsioonijuhina A. PULLERITS,
Liikmed: A. TOOMS ja H. REIMAN.
Läti poolt: Delegatsioonijuhina M. SKUJENIEKS.
Liikmed: V. SALNAIS, V. PAKALNIETIS, A. MALDUPS, J. JUREVITCS ja J. BALTAIS.

LES DÉLÉGATIONS À LA IV CONFÉRENCE ONT ÉTÉ COMPOSÉES COMME SUIT:

De la part du Bureau Central de Statistique de l'Estonie:
Chef de la délégation: A. PULLERITS.
Membres: A. TOOMS et H. REIMAN.
De la part du Bureau Central de Statistique de la Lettonie:
Chef de la délégation: M. SKUJENIEKS.
Membres: V. SALNAIS, V. PAKALNIETIS, A. MALDUPS, J. JUREVITCS et J. BALTAIS.

Eelmiste konverentside resolutsioonid on ilmunud:

I Eesti-Läti statistika konverentsi resolutsioonid — Eesti Statistika kuuk. nr. 66(5), 1927 a., lhk. 235—238.
II Eesti-Läti statistika konverentsi resolutsioonid — Eesti Statistika kuuk. nr. 71(10), 1927 a., lhk. 543—554.
III Eesti-Läti-Leedu statistika konverentsi resolutsioonid — Eesti Statistika kuuk. nr. 80(7), 1928 a., lhk. 397—401.

SÜNDIVUS, SUREVUS, ABIELLUVUS ja ABIELULAHUTUSED 1928 a. NAISSANGES, DÉCÈS, MARIAGES et DIVORCES en 1928.

S i s u : 1) Rahvaarv Eestis, lhk. 486. 2) Abielluvus, lhk. 486. 3) Abielulahutused, lhk. 488. 4) Sündivus, lhk. 488. 5) Surevus, lhk. 489. 6) Rahva looduslik juurdekasv, lhk. 490.

Käesoleval aastal sai Keskbürool võimalikuks üle mitme aasta asuda erivaljaande „Rahvastik ja tervishoid Eestis“ teostamisele. Selles leiab muu seas pikema käsitluse ka 1928 a. sündivus, surevus ja abielluvus ja ilmuvad tavaliselt avaldatud tabelid. Siin toome vaid lühikese ülevaate, ühes mõningate üldandmetega.

Sisult on 1928 a. andmed samalaadilised 1927 a. andmetele, s. o. uue perekonnaseisuseaduse kobaselt kogutud ja seega nii mõneski suhtes erinevad vanemaist andmetest. Juhtude üldarv on kindlaks määratud isiklike teatelehtede arvu alusel, mille saavutamist registriraamatute numeratsiooni andmetel jälgitakse piinliku hoolega. Maaalalise liigituse andmed on võetud kokku asjaosaliste alalise elukoha järele.

1. Rahvaarv Eestis. *Nombre de la population de l'Estonie.* Rahvaarvu kasvu seisukohast oli 1928 a. võrdlemisi soodus ja eelmiste aastate kriisiolukord paranes. Sündivuse väikene tõus surevuse taasanemine ja ülepiiri väljasõitjate ülekaalu jätkuv kahanemine — need kõik kokku andsid kahe aasta rahvaarvu kahanemise järele jälle juurekasvu 1 612 inimese võrra, või 1,4⁰/100. Arvestamata väljasõitjate ülekaalu, puht loodusliku rahva liikumine andis ülejäägi 2 279 või 2,0⁰/100. Kuivõrra osutunud paranemine omab püsiva iseloomu, jääb esialgu muidugi lahtiseks.

Rahvaarvu liikumine Eestis—*Mouvement de la population en Estonie.*

1.	Sündinud (ilma surm. sündinuteta) <i>Naissances (excl. mort nés)</i>	Surnud <i>Décès</i>	Sündinute (+) või surm. (-) ülekasv <i>Excédent des naissances ou des décès</i>	Rahva looduslik juurekasv või kahanemine % <i>Accroissement naturel en %</i>	Sisse sõitnud <i>Nombre des arrivées</i>	Välja sõitnud <i>Nombre des départs</i>	Sisse (+) või väljaõitjate (-) ülekasv <i>Excédent des arrivées ou des départs</i>	Rahvaarvu kasvamine (+) või kahanemine (-) või aasta looksul <i>Accroissement ou diminution mécanique</i>	Rahva üldine juurekasv või kahanemine % <i>Résultat général en %</i>	Rahvaarv I. I. <i>Nombre de la population au I. I.</i>	Rahvaarv I. VII. <i>Nombre de la population au I. VII.</i>
1919.	18 456	28 900	-10 344	- 9,7	(-10 344)	(- 9,7)	1 069 344	1 064 172
1920.	19 625	21 363	- 1 738	- 1,6	19 476	195	+ 19 281	+ 17 543	+ 16,4	1 059 000	1 067 772
1921.	22 067	17 143	+ 4 924	+ 4,5	46 554	30 288	+ 16 266	+ 21 190	+ 19,7	1 078 543	1 087 198
1922.	22 255	18 401	+ 3 854	+ 3,5	35 879	30 338	+ 5 541	+ 9 397	+ 8,5	1 097 733	1 102 431
1923.	22 347	16 630	+ 5 717	+ 5,1	39 719	38 068	+ 1 651	+ 7 368	+ 6,6	1 107 130	1 110 814
1924.	21 441	16 915	+ 4 526	+ 4,1	39 330	35 734	+ 3 596	+ 3 232 ¹⁾	+ 2,0	1 114 498	1 115 614
1925.	20 445	16 080	+ 4 365	+ 3,4	39 934	39 219	+ 715	+ 540	+ 0,5	1 116 730	1 117 000
1926.	19 977	18 047	+ 1 930	+ 1,7	127 405	130 262	- 2 857	- 927	- 0,8	1 117 270	1 116 806
1927.	19 705	19 356	+ 349	+ 0,3	192 090	194 441	- 1 751	- 1 402	- 1,3	1 116 343	1 115 642
1928.	20 064	17 785	+ 2 279	+ 2,0	246 551	247 218	- 667	+ 1 612	+ 1,4	1 114 941	1 115 747
1929.	1 116 553	...

2. Abielluvus. *Mariages.* Üldine olukorra paranemine peegeldub kõige pealt abielluvuses: see on peale langust 1924 ja 1925 a. jätkuvalt kasvanud ka 1928 a., võrreldes eelmise aastaga 1,6⁰/100 võrra. Kuna 1926 ja 1927 a.

abielluvuse tõusu võis osalt panna uue perekonnaseisu seaduse arvele, osutub möödunud 1928 a. tõus, igatahes, juba tõelist abielluvuse kasvumist, kuigi veel saavutamata jäi 1922—1926 a. keskmine tasapind.

Abielluvus 1922—28 a.—*Mariages de 1922—28.*

2.	Abiellusid registreeritud— <i>Mariages enregistrés</i>							Keskmine 1922—1926*) <i>Moyenne</i>
	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	
Maad ühes linnadega <i>Arrondissements avec les villes</i>								
Viru	1219	1183	1245	1124	1187	1238	1278	1214
Järva	488	436	333	309	349	406	399	359
Harju	2252	2209	2159	2095	2210	2321	2272	2212
Lääne	512	516	475	477	515	596	608	534
Saare	342	322	312	329	360	415	423	368
Pärnu	733	777	819	705	732	870	907	807
Viljandi	586	578	493	519	544	613	680	570
Tartu	1387	1331	1335	1263	1366	1432	1490	1337
Valga	266	296	292	310	316	339	359	323
Võru	575	573	580	610	620	686	690	637
Petseri	441	384	507	466	562	528	538	520
Kokku— <i>Total</i>	8801	8660	8550	8207	8761	9494	9644	8931

*) Arvu saavutamisel on maha arvatud Eesti-Läti piiriõhendamisel 1924 a. esimesel poolel Eestile kadumaläänud elanikkude arv — 1887.

*) Erinevalt Keskbüroo praksisele on viimase viie aasta keskmise (1923—1927) asemel jäetud 1922—1926 a. keskmine, sest need vana perek. seisuse seaduse alusel saavutatud andmed mitmeti erinevad hilisemast.

Arvutatult 1000 elaniku kohta 1928 a. abielluvuse määr 7,9 võrdub vaid 1924 aasta omale. Varem seda olnud pealesõjaegne kõrge abielluvus on ka edaspidi vaevalt saavutatav.

Osutunud abielluvuse kasv, langeb täiel

määril maaelanikkude arvele, kuna linnades 1928 a. abielluvus on läinud tagasi. Kõrgem koefitsient linnades on tingitud suuremast keskealiste arvust, kuna maal on suhteliselt rohkem lapsi ja raukasid.

Abielluvus 1921—1928 a. (1000 elaniku kohta)—Mariages de 1921—1928 (par 1000 habitants).

3. Aasta Année	Üldine abielluvus Nubiltité générale	Abielluvus maades—Mariages dans les arrondissements			Abielluvus linnades Mariages dans les villes		
		1928	1927	1922—1926	1928	1927	
1928	7,9	Üldse maades ilma linnadeta— Total dans les arrondiss. sans villes			Üldse—Gr. total		
1927	7,8	7,3	7,1	...	Tallinn	11,4	11,7
1926	7,7				Haapsalu	7,2	8,6
1925	7,3				Kuressaare	6,0	6,5
1924	7,9				Narva	7,1	7,8
1923	8,6				Nõmme	7,0	7,7
1922	8,7				Paide	5,3	9,2
1921	9,0				Paldiski	2,6	4,1
					Petseri	7,7	11,5
					Pärnu	8,4	7,6
					Põltsamaa	4,4	5,0
					Rakvere	7,6	7,3
					Tapa	14,4	12,0
					Tartu	8,9	8,6
					Tõrva	4,2	8,4
					Türi	13,5	7,1
					Valga	5,1	6,6
					Viljandi	7,9	8,8
					Võru	7,7	7,1

Üksikutest linnadest on abielluvus langenud ühes tööstuslinnade Tallinna ja Narvaga peaaegu kõikjal, väljaarvatud Tartu, Võru, Pärnu, Rakvere, Tapa ja Türi. Kuna meil linnadest andmeid on vaid kahe aasta kohta, siis on raske järeldada, kui võrra osutunud erinevused oma- vaud püsiva suuna.

Paremini väljenduvad need üksikute maade abielluvuses. Puhtmaaelanikkude kohta maade koefitsienti pole arvatud uemate andmete puudumise tõttu; ka oli vanemal andmeil võimata eritada linna ja maa abiellusid. Koos lin-

nadega aga võime konstateerida abielluvuse kasvu näit. koguni Harjumaal ühes Viru- ja Järva- ja Viljandimaaga s. o. Kirde- ja Kesk-Eestis, selguseta kõikuv on olukord Tartu-Petseri- ja Saaremaal, kindlakujuliselt vähenev aga Loode-, Lääne- ja Lõuna-Eestis.

Keskmiselt vanuselt pole abiellujate koosseis palju muutunud ka 1928 a. Võrreldes eelmise aastaga on keskmine vanus küll langenud, kuid sedavõrra vähe, et see püsib eelmiste aastate kõikuvuse piires.

Abiellujate keskmine vanus—Âge moyen des mariés.

4.	1928		1927		1926		1925		1924		1923	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Linnad—Villes	31,0	27,3	31,3	27,5	31,5	27,6	31,4	27,5	31,1	27,1	31,3	27,3
Maad (linnadeta)—Arrondissements (sans villes)	30,7	26,3	31,0	26,6	30,6	26,3	31,0	26,5	31,0	26,5	31,1	26,4
Keskmiselt—Moyenne	30,8	26,7	31,1	26,9	30,9	26,7	31,2	26,8	31,0	26,7	31,2	26,7

Abielude sõlmimine ja lõppemine 1922—1928 a. — Mariages enregistrés et mariages dissous de 1922—1928.

5.	Sõlmitud abielude arv Nombre de mariages enregistrés	Surma tõttu lõppenud abielud Mariages finis à cause de décès	Lahutatud abielud Divorces	Abielude laurekasv aastast Accroissement des mariages	Abiellumiste arv 1000 el. kohta Nombre des nouveaux mariages pour 1000 habitants	1000 abiellumise kohta Pour 1000 mariages		Abielulahutus 100 000 elaniku kohta Divorces pour 100 000 habitants
						surma tõttu lõppenud abielusid finis à cause de décès	lahut. tõttu lõppenud abielusid Divorces	
1928	8 901	6 354	566	1 881	7,9	722,0	64,3	50,7
1927	8 660	6 585	553	1 512	7,8	760,1	64,0	49,6
1926	8 550	6 287	560	1 703	7,7	735,3	72,2	50,1
1925	8 207	5 965	593	1 649	7,3	726,5	72,3	53,1
1924	8 761	6 066	491	2 204	7,9	672,4	56,0	44,0
1923	9 494	5 604	482	3 408	8,6	590,3	50,1	43,4
1922	9 644	6 000	569	3 075	8,7	622,1	59,1	51,5

3. Abielulahutused. Abielulahutuste kohta on ilmunud pikem ülevaade E. Statistikas nr. 90(5). Siin toome vaid üldarvud abielulahutustest ja ka surmatõttu lõppenud abieludest; neid kõrvutades sõlmitud abieludega saame igaaastase abielude juurekasvu.

Abielluvuse kasv ühes surevuse vähenemisega 1928 a. on annud, vaatamata abielulahutuste kasvule, 1928 a. siiski suurema abielude juurekasvu kui eelmised kolm aastat. Seega abielulahutuste arvu kasv rahvastiku kasvu negatiivse tegurina ei etenda mainimisväärtet

osa. Arvestades aga lahutuste põhjuste iseloomuga, osutab abielulahutuste kasv moraalselt võimatuks kujunenud abielude rahulikku lahendust—kokkuleppel lahkumise kujul.

4. Sündivus. Ühes abieludega osutab ka sündivus 1928 a. kasvu — peaaegu võrdsel määral abielluvusega — 1,8‰ (abieludel 1,6‰). Ent siiski, võrreldes sündivusega kuni 1924 a., samuti 1922—1926 a. keskmisega, on 1928 a. sündivus madal. Tähtis on vaid, et langus seisma on jäänud.

Sündivus 1922—28 a. — Naissances de 1922—28.

6. Maad ühes linnadega	1928			1927	1926	1925	1924	1923	1922	Keskmine 1922—1926 Moyenne		
	M.—H.	N.—F.	K.—T.							M.—H.	N.—F.	K.—T.
	E n s a i t — Nés-vivant											
Viru	1 495	1 343	2 836	2 713	2 813	2 830	2 885	3 050	3 128	1 511	1 424	2 935
Järva	574	571	1 145	1 051	1 049	960	972	1 056	981	515	488	1 003
Harju	1 505	1 683	3 248	3 163	3 139	3 460	3 820	4 088	3 946	1 888	1 802	3 690
Lääne	748	702	1 450	1 342	1 466	1 481	1 581	1 624	1 556	791	751	1 542
Saare	586	586	1 172	1 068	1 239	1 290	1 262	1 330	1 342	670	622	1 292
Pärnu	857	808	1 665	1 695	1 742	1 639	1 798	1 982	1 801	904	889	1 793
Viljandi	664	640	1 304	1 363	1 263	1 260	1 322	1 310	1 355	680	622	1 302
Tartu	1 596	1 453	3 049	3 070	3 029	3 059	3 060	3 296	3 477	1 619	1 565	3 184
Valga	357	340	697	657	775	807	851	802	888	423	402	825
Võru	849	819	1 668	1 639	1 529	1 648	1 723	1 686	1 756	863	805	1 668
Petseri	930	898	1 823	1 974	1 945	2 035	2 167	2 123	2 025	1 070	989	2 059
Kokku—Total	10 221	9 843	20 064	19 705	19 977	20 445	21 441	22 347	22 255	10 934	10 359	21 293
	S ü r n u i t — Mort-nés											
Viru	34	30	64	51	62	66	74	111	86	42	38	80
Järva	14	13	27	28	34	27	39	49	40	22	16	38
Harju	44	37	81	83	81	101	116	134	121	62	48	110
Lääne	19	16	35	27	35	40	31	44	40	21	17	38
Saare	19	9	28	31	36	36	32	45	39	23	15	38
Pärnu	20	16	36	26	41	40	56	42	47	27	18	45
Viljandi	20	13	33	36	31	40	34	40	39	20	17	37
Tartu	31	21	52	55	58	59	57	87	70	35	31	66
Valga	12	6	18	20	15	20	11	15	16	6	9	15
Võru	23	13	36	34	34	36	48	47	45	24	18	42
Petseri	4	6	10	9	9	8	4	3	5	4	2	6
Kokku—Total	240	180	420	400	434	473	502	617	548	286	229	515

Arvates 1000 elaniku kohta, saame 1928 a. sündivuse 18,0‰, arvu mis ületab küll 1926 ja 1927 a. sündivuse, kuid ühes nendega siiski lähedane on sõja- ja revolutsiooniaegsele madalale sündivusele. Kuna tolleaegne rahvastiku koosseis oli teistsugune, suurema sõjaeelündinud lastealiste arvuga, nüüd aga viimaste ‰ rahvastikus sõjaaegse sündivuse languse tõttu madal on, siis on tõeline sündivus praegusel ajal palju madalam, kui seda näitavad arvud 1000 elaniku kohta.

Samas mõttes, arvesse võttes linnas kõrget sünditusealiste koosseisu, tuleb lugeda linnade madalat sündivuskoeffitsienti siiski veel tõelikust kõrgemaks. Järjelikult sündivus meie linnades on äärmiselt madal — väljaarvatud üksikud erandid, nagu Türi, Tapa, Petseri. Võrreldes eelmise aastaga, on 1928 a. sündivus linnades üldse ja eriti Tallinnas ja Tartus küll vähe

kasvanud, kuid siiski väga paljus, vastupidi, kahanenud.

Sündivus maal ületab sündivuse linnades ligi kaks korda, eriti kui silmaspidada linnade rahvastiku koosseisu.

Üksikute maade sündivuse kohta andmed puht maasündivusest puuduvad. Ühes arvates neis asuvaid linne aga leiame järjekindlat sündivuse kasvu ainult Järvamaal, kus see siiski oli võrdlemisi madal. Viljandi ja Võrumaal on 1928 a. sündivus tõusnud 1922—1926 a. tasapinnani, mujal aga kõikjal on viimase kahe aasta sündivus madalam 1922—26 a. keskmisest. Eriti kõrge sündivusega Petserimaa osutab järjekindlat langust; samuti ka Tartumaa.

1928 a. sündinute vanemate keskmine vanus on võrdne eelmisele aastale. Kuna samal ajal abiellunute keskmine vanus vähe langes, siis tõestub väide, et sündituses aktiiv-

Elussündinute arv 1000 elaniku kohta 1910—1928 a. — Nombre des nés-vivants par 1000 hab. de 1910—1928.

7. Aastad Année	Üldine sündivus Natalité générale	Sündivus maades Naissances dans les arrondissements				Sündivus linnades Naissances dans les villes		
		1928	1927	1922—1926	1928	1927	Linnad—Villes	
							1928	1927
1928	18,0	Üldse maades ilma linnadeta— Total dans les arrondiss. sans villes				11,7	11,6	
1927	17,7					11,0	10,7	
1926	17,9					12,0	16,4	
1925	18,3					11,1	10,1	
1924	19,2					12,5	13,3	
1923	20,1					13,7	14,3	
1922	20,2					11,0	11,2	
1921	20,3					9,5	10,6	
1920	18,3					19,7	19,1	
1919	17,3					12,3	10,9	
1918	20,2					5,4	11,0	
1917	16,9					10,5	9,9	
1916	19,5					17,9	20,6	
1915	22,6					11,4	10,9	
1910—1914	26,5					14,6	13,6	
						22,8	14,2	
						11,7	12,6	
						13,0	14,4	
						11,2	12,0	

semad on mitte sedavõrra vastabiellunud, vaid juba mõneaastased abielud.

Sündimise järjekorras on vähe muutusi; on kasvanud, võrreldes eelmise aastaga, kõige rohkem 4 lapse suhtarv — 9,9% pealt 10,7% peale ja 2 lapse — 24,2% pealt 24,4% peale; 1 lapse suhtarv on muutuseta, 3 — langus 16,2% pealt 15,8% peale.

Vanemate abielu kestuses jätkuvad varem ilmsiks tulnud muutussuunad. Jätkuvalt kasvab ühes väljaspool abielu sündinutega enne abiellumist, samuti esimese ja teise abielu pool-aastas sündinute %.

Jätkuvat kasvu näitab ka 5—9 a. abielude %.

Elussündinute vanemate abielu kestus—La durée de mariage des parents des nés-vivants.

8.	Enne abiellum Enfants nés avant le ma- riage et légit- imés par le mariage	Kuni 1/2 a. MOINS de 1/2 a.	1/2—1 a.	1 a.	2 a.	3—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29	30 ja üle 30 et plus	Kokku Total	Teadmata Inconnu	Väljaspool abielu Illégitimes
1928	1,0	6,3	10,3	11,5	9,2	16,3	27,7	8,9	6,5	2,1	0,2	—	100,0	7,0	8,2
1927	0,8	6,2	10,1	11,3	9,3	16,8	26,9	9,6	6,7	2,1	0,2	—	100,0	6,7	8,1
1926	0,7	5,3	9,2	11,9	10,2	18,8	23,9	11,0	6,8	2,1	0,3	0,0	100,0	14,9	8,3
1925	0,5	5,8	9,3	11,9	11,2	20,4	19,2	12,3	7,1	2,0	0,3	0,0	100,0	15,4	7,4
1924	0,4	6,7	12,7	16,9	11,5	13,5	16,6	13,2	6,5	1,8	0,2	0,0	100,0	18,7	7,2
1923	0,2	5,5	15,6	15,8	11,1	12,7	16,5	13,8	6,4	2,2	0,2	—	100,0	16,3	7,4
1922	0,5	5,8	6,8	17,4	10,4	14,0	18,0	16,1	7,8	2,8	0,4	0,0	100,8	28,9	7,4
1927—1928	0,9	6,2	10,2	11,4	9,3	16,5	27,3	9,3	6,6	2,1	0,2	—	100,0	6,9	8,2
Sellest—Dont:															
Linnas—Villes	1,7	7,2	12,7	14,4	10,6	17,2	23,2	7,8	4,0	1,0	0,2	—	100,0	2,8	9,6
Maal—Arrondis.	0,8	6,0	9,6	10,7	8,9	16,4	28,2	9,6	7,2	2,4	0,2	—	100,0	7,8	7,9

Sündinute sugude vahekord 1928 a. on erakorraline Eesti kohta: 100 tüdruku kohta tuli 103,8 poissi; varem oli see arv: 1927 a. 107, 1926 a. 106, 1925 a. 107,5.

Rahvuselt osutub sündivus 1927—1928 a. andmeil, ema rahvuse järele arvates, suurimaks venelasil — 24,6%⁰⁰, sellejärele rootslasil — 17,7%⁰⁰, siis estlasil 17,4%⁰⁰, sakslasil 11,0%⁰⁰, juutidel 10,1%⁰⁰ ja muudel 13,2%⁰⁰.

Kaksik-sündisid oli 1928 a. 298 juhtu, kolmikuid 7, ehk sündinute üldarvust, 1,51% ja 0,03%⁰⁰, kokku 1,54%⁰⁰, eelmise aasta 1,45%⁰⁰ vastu.

Sugude vahekord mitmik-sündidel oli 226 p.: 219 t.

5. Surevus. Surevus 1928 a., võrreldes eelmise aastaga, on tublisti langedud — 8,1% võrra. Ent vaata-

mata sellele, oli 1928 a. surevus siiski veel kõrgem — kõrgem 1922—1926 a. keskmisest, eriti aga 1923—1926 a. surevusest.

Arvatult 1000 elaniku kohta, näeme, et rahvastikule kõige soodsamad surevuse aastad olid 1924—1926. 1927 a. erakorraliselt kõrge surevus aga langes 1928 a. uuesti, eesti oludele nähtavasti „normaalse“ tasapinna ligidale, mida võiksite vast hinnata 15,0% peäle.

Surevuse langus 1928 a. on teostunud ühtlaselt nii linnas kui maal, ent esimeses siiski rohkem, sest et just sääl suur oli 1927 a. laste surevus nakkushaigustesse. Surevuse langus linnades pole siiski ühtlane — loomulikult see on suur neis linnades, kus 1927 a. oli surevus väga kõrge, kuid ka mõnes madala surevusega linnas on langus suur, näit. Petseris.

Surevus 1922-26 a. — Mortalité de 1922-26.

9.	1928			1927	1926	1925	1924	1923	1922	Keskmine 1922-1926 Moyenne		
	M.-H.	N.-F.	K.-T.							M.-H.	N.-F.	K.-T.
Maad ühes linnadega												
Viru	1 380	1 188	2 568	2 594	2 391	2 254	2 369	2 344	2 461	1 300	1 064	2 364
Järva	519	440	959	1 088	883	799	819	792	835	442	384	826
Harju	1 761	1 547	3 308	3 745	9 574	3 104	3 095	2 945	3 318	1 728	1 484	3 207
Lääne	675	624	1 299	1 412	1 205	1 284	1 324	1 286	1 440	691	617	1 308
Saare	466	472	938	1 150	1 009	1 016	952	947	1 012	494	493	987
Pärnu	772	738	1 510	1 675	1 549	1 455	1 436	1 409	1 602	770	720	1 490
Viljandi	656	675	1 361	1 461	1 222	1 157	1 333	1 242	1 479	678	609	1 287
Tartu	1 510	1 381	2 891	3 201	3 051	2 594	2 671	2 650	2 999	1 478	1 321	2 799
Valga	285	269	544	676	682	639	632	596	740	337	318	655
Võru	644	580	1 224	1 235	1 248	1 269	1 308	1 263	1 305	683	615	1 278
Petseri	647	536	1 183	1 069	1 253	1 109	979	1 126	1 160	610	516	1 126
Kokku—Total	9 345	8 440	17 785	19 356	18 047	16 680	16 918	16 630	18 357	9 186	8 141	17 327

Maades selle vastu pole 1928 a. surevuse langus mitte üldine: Petserimaal on see tõusnud koguni üle 1922-26 a. keskmise. Ent ka mujal vaatamata langusele ületab 1928 a.

surevus 1922-26 a. keskmise, nii Tartumaal, Viljandimaal, Pärnumaal, Järvamaal ja Harjumaal, s. o. just jõukamais mais, välja arvatud Harjumaa, kus mõjutamas Tallinna linn.

Surevus 1000 elaniku kohta 1910-1928 a. — Décès par 1000 habitants de 1910-1928 a.

10.	Üldine surevus Mortalité générale	Surevus maades—Décès en arrondissements			Surevus linnades—Décès en villes			
		Maad—Arrondissements	1928	1927	1922-26	Linnad—Villes	1928	1927
1928	15,9	Üldse maad ilma linnadega — Total dans les arrondiss. sans villes			16,9	17,9	Linnad—Villes	
1927	17,3	Maad ühes linnadega— Arrondissements avec les villes:					Linnad kokku—Villes—total . . .	13,7
1926	16,2	Viru	17,2	17,3	15,8	Tallinn	13,4	
1925	14,9	Järva	16,5	18,7	14,2	Haapsalu	15,0	
1924	15,2	Harju	15,1	17,1	14,6	Kuressaare	12,6	
1923	15,0	Lääne	17,1	18,6	17,2	Narva	17,1	
1922	16,7	Saare	16,4	20,1	17,2	Nõmme	11,7	
1921	15,8	Pärnu	16,1	17,8	15,8	Paldiski	14,3	
1920	20,0	Viljandi	17,7	19,0	16,7	Petseri	9,9	
1919	27,0	Tartu	16,4	18,2	15,9	Pärnu	16,1	
1918	30,5	Valga	13,7	17,0	16,5	Pöitsamaa	10,5	
1917	25,2	Võru	14,8	15,5	15,4	Rakvere	12,2	
1916	23,3	Petseri	19,4	17,6	18,5	Tapa	12,6	
1915	20,0					Tartu	13,4	
1910-1914	19,1					Tõrva	11,1	
						Türi	11,9	
						Valga	11,3	
						Viljandi	15,1	
						Võru	14,3	

Vanuselt on 1928 a. surnute koosseis kõrgem eelmisest aastast: keskmiselt meestel 45,4 a. pro 43,7 a. ja naistel 49,0 a. pro 47,8 a., võrreldes peaaegu keskmisele vanusele 1924-1926 a.

Eritades linnu ja maid, leiame 1927 ja 1928 a. andmeil hinnas surnute vanuse kõrgema kui maal just suurema keskealiste suuruse arvel.

Surnute vanus %/00 linnas ja maades 1927 ja 1928 a.

11.	Kuni 1 a. Moins d'un an	1927					1928		Kokku Total
		1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	50 ja üle 50 et plus	%/00	
Linnad—Villes	8,0	4,7	2,0	1,2	2,2	27,0	54,9	100,0	
Maad—Arrond.	13,1	7,5	3,0	1,8	2,8	17,5	54,3	100,0	
Kokku—Total	11,8	6,8	2,7	1,6	2,7	19,9	54,5	100,0	

Rahvuselt leiame 1927-1928 a. andmeil surevuse kõige suurema venelasil 17,1⁰/00, sellejärele pea võrdse sakslasil ja eestlasil — 16,0⁰/00 ja 16,8⁰/00; teistel aga on surevus tuntavalt madalam: rootslasil, 13,4⁰/00, juutel 11,3⁰/00 ja muudel 12,7⁰/00.

6. Rahva looduslik juurekasv.

Mouvement naturel de la population.

Eelmise 1927 a. sarnaselt leiame ka 1928 a. linnades surevuse, maal sündivuse ülekaalu. Linnades olu korra paranemist võime konstateerida vaid selles, et surevuse ülekaal on langenud 4,3⁰/00 pealt 1,8⁰/00 peale. Maal aga on jälle sündivuse ülekaal tõusnud 2,1⁰/00 pealt 3,7⁰/00 peale.

Üksikuist linnadest osutuvad suuremat või vähemat paranemist, võrreldes eelmise aastaga, suurem osa, väljaarvatud Haapsalu, Pöitsamaa, Viljandi ja Võru. Looduslikult kasvavale neljale linnale on 1928 a. juure tulnud kaks, seega kokku kõigest kuus linna ja neistki neli uuslinna.

Maades leiame 1928 a. sündivuse ülekaalu juba kõikjal päale Viljandimaa; ja ka sääligi on surevuse ülekaal tubliste vähenenud. Kuid teistest maadest suure sündivuse ülekaaluga erineval Petserimaal sündivuse ülekaal järjest väheneb — järjekulult, seal olud lähenevad teistele maadele.

Looduslik juurekasv 1927 ja 1928 a. — *Mouvement naturel en 1927 et 1928.*

12.	Kasv (+) või kahan. (-) Accroiss. (+) ou diminution (-)				Kasv (+) või (-) kahanemine—Accroiss. (+) ou diminution (-)	
	Arv Nombre		1000 elan. kohta Par 1000 habitants		Arv Nombre	
	1928	1927	1928	1927	1928	1927
Linnad — <i>Villes</i>	- 632	- 1327	- 1,9	- 4,3		
Tallinn	- 311	- 565	- 2,4	- 4,5		
Haapsalu	- 14	- 7	- 3,0	- 1,5		
Kurressaare	- 5	- 42	- 1,4	- 11,8		
Narva	- 119	- 151	- 4,5	- 5,7		
Nõmme	+ 25	+ 13	+ 1,9	+ 1,2		
Palde	- 11	- 32	- 3,3	- 9,5		
Paide	- 4	- 12	- 1,2	- 3,5		
Petseri	+ 29	+ 23	+ 8,0	+ 6,7		
Pärnu	- 83	- 142	- 3,8	- 6,5		
Põltsamaa	- 15	- 7	- 5,1	- 2,5		
Rakvere	- 21	- 51	- 1,7	- 4,4		
Tapa	+ 18	+ 9	+ 5,3	+ 3,0		
Tartu	- 122	- 329	- 2,0	- 5,6		
Tõrva	+ 9	+ 9	+ 3,4	+ 3,6		
Türi	+ 33	+ 3	+ 10,9	+ 1,0		
Valga	+ 6	+ 2	+ 0,4	+ 0,1		
Viljandi	- 29	- 17	- 2,1	- 1,4		
Võru	- 18	- 7	- 3,1	- 1,2		
Maad — <i>Arrondissements</i>					- 2911	+ 1676
Viru					+ 410	+ 321
Järva					+ 146	+ 11
Harju					+ 230	+ 13
Lääne					+ 165	+ 63
Saare					+ 239	+ 40
Pärnu					+ 238	+ 132
Viljandi					- 13	- 74
Tartu					+ 280	+ 198
Valga					+ 138	+ 12
Võru					+ 462	+ 361
Petseri					+ 616	+ 882
Üldse— <i>Gr. total</i>					- 2279	+ 349

Tähepanu pälvib looduslik juurekasv rahvustel.

Looduslik juurekasv rahvustel 1927 ja 1928 a.
Mouvement naturel suivant les nationalités en 1927 et 1928.

13.	Sünnid <i>Nés</i>		Surnud <i>Décédés</i>		Vahe (+) kasv (-) kahanemine Accroiss. (+) diminution (-)	
	1928	1927	1928	1927	1928	1927
	Eesti— <i>Estoniens</i>	17 067	16 778	15 456	17 056	+ 1611
Vene— <i>Russes</i>	2 240	2 254	1 597	1 521	+ 643	+ 733
Saksa— <i>Allemands</i>	202	205	303	318	- 101	- 113
Rootsi— <i>Suédois</i>	142	136	107	103	+ 35	+ 33
Juudi— <i>Juifs</i>	47	44	51	52	- 4	- 8

Sündivuse-surevuse jne. kohta enne Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid ja andmed:

- „Sündivus, surevus, abielluvus ja abielulahutused 1927 a.“ „Eesti Statistika“ nr. 85 (12), 1928 a., lhk. 693—713.
- „Sündivus, surevus, abielluvus ja abielulahutused 1926 a.“ „Eesti Statistika“ nr. 74 (1), lhk. 1—18.
- „Sündivus, surevus, abielluvus ja abielulahutused Eestis 1925 a.“ „ „ „ 64 (3), lhk. 97—133.
- „Sündivus, surevus ja abielluvus 1924.“ „Eesti Statistika“ nr. 47 (2), lisa.
- „Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvalikumine 1921—1923.“ „Eesti demograafia“ v. II.
- „Sündivus 1922.“ „Eesti Statistika“ nr. 18 (7), lhk. 54—80.
- „Surevus 1922.“ „ „ „ 20 (9), „ 63—76.
- „Abielluvus Eestis 1922.“ „Eesti Statistika“ nr. 21 (10), lhk. 61—69.
- „Rahvaarvu kasv Eestis“ (1921—25). „Eesti Statistika“ nr. 55 (10), lhk. 5—8.
- „Rinnalaste surevus 1925.“ „Eesti Statistika“ nr. 65 (4), lhk. 200—219.
- „ „ 1925. „ „ „ 81 (8), „ 460—470.

Välismaalaste patendi nõuetavust Eestis tuleb käsitleda lihtsalt, kui eesti turu vastu huvi tundmist, sest suur osa nende esitud leiutisi on juba mujal patenteeritud. Sellega on vast ka seletatav, miks välismaalaste sooviavalduste rahuldamise määr nii kõrge on, võrreldes Eesti kodanikkudega. Kuid silmaspidades, et näit. Saksas 1925—1927 a. üldisest sisseantud sooviavaldustest rahuldati patendi andmisega vaid 23,8%, tuleb lugeda ka eesti kodanikkude sooviavaldamiste rahuldamist kõrgeks. Kui võrra see on tingitud leiutiste kvaliteedist, jääb muidugi lahtiseks, sest meil Eestis on patendi saamine igatahes palju kergem: osalt vast seni väljaantud patentide vähesuse tõttu, peasjalikult aga leiutise uudsuse järelkatse puuduse tõttu. Samal põhjusel on rahuldatud patendi-sooviavalduste % kõrge ka Belgias 95,8% ja Prantsusemaal 84,0%, Poolas 91,9% ja Lätis 70,8%, kuna mujal see, kuigi kõrgem on Saksast, ei tõuse palju üle 50% — Inglismaal 52,1%, Norras 56,5%, Soomes 54,3%, P. A. Ühisriikes 53,8%.

Et Eesti leidurid oma leiutusi kas realiseerida ei suuda või eriti kõrgelt ei hinda, näitab kõrge tühistatud patentide %. Patentide tühistamine sünnib peamiselt aasta-maksude mitteõiendamise tõttu. Veel kõrgem on tühistatud patentide arv, näiteks Saksas, ületades 1922—25 a. koguni väljaantud patentide arvu; kuid seal on tegemist siiski paljude vanade patentidega, kuna meil need kõik on võrdlemisi uued.

Eesti leidurite koosseisust oli võimalik saavutada andmeid vaid elukoha üle.

Neist selgub, et leidurite koosseisus on linnalased suure ülekaalus, keskmiselt 85,5%: 14,5 vastu. Kuid maalt pärit leidurite osatähtsuse järjekindel tõus, alates 1923 a., osutab seda, et

Patendisaajate Eesti kodanikkude elukoht.
Domicile des inventeurs brevetés (citoyens estons seulement).

2. Alaline elukoht	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	Kokku 1922—1928	
	Linnas—Ville . . .	44	30	34	50	41	30		25
Maal—Campagne . .	15	6	4	4	2	2	10	43	
	%%								
Linnas—Lille . . .	74,6	83,3	89,5	92,6	95,3	93,7	71,4	85,5	
Maal—Campagne . .	25,4	16,7	10,5	7,4	4,7	6,3	28,6	14,5	

meil kultuurierinevused linna ja maa vahel on vähenemas.

Edasi võime avaldada andmed leiutiste kor-duvuse kohta. Kabjuks aga polnud võimalik selgitada, mil määral 2 ja enam patendiga lei-durite leiutised on samalaadilised või erineva iseloomuga.

Mitme patendiga leidurite %.
% des inventeurs ayant plusieurs brevets.

3.	1 patendiga isikute arv Inventeurs ayant 1 brevet	2 ja enam patendiga isikute arv Inventeurs ayant 2 et plus brevets
	1928	81,5
1927	94,1	5,9
1926	97,3	2,7
1925	84,4	15,6
1924	89,7	10,3
1923	81,5	18,5
1922	72,0	28,0

Välismaalaste suhtes toome sooviavalduse päritolu riikide järele, mis näitab neis ilmsiks tulnud huvi Eesti vastu.

Läbistikulised arvud 1920—28 a. näitavad, et Eesti tööstuse vastu suurimat huvi on tunnud eestkätt sakslased ja inglased. Viimastele on lähedane Rootsi. Soome aga esineb vaid koos kaugete P. Am. Ühisriikide ja Prantsusmaaga. Neile seltsivad huvitavalt Hollandi ja Taani. Teised riigid aga esinevad juba palju vähemate arvudega.

Väljamaalastelt tulnud sooviavaldused patendi saamiseks riiklõuluse järgi.
Nationalité des étrangers appliquant pour brevets d'après les pays.

4. Riigid	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	Kokku—Total 1920—1928	
											Üldse
Austria—Autriche	3	3	3	0	3	2	1	3	—	24	2,5
Belgia—Belgique	5	4	4	2	2	4	—	1	—	22	2,2
Helveetsia—Suisse	3	3	6	3	2	2	3	2	—	24	2,5
Hollandi—Pays-Bas	—	1	5	5	17	14	1	—	—	43	4,4
Inglismaa—Angleterre	23	21	18	12	12	11	15	5	—	117	11,9
Itaalia—Italie	2	2	—	5	—	1	1	—	—	11	1,1
Jugoslaavia—Yugoslavie	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	0,2
Läti—Lettonie	4	4	2	3	3	2	—	—	—	18	1,8
Norra—Norvège	1	—	2	1	—	1	6	—	—	11	1,1
Poola—Pologne	1	2	1	—	—	—	—	—	—	4	0,4
Prantsusmaa—France	7	9	9	10	14	7	8	2	—	66	6,7
Rootsi—Suède	11	11	18	14	8	15	14	2	—	93	9,5
Saksa—Allemagne	42	36	31	81	59	25	67	19	1	361	36,8
Soome—Finlande	7	9	8	10	6	6	1	6	5	58	5,9
Taani—Danemark	7	2	1	8	4	0	2	6	—	36	3,7
Cehhoslovakkia—Tchécoslovaquie	4	2	4	1	2	1	—	—	—	14	1,4
Ungari—Hongrie	1	1	—	4	—	—	1	—	—	7	0,7
N. S. V. L.—U. R. S. S.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	3	0,3
Hispaania—Espagne	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	0,2
P. A. Ühisriigid—États-Unis	9	7	13	7	7	6	3	2	—	54	5,5
Teised Ameerika riig. —Autres pays d'Amériq.	2	—	—	4	—	1	—	—	—	7	0,7
Muud maad—Autres pays	1	1	—	2	1	—	—	—	—	5	0,5
Kokku—Total	135	120	126	178	141	104	123	49	6	982	100,0

Ajalt näib huvi kasvavat järjekindlalt Inglismaal; Soomes on see kõikuv; Rootsis vast koguni langev. Üldse aga näib, et pärast

1924/25 a. väljamaalaste tung eesti patentide järele nõrgenenud on.

Selle nähtusele annab selgitust tabel 5 — klassidesse liigitamisest.

Antud patendid klasside järgi 1922—28 a. — Sujets des brevets délivrés de 1922—28.

5. Klassi nimetus (Lühendatud Saksa nomenklatuur) (Nomenclature Allemande abrégée)	Kokku 1922—1928 Total								Eesti Vabariigi kodanikud Dont les citoyens estons					Kokku 1922—1928 Total				
	1926	1927	1928	1925	1924	1923	1922	%	1926	1927	1928	1925	1924	1923	1922	%		
Põletisained—Combustibles	1	2	1	2	3	6	8	23	2,0	—	1	—	1	1	2	5	10	3,4
Keemilised talitusviisid ja aparaadid—Procédés et appareils chimiques	49	24	26	34	23	30	2	188	16,5	13	3	3	7	6	5	39	13,1	
Aurukatlad ja nende tarbed (välja arvatud küttekolded)—Chaudières à vapeur et leurs parties (sans fourneaux)	2	5	4	5	—	11	2	29	2,5	1	1	—	—	—	—	2	0,7	
Aurumasinad (paigal seisvad, vedurite ja laevade masinad)—Moteurs à vapeur	1	1	3	2	1	2	—	10	0,9	—	1	2	2	1	—	6	2,0	
Jää- ja külmutusseadised, soojuse vahetuse sisseadised, toiduainete alahoidmine—Machines frigorifiques, de changement de température, conservation des aliments	2	2	2	1	—	2	1	10	0,9	2	2	1	—	—	—	5	1,7	
Raudteed—Chemins de fer	4	1	3	2	3	3	1	17	1,5	1	—	—	—	1	1	3	1,0	
Elektrotehnika—Electrotechnique	8	4	26	41	15	15	3	112	9,8	2	—	2	1	—	2	7	2,4	
Kütteseadised—Installations pour chauffage	6	5	6	12	5	4	1	39	3,4	—	3	2	4	—	1	10	3,4	
Kiuisained—Matières filamenteuses	2	2	3	4	1	—	—	15	1,3	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tervishoid—Hygiène	2	2	4	3	3	1	1	15	1,3	—	1	1	—	1	1	5	1,7	
Majapidamise riistad—Ustensiles de ménage	3	6	2	1	4	3	2	21	1,8	1	4	2	1	1	2	11	3,7	
Kütmine—Chauffage	2	3	4	3	2	1	2	17	1,5	—	1	2	3	1	—	7	2,4	
Puu ümbertöötamine ja konserveerimine—Transformation de bois et sa conservation	6	10	6	3	8	7	5	45	4,0	2	3	2	3	2	2	12	4,0	
Mitmesugused instrumentid—Instruments divers	3	2	5	6	2	3	2	23	2,0	3	2	1	3	2	1	14	4,7	
Põllu- ja metsaasjandus; aja- ja viinatööstus; kalapüük; pilmaasjandus; loomakasvatuse loomatapmine; hobuserautamine—Agriculture; sylviculture; horti- et viticulture; pêche; industrie du lait; élevage du bétail; abatage du bétail; ferrure de cheval	19	3	7	9	9	9	8	64	5,6	13	—	4	3	2	3	28	9,4	
Sisemise põlemisega jõumasinad, surutud gaasi jõumasinad, vedru ja raskuse jõumasinad—Moteurs de combustion intérieure, de gaz comprimés, aux ressorts et poids	4	1	6	2	5	5	—	23	2,0	—	—	—	2	3	—	5	1,7	
Masinaelemendid—Elements des machines	4	—	4	4	3	4	2	21	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vankrid; saanid; jalgrattad ja mootorsõiduriistad—Equipages; traîneaux; vélocipèdes et voitures à moteur	5	2	5	5	3	3	2	25	2,2	1	2	2	1	1	2	9	3,0	
Laevasehitus ja mereasjandus—Constructions navales et navigation	1	1	3	1	2	2	2	12	1,1	—	1	—	1	—	2	4	1,3	
Laskuriistad; kuulid, kaitseid nende vastu—Armes à feu, balles et protection contre ces armes	9	9	9	5	4	3	—	39	3,4	—	2	—	—	—	—	2	0,7	
Ehituskunst—Architecture	1	5	4	11	10	10	—	41	3,6	3	2	3	7	4	—	19	6,4	
Savikanad, kivi, tsement, lubi, gips ja asfalt—Céramique, pierres, ciment, chaux, gypsum et asphalte	3	6	9	11	6	8	—	43	3,8	2	1	—	5	1	—	9	3,0	
Transport ja pakkimine—Transports et emballage	5	4	12	3	5	3	—	32	2,8	2	—	5	1	4	1	13	4,4	
Kuivatusseadised, kuivatusehked, viskemasinad (üldiseks otstarbeks) Sécheries, séchoirs etc.	3	1	1	1	3	3	4	16	1,4	1	1	—	1	1	—	4	1,3	
Tuule- ja veejõumasinad—Moteurs au vent et hydrauliques	1	—	1	3	3	2	1	11	1,0	—	—	2	2	1	1	6	2,0	
Ülejäänud leiutised—Autres inventions	48	29	40	35	42	37	19	250	21,9	15	7	8	14	6	11	67	22,6	
Kokku—Total	194	132	195	209	163	177	71	1141	100,0	59	36	38	54	43	32	297	100,0	

Leidurite eriliste tähelepanu osalisteks osutavad, nii üldse kui Eesti kodanikkude juures, keemilised talitusviisid ja aparaadid (põlevkivi ümbertöötamine). Peale selle näib väljamaalasi eriti huvitavat veel elektrotehnika ja ka põllumajandus, kuna huvi viimase vastu eesti kodanikkude juures on läbistikku palju suurem.

Tähelepanu pälvis veel suurem huvi ehitusala, samuti puu ümbertöötamise ja Eestis ka instrumentide vastu.

Osalt aga võime konstateerida enam-vähem kindlalt püsivat huvi keemia, põllumajanduse, puu ümbertöötamise, kütteseadiste, liiklemisvahendite ja pakkimistöde vastu; langenud on aga huvi kindlakujuliselt põletisainete, elektrotehnika ja ehitusala ning ehitusmaterjalide vastu. Muidugi, ka teistel aladel on omad tõusu ja mõõna suunad, kuid väikeste arvude tõttu pole need küllalt selged.

PÕLLUMAJANDUS- JA TÖÖSTUSAINED VÄLISKAUBANDUSES 1924—28 a.

COMMERCE EXTÉRIEUR des PRODUITS AGRICOLES et INDUSTRIELS de 1924—28.

Käesolevaga anname eelmiste aastate ceskujul üle-vaate 1928 a. väliskaubandusest, rühmitatult nelja rühma — põllumajandusained, tööstusained, metsasaadused ning muud toidu- ja maitseained. Rühmituse alused on samad, mis eelmisel aastail ning nende aluste üksikasjalikum määrang on antud eelmisel aastail avaldatud ülevaateis (Eesti Statistika 1927, lhk. 322—330, Eesti Statistika 1928, lhk. 453—459).

Väljasturu seisukord Eesti väliskaubanduse seisukohast oli 1928 a. võrdlemisi soodus. Hindade seis välis- kui ka siseturul oli soodsa väliskaubanduse bilansi saavutamiseks tunduvalt parem kui eelmisel aastal — väljaveoainete hinnad kallinesid, kuna sisseveoainete hindades võis märgata väikest alanemist. Suurimüügil sisseveoainete hindade indeks alanes 108-lt 106-le, väljaveoainete hindade indeks aga tõusis 122-lt 141-le. Üldiselt oli hindade seis eelmisest aastast vähe kõrgem — üldindeksi seis oli 1927 a. 114, 1928 a. 121. Eriti tunduvalt paranes põllumajandussaaduste sisse- ja väljaveoainete hindade pariteet. Põllumajandussaaduste väljaveoainete hindade indeks seis oli 1927 a. — 131, 1928 a. — 152, seega tõus 21 punkti võrra; sisseveo ainete hindade indeksi seis oli 1927 a. 155, 1928 a. 158 seega tõus ainult 3 punkti võrra. Tööstussaaduste sisseveoainete hindade indeks langes 94-lt 87-le, väljaveetatavate ainete hindade indeks aga tõusis 127-lt 139-le. Sarnane hindade muutuse suund üheltpoolt tõstis väljaveo koguväärtuse summat, kuid teiselt, tunduvalt soodustas sissevedu. Võrdlemisi soodus hindade konjunktuur põhjustas osalt ka üldist elavnemist väliskaubanduse alal 1928 a., mis avaldus väliskaubanduse läbikäigu suurenemises 56 milj. *kr* ehk 28% võrra eelmise aastaga võrreldes.

Väliskaubanduse üldlääbikäigus 1928 a. kõik ainete rühmad näitavad suurenemist, üldlääbikäigus väärtuse järele suurenesid eelmise aastaga võrreldes — põllumajandusained 30%, tööstusained 23%, metsasaadused 54%, muud toidu- ja maitseained 24%. Vaatamata väliskaubanduse üldlääbikäigu suurele üldsummalise tõusule läbikäigu suhteline koosseis ainete rühmade järgi muutus vähe; üsna vähe suurenes põllumajandusainete ja metsasaaduste ning vähenes tööstusainete osasuurus.

Sissevedu üldsummas tõusis 131 milj. *kr*-le ning ületas eelmise aasta sisseveo 35 milj. *kr* võrra ehk 36,3%. Viie aasta keskmine (1923—27) ületas 1928 a. sissevedu 37,8 milj. *kr* ehk 40,3%. Tunduvalt suurenes kõigi ainete rühmade sissevedu, kõige enam aga põllumajandussaaduste sissevedu.

Sissevedu (milj. *kr*).—Importation (en millions de *kr*).

1.	Põllumajandusained — Produits agricoles	Tööstusained — Produits industriels	Metsasaadused — Produits forestiers	Muud toidu- ja maitseained — Autres denrées alimentaires et coloniales	Kokku — Total
1928	38,5	77,8	0,4	14,6	131,3
1927	22,2	61,4	0,2	12,6	96,4
1926	28,5	54,3	0,3	12,4	95,5
1925	28,6	56,3	0,2	11,4	96,5
1924	23,1	44,1	0,2	11,1	78,5
Keskmine 1923—27 — Moyenne	24,4	57,2	0,2	11,8	93,6

Põllumajandusainete sissevedu suurenes peamiselt teravilja sisseveo arvel, mida kehva saagi tõttu oldi sunnitud vedama sisse tunduvalt rohkem, kui ühelgi varemaist aastaist. Põllumajandusaineid veeti sisse eelmisest aastast enam 16,3 milj. *kr* võrra ehk 73,5%. Põllumajanduskaupade viie aasta keskmine (1923—27) 1928 a. sissevedu ületab 14,1 milj. *kr* võrra ehk 57,7%. Põllumajanduskaupade sisseveos suurema rühma moodustavad taimesaadused, milline rühm andis 1928 a. väärtuse järele 71,4% põllumajanduskaupade sisseveost. Taimesaaduste sissevedu suurenes 12 milj. *kr* võrra. Vähemal määral suurenes ka teiste põllumajandusainete sissevedu. Loomasaadusi veeti sisse enam kui eelmisel aastal 1,9 milj. *kr* väärtuses, väetisaineid, põllutööriistu ja masinaid 2,2 milj. *kr* eest enam. Suhteliselt on kõikide rühmade sissevedu suurenenud enamvähem ühtlaselt, nii et põllumajanduskaupade sisseveo koosseis rühmade järgi on ligikaudu sama, millist näitab viie aasta (1923—27) keskmine.

Tööstusainete sissevedu suurenes samavõrra; eelmisest aastast veeti enam sisse 16,1 milj. *kr* eest (26,6%). Tööstusainete sisseveo suurenemist soodustasid üheltpoolt alanemine hinnad ning teiselt, lähedamad krediidi olud siseturul, eriti 1928 a. esimesel poolel. Viie aasta (1923—27) jooksul veeti sisse tööstusainete keskmiselt 57,2 milj. *kr* eest, millise normi tööstusainete sissevedu 1928 a. ületab 20,8 milj. *kr* võrra (36,1%). Alates 1924 a. tööstusainete sissevedu on kasvanud 33,7 milj. *kr* võrra, mis annab juurekasvu keskmiselt aasta kohta 8,2 milj. *kr*.

Tööstusaineist on suurenenud sisseveos eriti tunduvalt valmis- ja poolvalmissaaduste rühm, eelmise aasta sisseveoga võrreldes 15 milj. *kr* võrra. Tooresainete ja poolvalmissaaduste rühm, mis omamaa tööstuses tuleb ümbertöötamisele, on suurenenud kõigest 2 milj. *kr*

võrra. Viie aasta (1923—27) keskmise ületab 1928 a. — tooresainete rühm 0,8 milj. *kr* (3,0%), valmis- ja poolvalmissaaduste rühm, 19,8 milj. *kr* (54,5%) võrra. Valmis- ja poolvalmissaaduste rühm, alates 1924 a., on järjekindlalt suurenenud ning viie viimase aasta jooksul on suurenenud üldsummas 28,8 milj. *kr* võrra. Kui viie aasta keskmist sissevedu võtta kui nende aastate tarvitust määravat keskmist normi, siis näeme 1928 a. tööstusainete-valmissaaduste sisseveos erakorraliselt suurt tõusu, mis kaugelt ületab normaalse tarvituse tõusu. Samasugust järsku tööstusainete sisseveo tõusu võis märkida varem ainult 1923 a. Sarnast sisseveo tõusu peamiselt põhjustasid rahanduse ja kredidi olud, mis ka neil kahel võrreldaval aastal ühtlasi jooni omavad. Sisseveetud kaupadest arvatavasti rohkem kui varem aastail on jäänud ladusesse, mis omakord käesoleva aasta sisseveole võib mõjuda vähendavalt, sest 1928 lõpukuudel rahva ostujõud vähenes tunduvalt ning uut suuremat elavnemist kaubanduses siseturul võib oodata alles käesoleva aasta lõpukuudel.

Väljavedu tõusis 1928 a. tunduvalt, kuid siiski absoluutselt kui ka suhteliselt sisseveost vähem. Väljaveo suurenemine eelmise aastaga võrreldes oli 21,3 milj. *kr* (20,2%).

Väljavedu (milj. *kr*)—Exportation (en millions de *kr*.)

2.	Põllumajandus- ained—Produits agricoles	Tööstusained Produits industriels	Metsasaadused Produits forestiers	Muud toidu- ja maitsained Autres denrées alimentaires et coloniales	Kokku—Total
1928	56,6	45,0	21,5	2,0	127,1
1927	52,5	39,4	14,0	0,9	105,8
1926	45,0	37,1	13,3	0,8	96,2
1925	43,4	40,5	12,1	0,6	96,6
1924	33,5	29,0	12,4	0,3	75,2
Keskmine 1923—27—Moyenne	39,8	34,0	12,7	0,6	87,1

Põllumajandusainete väljavedu tõusis 1928 a. eelmise aastaga võrreldes 6,1 milj. *kr* võrra (11,6%) ning ületab 1923—27 a. keskmise 18,8 milj. *kr* võrra (47,3%). Väljaveo suurenemine sündis loomasaaduste arvel. Loomasaadusi veeti 1928 a. välja 44,3 milj. *kr* väärtuses, 7,3 milj. *kr* väärtuses (19,4%) eelmise aasta väljaveost enam. Loomasaaduste väljavedu andis 1928 a. 75,6% põllumajanduskaupade väljaveost. Suuremat juurdekasvu näitas ka 1928 a. piimasaaduste väljavedu, vaatamata üldiselt ebasoodsale piimasaaduste tootmistingimusele. Piimasaadused — või, juust ning sellesse rühma arvatud munad andsid 1928 a. väljaveos 35,1 milj. *kr* 29,3 milj. *kr* vastu eelmisel aastal, mis teeb 60,6% põllumajanduskaupade väljaveost. Võid veeti välja 112 222 *kv* 33,1 milj. *kr* väärtuses. Viimase 6 a. jooksul (alates 1923 a.) või väljavedu on suurenenud keskmiselt aastas 17 000 *kv* võrra.

Tähelepanuväärselt kasvab ka lihakaupade väljavedu. 1928 a. veeti välja lihakaupu 50 322 *kv* 5,1 milj. *kr* väärtuses. Väljaveo suurenemine sündis värskel sealiha ja veiseliha arvel, kuna tähtsama eksport lihaprodukti—pekoni väljavedu vähenes.

Lina väljaveost saadud summa näitab, alates 1924 a., järjekindlalt vähenemist. 1924 a. lina veeti välja 113 tuh. *kv* 17 milj. *kr* väärtuses, 1928 a. 56 tuh. *kv* 9 milj. *kr* väärtuses. Sarnane vähenemine pole põhjustatud mitte niipalju linnakasvatuse tagasimeinest ulatuslikult, sest lina kasvupind pole mitte sarnases ulatuses vähenenud, vaid enam ebasoodsaist saagi aastaist ning ka linahindade üldisest lõdvenemisest. Lina väljavedu andis 1928 a. üle 50% kogu põllumajanduskaupade väljaveost, 1928 a. on lina osasuurus väljaveos väärtuse järele kõigest 15,3%. Ligikaudu selles ulatuses esinevad nüüd väliskaubanduses lihakaubad ja munad kokku.

Tööstusainete väljavedu suurenes 1928 a. eelmise aastaga võrreldes 6,7 milj. *kr* võrra (17,3%), sellest toores- ja poolvalmissaaduste rühma arvel 3,2 milj. *kr*, valmis- ja poolvalmissaaduste rühma arvel 3,5 milj. *kr* võrra. Tooresainest on suurendanud väljavedu peamiselt paberi tooresmaterjal, mida veeti välja 4,3 milj. *kr* väärtuses eelmise aasta 2,1 milj. *kr* vastu. Valmissaaduste rühmas on tunduvalt suurenenud tekstiilsaaduste väljavedu; eelmisest aastast veeti rohkem välja — linast ja puuvillast riidet, niiti ja lõnga 7,1%, villast riidet ja lõnga 9,8%, muid tekstiilsaadusi 55,6%. Tunduvalt suurenes ka töötletud nahkade, puutööstussaaduste väljavedu. Vähem veeti välja paberikaupu (4,7%) ning kivide ja muldade rühma kuuluvaid kaupu (20,2%).

Võrreldes viie aasta (1923—27) keskmisega tööstusainete väljavedu 1928 a. on suurem üldsummas 10,9 milj. *kr* võrra, sellest tooresainete rühm 4,9 milj. *kr*, valmissaaduste rühm 6,0 milj. *kr* võrra.

Metsasaaduste väljavedu suurenes 1928 a. väärtuse järele 7,5 milj. *kr* võrra, mis oli põhjustatud peamiselt metsamaterjalide hinda tõusust.

Väliskaubanduse bilans ainetet rühmade järgi (tuh. *kr*).
Balance du commerce extérieur d'après les groupes d'articles
(en millions *kr*.)

	Põllumajandus- ained—Produits agricoles	Tööstusained Produits industriels	Metsasaadused Produits forestiers	Muud toidu- ja maitsained Autres denrées alimentaires et coloniales	Kokku—Total
1928	+ 20 113	- 32 748	- 21 028	- 12 657	- 4 264
1927	+ 30 334	- 23 069	- 13 800	- 11 706	- 9 359
1926	+ 16 462	- 17 139	- 12 975	- 11 632	- 666
1925	+ 14 813	- 15 806	- 11 894	- 10 801	- 100
1924	+ 10 392	- 15 034	- 12 238	- 10 834	- 3 238
1923—27 keskmine Moyenne	+ 15 381	- 23 090	- 12 494	- 11 243	- 6 453

Põllumajanduskaupade väljaveo ülekaal sisseveos tõusis järjekindlalt kuni 1927 a. 1928 a. näitab ta tagasimineku 20,1 milj. kroonile. Arvestades kehva põllusaagiga kahel viimasel aastal, väheste tagavaradega 1927 a. ning halbade tootmistingimustega 1928 a., võib sarnast bilanssi pidada küllalt rahuldavaks.

Tööstusainete rühm annab kõigil aastail tugeva sisseveo ülekaalu ning see ülekaal on alates 1924 a., järjekindlalt suurenenud. Meie tööstuse praeguse seisukorra juures on vähe lootusi, et see vahekord lähemas tulevikus tunduvalt võiks paraneda.

Põllumajandus- ja tööstusainete sisse- ja väljaveodu 1924—28 a. (tuh. kr.).
 Importation et exportation des produits agricoles et industriels de 1924—28 (1000 kr.).

4.	Sissevedu—Importation					Väljaveodu—Exportation				
	1928	1927	1926	1925	1924-27 keskml. Mõjere.	1928	1927	1926	1925	1924-27 keskml. Mõjere.
I. Põllumajandusained—Produits agricoles	38529	22203	28505	28610	24438	59642	52537	44967	43423	39819
Põllumajandusainepd ilma põllutööst. -mas. ja väetisaineteta— Produits agricoles non comprenant machines etc. agricoles . . .	32541	18472	24856	24772	20637	58518	52453	44865	43281	39090
1. Taimesaadused—Produits végétaux	27544	15358	20403	20838	17577	14179	15387	14934	15821	16322
Tera- ja kaunvilid—Céréales et légumes à cosses . . .	19942	10703	14969	13957	11899	104	2	3	14	26
Jahvatatud vill—Produits de la mouture . . .	2513	2357	2939	4102	9112	10	43	9	10	15
Kartul ja kartulijahu—Pommes de terre et féculé de pom. de terre . . .	133	5	2	1	15	3898	3173	767	1847	1604
Piiritus—Alcool . . .	00	00	00	00	—	64	100	110	—	407
Atavill—Légumes . . .	160	73	40	65	82	57	188	119	222	175
Loomatoit—Fourrage . . .	2435	1172	1772	1408	1168	139	126	90	79	113
Lina ja kanep—Lin et chanvre . . .	756	411	265	749	516	9805	11245	12685	13284	13342
Seemned—Semences . . .	1557	503	670	521	677	107	507	1131	358	635
Etustaimed—Plantes vivantes . . .	48	44	46	86	108	1	3	14	7	5
2. Loomasaadused—Produits animaux	4997	3114	4453	3934	3080	44339	37066	29931	27460	23368
Elushoomad—Animaux vivants . . .	175	36	02	14	28	1395	1494	1005	1631	1300
Lihakaup—Viandes . . .	463	109	427	247	182	5144	4708	3027	1949	2270
Piim, või, juust, munad—Lait, beurre, fromage, oeufs . . .	134	89	174	210	141	35442	29328	24762	22963	18792
Nahad, villad, sõhvid—Cuir, peaux, poils, crins . . .	4228	2886	3790	3463	2729	2358	1536	1137	917	1006
3. Põllumajanduses tarvilt ained ja esemed—Matières et articles utilisés dans l'agriculture	5988	3731	3649	3838	3781	124	84	102	142	129
Väetisained—Engrais . . .	2884	2084	1868	2420	1700	62	26	37	10	18
Põllutööriistad- ja masinad—Outillage et machines agricoles . . .	3104	1647	1781	1418	2081	62	58	65	132	111
II. Tööstusained—Produits industriels	77796	61456	54293	56308	57179	45048	39387	37154	40502	34059
Tööstusained ühes põllutööst. -mas. ja väetisainetega— Produits industriels comprenant machines etc agricoles . . .	83784	65187	57942	60140	60960	45172	38471	37256	40644	34218
1. Tooresained ja poolvalmisadused—Matières brutes et demi-fabrig.	21621	19670	20234	25518	20811	6401	3247	1148	1370	1461
Paberi tooresmaterjal—Matières de papier . . .	489	308	1441	1209	869	4817	2115	203	5	486
Puuviil toores—Coton brut . . .	10991	9021	9184	14525	10508	—	1	45	181	68
Muud tekstiilained—Autres matières textiles . . .	1101	980	561	435	429	124	301	84	1	78
Tubak—Tobac . . .	1151	1025	1849	1654	1401	16	—	00	9	6
Rauamuld ja vanaraud—Minéral de fer et vieux fer . . .	137	92	76	126	93	315	630	114	273	351
Metallid—Métaux . . .	4189	4525	2976	3469	3274	556	138	138	154	146
Kivistist, koks, põlevkivi—Houille, coke, schiste combustible . . .	1751	2082	2460	2378	2642	00	8	4	1	3
Muud mineraalisaadused—Autres matières minérales . . .	252	227	247	161	179	267	37	35	11	17
Õlid, rasvad, tooreskummi—Huiles, graisses, gomme brute . . .	1492	1409	1440	1467	1385	302	17	52	89	37
Muud tooresained—Autres matières brutes . . .	69	51	—	39	31	4	—	473	655	267
2. Valmis- ja poolvalmisadused—Produits fabrig. et demi-fabriques	56175	41786	34059	30790	36368	38647	35140	36006	39132	32628
Nahk (töödeldud)—Cuir, peaux (apprêtés) . . .	3623	2242	1363	1182	1200	1679	424	2210	154	601
Nahkesemed—Articles en cuir . . .	347	223	110	92	353	66	51	15	12	50
Puutööstusadused—Ouvrages en bois . . .	715	559	288	261	373	6329	5630	5008	4762	4653
Faber, papp, trükitöö—Papier, carton, imprimés . . .	1876	1393	1128	1101	1239	7652	8029	8888	1236	8312
Lina- ja puuvillariie, niit, lõng j. m. s.—Fils et articles de lin et coton . . .	0066	4255	3972	4319	4663	14507	13539	12698	16813	12032
Villane riie ja lõng—Fils de laine . . .	0956	4685	3442	2391	2835	798	728	483	429	466
Muud tekstiilisaadused—Autres articles textiles . . .	2082	1536	1362	1225	1433	3107	1997	1150	1441	1828
Kehakatte—Vêtements . . .	611	539	479	904	665	00	—	1	3	2
Jõu- ja tööstusmasinad—Machines motrices et opératrices . . .	5776	3643	3970	5429	3796	783	351	175	272	218
Elektrimas., -aparaadid, -tarbed—Machines et appareils électrique . . .	1889	1776	1202	1058	1431	473	265	355	147	295
Jõuvankrid ja transportabinõud—Matériel de transport et voitures motrices . . .	3740	2556	1747	932	2078	34	37	26	38	70
Instrumentid, -aparaadid, -laskeriistad—Instruments, appareils, armes à feu . . .	806	761	713	942	1081	37	65	30	28	109
Metalikaup—Articles métalliques . . .	6200	5240	4229	4057	4491	226	268	160	110	195
Kivid, mullad töödeldud—Pierres et terres quvrées . . .	2637	1784	1462	1043	1458	1865	2301	2484	2316	2032
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused—Huiles, graisses, résines et leurs produits . . .	3762	3708	3361	2998	3246	8	134	7	2	31
Kummitööstusadused—Articles en caoutchouc . . .	2111	1749	1291	860	1089	5	15	3	9	7
Keemiaained, arstirohud—Produits chimiques, médicaments . . .	5099	4049	3178	2997	3978	991	1196	1256	1364	1048
Muu kaup—Autres articles . . .	1839	1028	777	1019	959	67	50	57	96	70
III. Metsasaadused—Produits forestiers	427	200	345	223	199	21455	14000	13320	12117	12693
IV. Muud toidu- ja maitseained—Autres denrées alimentaires et coloniales	14621	12558	12427	11405	11792	1964	852	795	604	549
Sellest: kalakaup—Poisson . . .	3003	2294	3418	3284	2670	1394	542	566	427	382
suhkur—Sucre . . .	6677	7104	5905	5281	6141	1	5	4	—	2
sool—Sel . . .	588	613	501	493	516	—	00	—	10	2
Üldse—Grand total	131373	96417	95570	96546	93608	127109	105776	96236	96646	87150

RIIGI METSAMAJANDUS 1927/28 m/a. EXPLOITATION des FORÊTS D'ÉTAT en 1927/28.

Sisu: 1) Majandusobjekti koosseis, lhk. 498. 2) Metsade korraldamine, lhk. 498. 3) Metsade kasutamine, lhk. 499. 4) Metsahindamine ja müük, lhk. 499. 5) Metsa uuendamine, lhk. 500. 6) Metsade ravimine ja kaitse, lhk. 501. 7) Maaparanduse töö, lhk. 501. 8) Tulud ja kulud, lhk. 502.

1. Majandusobjekti koosseis. 1928 a. arvestusel kuulub Riigimetsade valitsuse valdamisele riigi metsa 741 162,3 ha, metsaga ühenduses olevaid põllumajanduslikke maid 50 062,1 ha ja ebatootvaid maid (sood, rabad, liivad) 841 195,7 ha, kokku 1 192 420,1 ha riigi maid.

Metsamaast on metsaga kaetud 674 684,2 ha (91,0%), raieistikke 49 057,1 ha (6,6%), lagendikke ja harvikuid 17 421,0 ha (2,4%). Metsavalitsuse valdamisel olevate maade pind muutub ära- ja juurdeplaneerimiste tõttu aasta-aastalt. Samuti muutub alaliselt üksikute maaliikide suhe; viimane asjaolu on tingitud küpsete puistude raieumisest ja raieistikude kultiveerimisest, lagendikkude ja harvikute metsamisest ning ebatootvate maade üleviimisest kõlvikute liiki (hüdrotehnilised tööd). Metskondade pindalade arvestamine muutub käsikäes metsade korraldamisega järkjärgult täpsemaks.

Maareformi teostamisel on 1920—1928 a. riigi metsamaid ära planeeritud 51 014 ha.

Maareformi teostamisel äraplaneeritud riigi metsamaad 1920—28 a.

	1920—1928 ha	Sellest 1927/28 ha
Metsaga kaetud maid	42 238	2 454
Raieistikke	6 530	596
Legendikke ja harvikuid	2 246	94
Kokku	51 014	3 144

Metsaga kaetud pindalast on okasmetsa 473 161,7 ha ehk 70,1% ja lehtmetsa 201 522,3 ha ehk 29,9%. Okasmetsadeks arvatakse puht-okasmetsad ja segametsad, milledes okaspuud üle 50%. Valitseva puuseltsi järgi on riigi metsadest 40% männametsa (*Pinus silvestris*), 31% kuuse metsa (*Picea excelsa*), 15% kasemetsa (*Betula verrucosa*, *B. pubescens*), 10% haavametsa (*Populus tremula*), 4% teist lehtpuu metsa.

Mets jaotatult vanusklasside järgi 1928 a.—Répartition des forêts d'État d'après l'âge en 1928.

1.	I	II	III	IV	V	Kokku—Total
A. Okasmets—Forêts à conifères	1—20 a.	de 21—40 an.	41—60 a.	61—80 a.	81—100 ja van.	
Ha	78 561,4	83 209,1	80 806,8	98 880,8	131 644,0	473 162,1
%	16,6	17,6	17,1	20,9	27,8	100
B. Lehtmets—Forêts à feuilles	1—10 a.	11—20 a.	21—30 a.	31—40 a.	41—50 ja van.	
Ha	38 405,6	34 817,2	27 924,6	25 203,8	80 111,3	201 522,5
%	16,6	17,3	13,9	12,5	39,7	100

Andmete koostamisel on aluseks võetud 100-aastane raiering okasmetsale ja 50-aastane lehtmetsale; metsade korraldamisel selgub aga, et ei ole otstarbekohane ega kasulik raiduda igakord okaspuistuid 100 a. vanuses ja lehtpuistuid 50 a. vanuses, mille tõttu kohati on okasmetsa raieringi tõstetud 120 ja lehtmetsa raieringi 70 aastale. Sellest hoolimata tulevad esialgu ka puistud, mis vanuselt üle V klassi, näidata selles klassis, sest täpne korraldus ei ole veel kõikides metsades läbi viidud ja iseisvuse algaastatel läbi viidud metsade arvestamine nägi ette vaid viis klassi. Vanemad puistud koonduvad peamiselt neis suurtes met-

samassivides, kus väljaveo tingimused rasked (Pärnumaa, Virumaa j. t.).

Põllumaj. maadest on metsaametnikkude ja teenijate käes palgamaana kasutada 23 697,0 ha, rendimaana 3 653,9 ha — kokku 27 350,9 ha. Ülejäänud maad on eraisikutele rendile antud.

Ebatootvaid maid on soode ja rabade all 319 672,5 ha, tuiskliivu, liivaluuteid ja m. 21 523,3 ha. Turbarabadest anti 1927/28 m. a. rendile 304 üksust kogupinnaga 2 727,4 ha, aastarendiga 3 414,5 krooni. Turvast lõigati peamiselt alus-põhuks. Viimastel aastatel näitab nõudmine turbarabade järgi järjest tõusvat tendentsi.

Tuiskliivade ja liivaluudete kinnitamist alustati Peipsi põhjarannikul ning jätkati Hījumaa-

Metsaga ühenduses olevad põllumaj. maad.

	ha
Põllumaad	12 564,9
Heinamaad	32 432,5
Karjamaad	5 064,7
Kokku—Total	50 062,1

2. Metsade korraldamine. Metsade riigistamisele tuli kiire korras läbi viia olemasolevate metsade arvestamine ja väljatöötada ajutised kasutusnormid. Selleks asuti juba 1920 a. n. n. „lihtsustatud metsade korraldamisele“—kaardistamisele ja arvestamisele. 1920—1922 a. viidi „lihtsustatud korraldamine“ läbi 791 485 ha alal.

Kuigi arvestamise tööd küllalt täpsed ei ole, tuli esialgu siiski nendega leppida, sest suurem osa metsadest võeti riigi valitsemisele sarnases seisukorras, kus puudus igasugune kriitrium korraliku majapidamise sisseseadmiseks.

1923 a. mindi arvestamiselt üle „täiskorraldusele“ ja viie aasta jooksul (1. IV. 1923 — 1. IV. 1928 a.) on täielikult korraldatud 458 386 ha. Korraldada jääb veel 664 034 ha, enamuses metsad, millede kohta olemas 1920 — 23 a. „lihtstatatud korraldamise“ andmed. Kuna 1923 — 28 a. andmetel on ühe metsakorralduse tehniku keskmine aastane tööpind 3 685 ha, suudetakse praeguse tehnikute arvulise koosseisuga (19 isikut) aastas korraldada umbes 70 000 ha; ülejäänud osa korraldamisele kuulub selle tõttu veel vähemalt 10 aastat, s. o. kuni 1938 a. Ajakohase metsamajapidamise juures peaks aga 1923 a. korraldatud metsas juba 1933 a. läbikäima metsakorraldus-revisjon.

1927/28 a. metsakorralduse tööd viidi läbi osalt Viru-, osalt Järvamaa metsades; korraldati lõplikult 75 470 ha; ühe tehniku keskmine tööpind oli 3 972 ha. Ühe ha korraldamine maksis keskmiselt 0,91 krooni.

Metsade kasvukäigu uurimiseks võeti 195 proovitükki ja tehti 559 mudelipuu analüüs.

Peale metsakorralduse välitöödele tavaliselt tehtavate tööde, jaotati 1927 a. suvel korraldatud metsad esmaskordselt metsatüüpidesse, millel peale puht-metsateaduslike on ka taime-ökoloogiline tähtsus. Põhijamaade (Soome, Skandinaavia) metsakorraldus töötab juba mõnda aega metsatüüpide alusel. 1927 a. metsakorraldus eraldas 8 tüüpi-rühma, nimelt: 1) palumetsade, 2) laanemetsade, 3) salumetsade, 4) lodumetsade, 5) Sphagnummetsade, 6) nõmmemetsade, 7) paelitüübi-metsade ja 8) kaljutüübi metsade rühmad. Ka tarvitati 1927 a. esmaskordselt fotokaameraid metsakorralduse abinstrumentidena. Üldiselt sammutub riigi metsade korraldamine viimastel aastatel moderniseerimise suunas.

Peale metsade korraldamisel kokkuseatavate plaanide- ja metsamajandusliste kaartide alustati 1926 a. ületikliku metsakaardi kokkuseadmist, mõõdus 1 toll = 1 verst. Kaardile kantakse erivärvides peale puuseltsid ja metskondade alajaotused kuni kvartaalideni; töid jätkati 1927/28 a. ning lõpetatakse 1929/30 a.; 1926 — 1928 a. on kaardistatud 1 001 608 ha metsavalitsuse maid.

3. Metsade kasutamine. 1927/28 a. raidenorm oli okasmetsas 4 426 ha, lehtmetsas 3 159 ha — kokku 7 585 ha. Senini tarvitati riigi metsades peamiselt lageraie-süsteemi; viimasel ajal püütakse neis kuusepuistudes, kus pinnaloold soodsad, üleminna aegjärkliste raieetele. Sellega loodetakse p. m. vabaneda kuuse-lageraie-stikkude metsamise raskustest (suur rohukasv, lehtpuu-võsad jne.). Kuigi metsarikkamates raiioonides leidub endiste aastate kasutusnormide jääke, tuli jällegi metsavaesemates metskondades etteraidide abiks võtta, sest uute hoonete ehitamine uutel põllumajapidamistel ei ole veel lõpule jõudnud ja ehitusmaterjali nõudmiste rahuldamiseks ei jätanud aasta-kasutusnormist.

Majandusaastal kasutati 4 937,7 ha okas- ja 3 588,9 ha lehtmetsa, kokku 8 521,6 ha, mis ületab aasta kasutusnormi 936,6 ha võrra.

1927/28 a. kasutatud mets (tuh. tihumeetr.)—Masse exploitée en 1927/28 (1000 m³).

2.	Okaspuu— <i>Conifères</i>		Lehtpuu— <i>Feuillus</i>		Kokku— <i>Total</i>		
	Lageraie	Muud raided	<i>Coupes rases</i>	<i>Autres coupes</i>	Lageraie	Muud raided	Üldse Gr. total
A. Peakasutus— <i>Exploitation principale</i> . . .	817,2	282,6	710,3	26,2	1 527,5	308,8	1 836,3
1. Arveaasta eelarvest— <i>De l'année en cours</i>	471,5	68,2	489,3	10,1	960,8	78,3	1 039,1
2. End. aastate eelarvete jäägist— <i>Restes des années précéd.</i>	190,2	47,9	205,4	5,3	395,6	53,2	448,8
3. Etteraided— <i>Coupes d'avance</i>	155,5	166,5	15,6	10,8	171,1	177,3	348,4
B. Vahekasutus— <i>Broutilles, ramilles etc.</i>	—	—	—	—	—	—	486,3
Kokku riigimetsade kasutus— <i>Total d'exploit.</i>	—	—	—	—	—	—	2 322,6
Mitte metsana majandatavad maad— <i>Terrains non-forestiers</i>	—	—	—	—	—	—	325,0
Kokku metsavalitsuse korraldusel kasutatud Gr. total	—	—	—	—	—	—	2 647,6

4. Metsahindamine ja müük.

Taxation et ventes.

Enne väljaandmist kuulub kasutamisele võetav mets hindamiseks, s. o. puud loetakse üle ja mõõdetakse metsas; saadud andmete põhjal arvutatakse massitabelite abil välja metsa mass, eraldi tarbe- ja küttepuu osades. Mass korrutatud mõõdu-üksuse takshinnaga annab metsa taksväärtuse.

Eriti suurt tööd nõuab nende peakasutuse osatükkide hindamine, millelled puud müüakse puude arvu s. o. massi järgi umbes 25% peakasutusest. Neil osatükkidel tuleb iga üksik puu eraldi nummerdada, tempeldada, mõõta ja hinnata. 1927/28 m. a. müüdi nummerdatud puid:

oksjonitelt	6 259 tk.
võistluspakkumistelt	110 383 „
kindla hinnaga	647 405 „
alandatud hinnaga	588 631 „

Kokku . . . 1 352 678 puud.

Ettevalmistatud ja hinnatud mets antakse tarvitatavatele välja kas raielangi osatükkidena (müük maapinna suuruse järgi), üksikute nummerdatud ja tempeldatud puudena (müük kannu

loo järgi) või tarvitava enese poolt ülestõötatult valmismaterjalina (müük valmismaterjali arvu järgi). Kuna viimase müügi viisiga paratamata kaasas käivad igasugused arusaamatused ning kuritarvidused, vähendatakse seda aasta-aastalt. Selle vastu tõuseb kogu aeg müük puude arvu järgi; arvatavasti tõuseb viimane moodus lähemas tulevikus kohalike elanikkude varustamises esikohale.

Metsa antakse tarvitatavatele kas müügi teel — tasu eest, või tasuta — seadustes ja määrustes ettenähtud juhtudel. Metsa müüakse oksjonitelt, võistluspakkumistelt ja kindla hinnaga.

Oksjonitelt metsamüük on ettenähtud peamiselt metsakauplejatele ning osavõtta võivad oksjoniteast kõik kodanikud. Võistluspakkumised on määratud kohalikkude maa-elanikkude tarbete rahuldamiseks; osavõtt pakkumistest on piiratud ning pakkujatelt nõutakse vastavaid tõendusid, et nad vajavad ostetavat metsa oma majapidamises. Vastavalt võistluspakkumistest osavõtjate piiratud arvule on neil keskmised müügihinnad madalamad kui oksjonitel.

Kindla hinnaga, s. o. keskmise oksjoni, keskmise võistluspakkumise ja takshinnaga, kui ka alla takshinda müüakse metsa seadustes ja määrustes eriti ettenähtud juhtudel.

Metsamüük 1927/28 m. a. — Ventes de forêts d'État en 1927/28.

	Mass tihumeetrikes Masse en m ³	% üldmassist % au total	Takshind (1000 kr) Prix de base (1000 kr)	Müügihind (1000 kr) Prix de vente (1000 kr)	Takshind ± % ± % au prix de base	Ühe tihumeetri keskmise müü- gihind (kr.) Prix moyen par m ³ (kr)
I. Oksjonilt—Aux enchères	626 452	23,6	1 431	2 328	+62	3,72
II. Väistluspakkumisi.—Offres de concours	188 497	7,1	462	544	+18	2,89
III. Kindla hinnaga—Prix fixés pour	653 794	24,6	1 332	1 502	+13	2,30
1) Kohalikule rahvale—Population locale	584 863	—	1 151	1 282	—	2,19
2) Laevnikkudele—Bat. des navires	598	—	2	3	—	5,34
3) Riigiasutustele—Institutions d'État	12 705	—	32	36	—	2,81
4) Omavalitsustele—Institutions autonomes	28 097	—	74	83	—	2,94
5) Vabrikutele—Entreprises industries	9 097	—	31	42	—	4,65
6) Muudele—Autres	18 374	—	42	56	—	3,05
IV. Alandatud hinnaga—Prix abaissés pour	456 390	17,2	1 501	749	-49	1,64
1) Kohalikele rahvale—Population locale	97 226	—	216	164	—	1,89
2) Asunikudele—Exploitations nouvel. fondées	339 093	—	1 227	566	—	1,87
3) Riigirentnik.—Fermiers d'État	13 553	—	33	14	—	1,07
4) Muudele—Autres	6 518	—	25	5	—	0,71
V. Hinnata—Gratuitement pour	164 822	6,2	465	—	-100	—
1) Riigi metsamajapidamiseks—Exp. forestière d'État	11 394	—	—	—	—	—
2) Metsavalitsuse ametruumide ja ametkorterite kütteks—Chauffage de l'admin. des forêts	36 509	—	—	—	—	—
3) Teiste valitsuste ametruumide ja ametkorterite kütteks—Chauffage des autres institutions	2 506	—	—	—	—	—
4) Avalikkude teede korrashoiuks—Entretien des routes nationales	15 597	—	—	—	—	—
5) Põllutöökoollidele—Écoles agricoles	4 400	—	—	—	—	—
6) Muudele—Autres	94 422	—	—	—	—	—
VI. Riigimetsatööstusele—Pour l'exploitation forestière d'État	566 462	21,3	1 472	1 472	±0	2,60
Üldse—Grand total	2 656 417	100	6 663	6 595	-1	2,48

1927/28 m. a. metsa kasutusest määrati kohalikele tarvitajaskonnale 46,0%, oksjonilt müümiseks 23,6%, Riigi Metsatööstusele 21,3%, riigi- ja omavalitsusasutustele 4,2%, muile tarvitajale 4,9%.

Riigi Metsatööstusele müüdnud metsast läks riigiasutustele 29%, omavalitsusasutustele 10%,

kohalikule tarvitajaskonnale 26% ja eraturule 35%.

Nagu juba eelpool tähendatud, on kohalike tarvitajaskonna varustamises viimasel ajal esikohale tõusmas müük puude arvu järgi.

Kohalikeks tarvituseks müüdnud mets 1927/28 m. a.

	Maapinna suuruse järgi	Kännuloo järgi	Valmistat. arvu järgi	Kokku Total	% kohal. tarvit. müüdnud massist	Üldine müüdnud mass t. m.	Üldisest müüdnud massist läinud kohal. tarvit. %
Väistluspakkumistel	130 389	40 070	18 028	188 497	15	—	7,1
Kindla hinnaga	48 670	208 081	268 112	584 863	48	—	22,0
Alandatud hinnaga	18 209	336 414	95 249	449 872	37	—	16,9
Kokku tihum.	197 278	644 565	381 389	1 223 232	—	2 656 417	—
%	16,1	52,7	31,2	100	100	—	40,0

Igasuguste metsamüügil antavate soodustuste tõttu on riigimetsade tegelik tulu märksa väiksem võimalikust tulust. Oksjonitel osutus 1927/28 m. a. ühe tihumeetri puumassi keskmiseks hinnaks 3,72 kr. Maharaintud 2 656 417 t. m. massi turuväärtus oleks seega umbes 9 880 tuhat kr; mahaarvates sellest metsamajapidamiseks ja metsavalitsuse ruumide kütteks tarvitatud metsa väärtust, oleks riik pidanud 1927/28 a. metsamüügist saama umbes 9 600 tuhat kr, tegelikult saadi 6 595 229 kr + 875 378 (Riigi metsatööstuse nettotulu) = 7 470 607 kr, s. o. kõigest 77% väljaantud metsa turuväärtusest—kuna antud soodustuste arvele tuleb panna 2 200 tuhat kr.

Soodustatud metsamüükidest väärrib erilist tähelepanu ehitusmaterjalide müük asunikudele,

mis sünnib ajutiste, 1919 a. maksvusel olnud puumassi tabelite alusel ja 1920 a. takshinnaga, mille järgi asunikudele antud metsa praegune turu- ja müügihinna vahe on õige suur. Nii on 1927/28 m. a. asunikudele antud 339 093 t. m. puumassi müügihind 565 tuh. kr, takshind 1 227 tuh. kr, turuhind aga umbes 1 400 tuhat kr. Seega turu- ja müügihinna vahe umbes 850 tuhat kr.

5. Metsa uuendamise. Metsa uuendamine sünnib kas loomulikult või kultiveerimise teel. Kultiveerimise teel uuendatakse metsi ainult neis kohtades, kus loomulik uuendamine ei ole teostatav. Suurem osa metsakultuure tehakse külvamise teel, kus juures rohkem on tehtud männi-, vähemal määral kuuse kultuure.

4.	Pindala ha Superficie ha	Kulu (1000 kr) Frais (1000 kr)	Kulu ha kohta (kr) Frais par ha (kr)
I. Uusi kultuure tehtud— <i>Nouvelles cultures</i>	3948,7	119	30,2
1) Külviga— <i>Ensemencées</i>	3244,7	92	28,4
Mänd— <i>Pin</i>	3119,9	—	—
Kuusk— <i>Sapin</i>	42,9	—	—
Segakultuur.— <i>Cultures mixtes</i>	81,9	—	—
2) Istutamiseiga— <i>Plantées</i>	704,0	27	38,5
Mänd— <i>Pin</i>	322,8	—	—
Kuusk— <i>Sapin</i>	359,8	—	—
Segakultuur.— <i>Cultures mixtes</i>	21,4	—	—
II. Vanu kultuure täiendatud— <i>Amélioration des cultures existantes</i>	2364,5	32	13,3
1) Külviga— <i>Ensemencées</i>	1106,3	14	12,9
2) Istutamiseiga— <i>Plantées</i>	1258,2	18	13,8
III. Muud kulud— <i>Autres frais</i>	—	90	—
Kokku— <i>Total</i>	—	241	—

Kokku 1927/28 m. a. tehti uusi kultuure 3948,7 ha. Selle aja jooksul on paljasraide teel kasutatud 4937,7 ha okas- ja 3583,9 ha lehtmetsa, kokku 8521,6 ha; sellega kultuure tehtud vähem kui kasutatud 4572,9 ha. Kuna lehtmetsa raieistikud ja ka osa okasmetsa raieistikke uuenduvad loomulikul teel, on kultuuride ja kasutuse pindade suhe küllaldaselt põhjendatud. Uuendamata kannustikke oli majandusaasta lõpul 49 057,1 ha; sellest seemendub loomulikul teel 29 964,8 ha, kuna kultiveerimisele jääb 19 092,3 ha—peamiselt sõjajaegsed raided. Viimased katsetatakse kultiveerida lähemate aastate jooksul.

Istutamistöödeks tarvisminevad taimed kasvatatakse vastavates taimeaedades ja puukoolides; taimeaedades tehti tööd 94 559 m², puukoolides 28 291 m² pindalal. Seemnekuivatist oli metskondades 19, neist 2 pooleli ehitusel.

Kasutades eriti head kuuse seemneaastat, millised korduvad vaid iga 5—6 a. järgi, püüti varustuda suuremate kuusesemne tagavara-dega. Rikkaliku seemnesaagi tõttu oli kuusesemne hind madal.

Lüdiiti ja osteti kokku 6 077 kg männiseemet hinnaga kr 6,18 kg ja 12 115 kg kuusesemmet hinnaga kr 2,49 kg; kuusesemne tagavara jätkub 4—5 aastaks.

6. Metsade ravimine ja kaitsmine 1927/28 m. a. on noore metsa puhastustöid tehtud 4 200 ha, harvendamise töid 3 023 ha ja põimendusi 1 913 ha.

Metsakahjuritest esineb Ida-Järvemaal ja Lääne-Virumaal juba mõnda aega suur- ja väike kuusekoore ürask (Ips typographus ja Ips chalcographus). Aluse üraskite levinemisele pani tuulekindlate metsaservade äraplaneerimine ning nende servade lagastamine peale uute maapidamiste külge liitumise; lagastamisele järgnes suurejooneline tulemurd naabruses olevates riigimetsades ning viimasest tingitult

levinesid üraskid kohutaval määral. Mõnes metskonnas on normaalse aastalangi raumine ärajäänud põhjusel, et aastanormi mass kaitub üraskitest vigastatud puude koristamise teel saadava massiga. Vaatamata tarvitusele võetud abinõudele (püügipuud jne.), ei ole senini suudetud üraski levinemisele piiri panna.

Harjumaal ja Virumaal levines mõnes metskonnas männikookleja (Bupalus piniarius), kuid kalamiteeti on võimalik ärahoida.

Metsapõlemiste ärahoidmiseks püstitati mõned tulevahi tornid, ning puhastati okaspuistudes sihte pinnakattest; ka palgati suvekuudel hädaohtlikumatesse kohtadesse tulevahte. Nendest tõkkeabinõudest hoolimata oli 1927 a. suvel 254 metsapõlemist.

Metsapõlemised 1927 a.—*Incendies des forêts en 1927.*

5.	Põlemiste põhjused— <i>Causes:</i>	Arv Nombre
Üle piiri metsa tulnud— <i>Incendie près la frontière.</i>	Raudteeveduritest süttinud— <i>Locomotives des chem. de fer.</i>	25
Hooletu tulega ümberkäimine— <i>Malveillance</i>	Kuritahtlik süütlamine— <i>Incendie criminel</i>	16
Teadmata— <i>Inconnu</i>		43
		4
		166
	Kokku— <i>Total</i>	254
Põlenud pinnala suurus (ha)— <i>Superficie incendiée (ha)</i>		2 091
Kahju (kr)— <i>Dégâts (kr)</i>		40 764

7. Maaparanduse tööd. Metsa maaparanduse töid teostati kontaktis Maakorralduse valitsuse kultuuritehnika bürooga, kusjuures jõgede ja magistraalkraavide kaevamine sünnib viimase korraldusel. Metsavalitsusele hüdrotehniliseks maaparanduseks lubatud summad tarvitati ära peaaesjalikult olemasoleva kraavivõrgu korras-hoiuks, kuna soostunud metsamaade juurevõit-mist uute kuivatuskraavide kaevamise teel pole suudetud tarvilisel määral teostada krediitide vähesuse tõttu.

Maaparandustööd 1919—1927/28 a.
Travaux d'amélioration de 1919—28.

6.	Vanu kraave puhastatud (km) Fossés anciens renouvelés (km)	Uusi kraave kaevatud (km) Fossés nouvelles (km)	Kulud (kr) Frais (kr)
1919	1
1920	11	102	102
1921	26	...	1549
1922	39	...	3 655
1923	175	29	27 384
1924	386	31	71 034
1925	93	44	70 290
1926/27	223	82	129 668
1927/28	79	129 ¹⁾	166 785

8. Tulud ja kulud.
Recettes et dépenses.

Metsamüügist saadavate tulude sissetuleku aeg ei lange harilikult kokku müügi ajaga, vaid viibib 1—2 aastani. Selle tõttu ei ole täit kooskõla maj. aasta metsamüügi tulude ja müüdud metsa hinna vahel. Rentide ja üüride näol saadav tulu väheneb aasta-aastalt, kuna paljud tuluobjektid likvideeritakse või antakse üle teiste asutuste korraldusse. Jahiasjanduse alal suureneb tulu järjekindlalt, mis näitab selle majanduse haru ratsionaalsemale järjele tõstmist. Tulud kõrvalkasutustest näitavad samuti tõusvat tendentsi, kuna on lihtsustatud kive, sambla, turba ja teiste saaduste väljaandmise korda. Šamuti tõusvad järjekindlalt tulud, mis saadakse omavoliiliste metsaraiumiste, varguste ning karjatamiste eest määratud trahvide näol; viimane asjaolu ei tõenda mitte omavoliiliste

Metsamajanduse tulud 1927/28 m. a.
Recettes des forêts d'Etat en 1927/28.

7.	Tulu kr Recettes	% üldtulust % au total
Metsa ja metsamaterjali müük—Vente de bois et des produits forestiers	6 908 436	95,7
Metsa kõrvalkasutused—Exploitation auxiliaire	102 471	1,4
Mitmesugused rendid—Rentes de fermage	85 884	1,2
Muud tulud—Autres recettes	123 277	1,7
Kokku—Total	7 220 068	100

Riigimetsa majandamise kulud 1927/28 m. a.
Frais de l'exploitation des forêts d'Etat en 1927/28.

8.	Kulu kr Frais	% üldkulust % au total
Administratsiooni kulud—Frais d'administrat.	1 301 598	60,8
Varade soetamine ja korrashoid—Immeubles et mobilier et leur entretien	129 845	6,1
Metsa korrashoid—Travaux forestiers	494 408	23,1
Kutsehariduse levitamine ja toetamine—Propagation des sciences forestières	10 537	0,5
Maksud ja kindlustused—Impôts et assurances	203 298	9,5
Kokku—Total	2 139 686	100

¹⁾ Sellest kultuurtehnikas büroo poolt väljakaevatud magistraalkraave 71,46 km pikkuselt.

kasutuste arvulist tõusu, vaid tuleb panna energilisema jälgimise arvele.

Metsamüügist saadavate tulude kohta olgu veel tähendatud, et see kaugeltki ei vasta võimalikule tulule, mis väheneb igasuguste soodustatud tingimistel ja tasuta metsamaterjalide andmise näol.

Näidatud kulud on väiksemad tegelikkudest, kuna pole võimalik üksteisest eraldada keskvallitsuses tehtud kulusi üksikute valitsuste järgi (Metsade, Maade ja Maakorralduse val.). Selle tõttu on metsamajanduse kuludest väljajäänud ka metsakorralduse osakonna töökulu.

Puht-metsamajandusliste kulude liigitustabel 1927/28 m. a.

	Kr
Metsakorralduse tööd	11 579
Metsahindamine	33 589
Kultuuritööd	240 596
Metsa ravitsemine, valgustamine	12 367
Hidrotehnilised tööd	168 785
Metsateede tegemine	15 091
Metsapõlemiste kustutamine	9 646
Jahiloomade eest hoolitsemine	4 755
Kokku	494 408

Puht-metsamajanduse kulude liigitustabelis puudub metsakorralduse osakonna töökulu. Kulude % tuludest on 30.

Ühe metsamaa ha peale oli bruttotulu 9,74 kr, kulu 2,89 kr; nettotulu kr 6,85.

Võrreldes eelmiste aastatega administratsiooni kulud näitavad metsamajanduses langust, kuna järjekindlalt tõusevad metsamajanduslikud kulud, mis lubab järeldada, et metsamajapidamine areneb õiges suunas. Ometigi moodustavad meie metsamajapidamise kulud tuludest veel väikse %, võrreldes intensiivse metsamajandusega L.-Euroopa riikidega, nagu näha järgnevast tabelist.

Metsamajapidamise kulude % tuludest

Soome	1915	51%
Preisimaa	1910—1913	49%
Baieri	1910—1913	46%
Eesti	1918—1928	28%
E. Venemaa	1909—1912	27%
End. Liivimaa kroonu metsad	1909—1912	18%

Administratsiooni kulud on tuludega umbes L.-Euroopa riikidele vastavas vahekorras (17%—18% tuludest); üldkuludest moodustavad administratsiooni kulud 61%.

1927/28 a. oli tulu riigimetsadest kr 7 220 068, mis on 67,6% Põllutööstusministeriumi tuludest ja 8,2% Vabariigi korrallistest tuludest (esimene kr 10 669 175, teine kr 88 583 242).

HÄDAABITÖÖD 1928/29 a. talvel.

TRAVAUX PUBLICS en HIVER de 1928/29.

Sisu: 1) Tööturu seisukord sügiskul, lhk. 503. 2) Hädaabitööde organisatsioon, lhk. 503. 3) Hädaabitööliste kutsela, lhk. 504. 4) Töökorraldajad asutused, lhk. 504. 5) Hädaabitööde algus, lõpp ja kestus, lhk. 505. 6) Hädaabitööliste arv, lhk. 506. 7) Hädaabitööde kaudu saavutatud töötaolu vähendamise määr, lhk. 506. 8) Kulud hädaabitöödeks, lhk. 508.

1. Tööturu seisukord sügiskul.

Situation du marché du travail en automne.

Hädaabitööde korraldamine töölistele ja intelligent tööjõule on meie rahvamajanduslikus elus saanud püsiva ilmega nähtuseks. Läänud, 1928/29 a. talv oli arvult juba viies, mil talvekuul töötajatele anti abi hädaabitööde kaudu.

Hädaabitööde korraldamise vajadus on tingitud kaunis suurest töötajate arvulisest tõusust suvisesooni tööde lõpul, resp. sügiskul. Töötaolu tõusust sügiskul annab ülevaate järgnev tabel.

Tööstöörtsides registreeritud töötajate arv (kuu lõpuks).
Nombre des chercheurs du travail enregistrés dans les bureaux du travail (à la fin du mois).

	1928	1927	1926	1925	1924
August—Août	467	809	731	941	1 183
September—Septembre	706	1 201	811	883	957
Oktoober—Octobre	1 561	2 864	2 309	1 904	1 325
November—Novembre	4 389	4 526	4 157	4 607	1 974
Detsember—Décembre	7 770	4 437	3 807	3 213	2 156

Suvikuudega võrreldes, töötajate arv tõuseb iga aasta sügisel 5—8-kordseks. Juba novembri lõpuks üksi omavalitsuse tööstöörtsides registreeritud töötajate arv tõuseb ümmarguselt 4—4,5 tuhande peale. Ühes era vahetalituskontorites registreeritud töötajatega tõuseb registreeritud töötajate arv sügiskul kogusummas umbes 4,5—5 tuhandeni. Sellele tuleb veel lisada juure juba hädaabitöödele paigutatud töötud.

Töötud annavad talvekuudeks mitmed tööalad, nagu tööstus — murrud ja kaevandused (turbatööstus jne.), mineraalide ümbertöötamine (eeskätt telliskivitehased), puutööstus (peamiselt saeveskid) jne., põllumajandus ja veel mõned teised tööalad. Terve rea tööalade tegevuse raskuspunkt lasub suvikuudel, talvekuudeks aga väheneb ehk katkeb täielikult.

Tähtsamais töötaolu tekitavais tööalades — tööstuses ja põllumajanduses — 1928 a. sügisel konjunktuur oli tunduvalt erinev. Eelmise aastaga võrreldes, tööstustöölise arv suur- ja kesk- tööstuses näitas 1. novembril 1928 a. tõusu 2 455 inimese võrra (29 536 : 31 991). Põllumajanduses aga seisukord oli kujunenud liigsete sademete

tõttu raskeks. 1. jaanuariks 1929 a. kõigis tööstöörtsides kokku oli registreeritud töötajate 984 mees- ja 165 naispõllutöölise, kuna töötute üldarv tõusis 7 770-le. Sellest 3 005 ehk 38,7% langes Petserimaa tööstöörtsi arvele.

Lootuses tööstöörtsi kaudu lihttöölisena saada Tartu-Petseri raudteetamm ehitustööle, registreeritud töötutena Petseri tööstöörtsis vallavalitsuse kaudu paljud Petserimaa maaelanikud. Nagu pärast selgus, ei olnud sellele soovitavaid tulemusi. NELLE TÖÖDELE EI SAANUD PAIGUTADA TÖÖTUD TÄRVLIKUS ALATUSES EI PETSERIMAA, EGA VEEL ENAM VÄBAST TÖÖJÕUST PÜSIVALT ÜLEKÜLLASTATUD Tartu linna ja maa tööstöörts. Nii ei läinud täide lootus mõjuvalt vähendada talvekuul töötaolu uute raudteede ehitamise kaudu. Ainsaks tähtsaks abinõuks töötutele abiandmiseks on osutunud ka läinud talvel, samuti kui eelmisel aastal, hädaabitööd.

2. Hädaabitööde organisatsioon.

Organisation des travaux.

Korraldused hädaabitööde kohta töötati välja tööpuuduse vastu võitlemise komisjonis ja anti administratiiv korras edasi tööstöörtsidajale asutusele teedeministeeriumi poolt.

Peale krediidide soetamise ja jaotamise üksikute tööstöörtsidajate asutuste vahel, see komisjon on teinud hädaabitööde korraldamise suhtes rea üldise tähtsusega otsusi. Neist tähtsamad on järgnevad.

Vabariigi Valitsuse otsusega 26. XI. 1924 a. moodustatud tööpuuduse vastu võitlemise komisjon määras kindlaks 17. XI. 1928 a. hädaabitööliste 1928/29 a. talve peale järgnevad päevapalga normid:

Harjumaal (ühes linnadega):	meestele — 1,4 kr.
	naistele — 1,2 "
teistes linnades ja maades:	meestele — 1,3 "
	naistele — 1,1 "

Peale selle otsustati tükitöö hindamisel töölise päevapalga arvata Harjumaal (ühes linnadega) 2 kr, teistes maades 1,60 kr ja teistes linnades 1,50 kr. Ühtlasi piirati tükitöölise nädalateenistust Tallinnas ja Nõmmel 11 krooniga ja teistes linnades 9 kr. Väljaspool linna asuval töölisel tükitöölise teenistust ei piiratud.

Hädaabitööli haigustunud töölise arstiabi ja ravimiskulud otsustati jätta töid korraldavate omavalitsusasutuste kanda, kuna abiraha haiguspäevade eest eelmiste aastate eeskujul otsustati riigi kanda võtta.

Belviimasena nimetatud otsusega asetati väljaspool linna asuvad tööd soodustatud seisukorda, mida komisjon tarvilikuks tunnistab, pidades silmas asjaolu, et töötutele, kellest enamik asub linnas, töötamine väljaspool linna raskendatud ja lisakuludega seotud. Selle otsuse aluseks olid tp. v. v. komisjonile

eelmiste aastate kogemused. Oli teada, et töötud ei võta heal meelel vastu tööd oma asukohast kaugel asuvalil töil.

Peale tööde lõppu nii ravimiskulud, kui haigusabirahade maksimisest tekkinud kulud katsid tööd korraldanud asutused—omavalitsus.

Vabariigi Valitsuse otsusega 21. XII. 1928 a. moodustati hädaabitööde kavade läbivaatamiseks ministritevaheline komisjon koosseisus: teede-, kaitseväe-, raha- ning töö- ja hoolekandeministrid ja riigikontrolör. Eelnimetatud otsuse järgi komisjoni otsused kuulusid veel kinnitamisele Vabariigi Valitsuses.

Selle otsuse järgi tööpuuduse vastu võitlemise komisjon Vabariigi Valitsuse otsusega 26. XI. 1924 a. määratud koosseisus lõpetas oma tegevuse, kuna tema funktsioonid tegelikult läksid üle nüüd vähe muudetud koosseisus moodustatud komisjonile.

3. I. 1929 a. see komisjon tunnistas vastuvõetavaks teedeministeeriumi poolt kokkuseatud hädaabitööde kava kogusummas 503 980 kr suuruses, tehes kavas vaid mõningaid tähtsusetu muudatusi. Peale selle oli 65 252 kr nähtud ette vähekuludeks, mis maksetakse ettevõtjatele tööde kallinemise tasuks nende teostamise puhul talvekulul. 2 605 krooni kavatseti kulutada tehnilise järelevalve teostamiseks.

Hiljem ettevõtetud muudatuste kohaselt hädaabitööde krediidit jaotati maade vahel (ühes neis asuvate linnadega) järgnevalt:

Harjumaale	272 135 kr
Tartumaale	86 320 „
Virumaale	71 153 „
Pärnumaale	20 077 „
Võrumaale	18 500 „
Petserimaale	10 000 „
Valgamaale	5 723 „
Saaremaale	4 500 „
Viljandimaale	3 900 „
Läänemaale	500 „
Kokku	492 808 kr

Samal istungil otsustati hädaabitööde kavas õmblustööde korraldamiseks ettenähtud summade arvel korraldada esimeses järjekorras õmblustöid riiklistele tsiviil asutustele ja kaitseväe üksustele.

6. II. 1929 a. tp. v. v. komisjon otsustas lubada katkestada välisööd, kui temperatuur 25° C järgi ehk madalam ja lubada ühtlasi maksta hädaabitöölisele kaotsiläänud tööpäevade eest päevatöölise poole päevapalga suuruses, kui temperatuur 25° C järgi ja alla selle kestab järjest vähemalt 3 päeva.

Tööstörseid otsustati kohustada saata töötuid hädaabitööle tööstörseid töötuna registreerimise järjekorras, mitte aga nime- lise nõudmise järgi.

Peale selle võeti vastu otsus, mille järgi töökorraldajad asutused hädaabitööde krediidid summe võisid kasutada ainult tööliste palkadeks ja ainult nende tööde läbiviimiseks, milleks nad nähtud ette. Kõik teised kulud, nagu materjalide, tööabi- nõude ja tööriistade muretsemise ning nende korrashoiu ja valve, tööjuhatajate palkade, tööliste kohale viimise, korteri kütte ja valgustuskulud jne. otsustati jätta töid korraldavate omavalitsusasutuste kanda. Ühtlasi kohustati töökorraldajaid asutusi tööle võtta ainult tööstörseid registreeritud töötötsijaid.

23. IV. 29 a. tp. v. v. komisjon otsustas lubada hädaabitöid korraldada Tallinnas, Nõmmel ja Tartus kuni 15 maini 1929 a. lubatud krediidid piirides, teistes linnades aga kuni 4 maini 1929 a. Krediidid lõppemisel pidid automaatselt lõpetatama ka tööd.

Teedeministeeriumi poolt hädaabitöid korraldanud asutustele antud juhtnõuõrde järgi pidi töid korraldatama tükitöö alusel. Ajatöö alusel (päevapalgaga) lubas aga teedeministeerium teostada ainult sarnaselt töil, mida tükitööna võimata hinnata.

3. Hädaabitöölise kutsenla.

Profession des ouvriers occupés aux travaux publics.

alaliselt kaaluvama osa. Suvisesoonil leiavad nad tööd igasuguseil välisööl, nende tööde

Töökoha vahetamise mõt- tes tööliste hulgas lihttöö- lised on liikuvamad. Need moodustavad tööstörseid registreeritud töötötsijaist

lõppemisel aga registreerivad nemad end töö saamiseks tööstörseid. Seepärast, loomulikult, moodustavad nad ka hädaabitööl osatähtsusest arvurikka kogu.

Tallinna, Tartu ja Pärnu tööstörseid andmeil moodustasid lihttöölised nende tööstörseid kaudu hädaabitööle paigutatud tööliste üldarvust mehed ümmarguselt 50—65% ja naised ümmarguselt 70—80%. Tähelepanudava rühmana esinevad häda- abitööl veel ehitus- ja metallitöölised. Neid oli hädaabitööle paigutatud tööliste üldarvust üksikutes tööstörseid vastavalt 23,8 — 27,9% ja 4,7—5,9%. Tartus esinevad hädaabitööl mees- töölisi tähtsal kohal 7,5%—ga veel põllutöölised.

Tööstörseid andmed näitavad, et hädaabi- tööle paigutatud naistöölistest oli peale lihttöö- liste suuremal arvul veel riistetöölisi, nimelt, Tallinnas 20,6%, Tartus 15,9% ja Pärnus 36,4% tööle paigutatute üldarvust. Arvatavasti aga tööle paigutatute töötute naiste arv, kelle ala- liseks elukutseks on riiete valmistamine, ei võinud olla nõnda suur. Arvatavasti mõned töötud naised registreerisid endid tööstörseid riistetöölise- na, teades, et hädaabitööna korraldatakse õmblustöid, ilma et riietusvalmistus oleks ala- liselt nende kutsealaliseks tööks.

Muuseas töisist tähelepanu vajab hädaabitöö- dele paigutatute hulgas sotsiaalse struktuuri seisukohalt üldisest töötute massist erinev töö- tute liik—intelligent tööstörseid. Tallinna ja Tartu tööstörseid andmed näitavad, et töötö intelligent tööstörseid on paigutatud hädaabitööle kaunis suurel arvul. Nii, Tallinna tööstörseid kaudu paigutati hädaabitööle kantselile- ja kontoriame- nikke mehi 25, naisi 51, Tartu tööstörseid kaudu mehi 9 ja naisi 3. Arvatavasti paljudel neist ei puudunud keskkooli haridus. Tööpuuduse vastu võitlemise komisjoni otsusega määrati neile päevapalgaks 1,50 kr.

Töötud liigitati tööstörseid tööle järjekorra saamiseks endiselt kolme rühma, kusjuures perekondlikele ja majanduslikult viletsamale hädaabitööle pääsemisel anti eesõigus. (Töötute rühmadesse kuuluvuse tingimused on antud E. Stat., 1927, lhk. 457).

Peale perekonnakoormatuse võeti Tallinnas töötute paigutamisel hädaabitööle arvesse veel töötute töövõimekaotust. Nii, naisi, kellel polnud täielikku töövõimet, paigutati õmblustööle ja muile kergemale sisemisele töödele. Töövõime- kaotuse % tehti kindlaks maksuta linna arsti poolt. Tallinna linna tööstörseid juhatause seletuse järgi hädaabitööle paigutatud naistöölistest oli üle 50% töövõimekaotusega.

4. Töökorraldajad asutused.

Organisateurs des tra- vaux publics.

Korraldatud hädaabitööde ulatuse suhtes linnavalit- sused on endiselt esimesel kohal, kuna riiklikud asu-

tused Veeteede Valitsuse suurte tööde läbi on maavalitsused teiselt kohalt nihutanud kolmandale kohale. Maavalitsusel oli 1928/29 a. hädaabitöödes üsna tähtsusetu osa. Nii, kulude üldsummast langes neile 1928/29 a. ainult 3,3%, eelmisel tööde perioodil aga 26,8%. See näitab, et hädaabitööde korraldamist maavalitsuste kaudu ei peetud otstarbekaks. Kuigi neid veel 1928/29 a. korraldati, siis ainult äärmise vajaduse tõttu.

Eelmiste aastate kogemused näitasid, et maal korraldatavate hädaabitöödega ei saavutata soovitud eesmärki. Tööstöörtsides registreeritud töötuid, kes asuvad enamikus tööstöörtsi asukohal—linnes, oli raske paigutada linnast eemal asuvaile töödele. Suuri raskusi tegi muuseum korteriküsimus. Seepärast ei saadud nelle töödele tarvilikul määral tööstöörtsu komplekteerida tööstöörtsides registreeritud töötutega. Juba eelmisel talvel (1927/28) võimaldati tööd maal asuvail töödel kohalikele maaelanikele, kuigi tööpuuduse vastu võitlemise krediit oli nähtud ette töötaolu pehendamiseks peamiselt tähtsamais töötute keskuis—linnes.

Töö võimaldamiseks on aga teisel alusel korraldatud töid maal ka 1928/29 a. talvel. Nii, Tartumaal jäeti pooleli talve peale Palamuse-Kaarepere tee-ehitustööd, millised teostati maanteede krediidist. Arvatavasti korraldati sarnaseid töid ka mujal. Neil töödel polnud sunduslik tööstöörtsi võtmine tööstöörtsist ning nad teostati kohalikkude maaelanikkude abil. Nende tööde ulatus pole teada, sest sellekohaseid andmeid nende tööde kohta ei kogutud, kuna nad ei esine iseloomult hädaabitööna puhtal kujul.

5. Hädaabitööde algus, lõpp ja kestus.
Commencement, fin et durée des travaux publics.

Hädaabitööga pidi 1928 a. sügisel juba varakult algust tegema, sest 1928 a. suve ilmastik ei võimaldanud kuigi palju kestvat tööd välistööl ega pidevat teenistust. Alalised vihmasajud töid palju tööstöörtsaega ja priipäevi. Seepärast suuremáis tööstöörtsi koonduskohtades hädaabitööd algasid juba novembris—Tallinnas ja Tartus 19-l ja Pärnus 5-l novembril 1928 a.; Narvas algasid tööd 10. XII. 1928.

Hädaabitööde algus, lõpp ja kestus tööstöörtsialajate asutuste järgi 1924—29 a.
Durée des travaux publics d'après les organisateurs du travail en 1924—29.

1.	Algus <i>Commencement</i>	Lõpp— <i>Fin</i>	Tööde kestus (päevades) <i>Durée des travaux (jours) ¹⁾</i>				
			1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25
Riiklikud asutused—Institutions gouvernementales:							
Kaitseministeerium	1. XII. 1928.	15. V. 1929.	318 ²⁾	208	104	240	—
Raudteevalitsus	22. I. 1929.	—	114	152	172	142	289
Veeteedevalitsus	31. XII. 1928.	2. VI. 1929.	154	167	164	—	119
Riigi Statistika Keskbüroo	8. I. 1929.	15. V. 1929.	128	120	—	—	—
Taheva lastekodu	—	—	—	22	—	—	—
Linnavalitsused—Municipalités:							
Tallinn	19. XI. 1928.	15. V. 1929.	178	190	195	177	166
Haapsalu	—	—	—	38	—	—	—
Kuressaare	29. IV. 1929.	25. V. 1929.	27	—	—	—	—
Narva	10. XII. 1928.	4. IV. 1929.	116	186	146	148	165
Nõmme	3. XII. 1928.	8. V. 1929.	157	141	—	—	—
Petseri	—	—	—	103	—	—	—
Pärnu	5. XI. 1928.	4. V. 1929.	181	134	163	147	138
Rakvere	25. II. 1929.	24. IV. 1929.	59	—	—	—	—
Tartu	19. XI. 1928.	18. V. 1929.	182	191	187	187	149
Valga	2. I. 1929.	18. V. 1929.	132	157	110	116	113
Viljandi	13. XII. 1928.	4. V. 1929.	141	130	44	—	39
Võru	21. XII. 1928.	11. V. 1929.	142	139	48	—	—
Maavalitsused—Administrations des arrondis:							
Viru	14. III. 1929.	1. V. 1929.	47	—	—	—	132
Harju	—	—	—	159	96	—	74
Pärnu	22. I. 1929.	28. IV. 1929.	97	157	102	—	—
Viljandi	—	—	—	117	—	—	—
Tartu	—	—	—	139	—	—	162
Valga	—	—	—	84	109	—	75
Võru	21. I. 1929.	27. IV. 1929.	97	147	108	—	—
Petseri	23. I. 1929.	4. V. 1929.	102	152	—	—	—
Alevivalitsused — Administrations des bourgs:							
Narva-Jõesuu	21. III. 1929.	4. V. 1929.	45	117	99	54	53

1928/29 a. hädaabitööd kestsid terve talve läbi—1928 a. novembrist kuni umbes 15. maini 1929 a. —seega kogu aja kestel, mil eramajanduses liht tööstöörtsul tööd pole saada. Suuremail

tööstöörtsialajail, nagu Tallinna ja Tartu linnavalitsused, tööd kestsid ümmarguselt 180 päeva (pühad ja pühapäevad kaasa arvatud), kaitseministeeriumil ja Kaitseväel 152—166 päeva, Vee-

¹⁾ Pühad ja pühapäevad kaasa arvatud — *Inclusive les jours de repos.*

²⁾ Sellest kaitseväel 152 päeva.

teede Valitsusel 154 päeva ja Narva linnavalitsusel 116 päeva. Seega hädaabitööde kestuse poolest Tallinn ja Tartu, kui tähtsamad tööta-olu keskused, on esikohal.

6. Hädaabitööliste arv. 1928/29 a. talve hädaabitöödele oli paigutatud keskmiselt 1 677 töölise, seega 260 töölise ehk ligi 15% võrra vähem kui eelmisel talvel. Tööde hooaja esimesel poolel — 1928 a. novembrist 1929 a. jaanuarini incl. — hädaabitööid teostati ligi 2 korda väiksema tööliste arvuga kui eelmisel talvel.

Hädaabitöödel viibinud töötute arv ning tegelikud kulud hädaabitöödeks 1924—29 a.

Nombre des personnes occupées aux travaux publics et dépenses pour les travaux publics de 1924—29.

2.	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25
----	---------	---------	---------	---------	---------

a) Hädaabitöö viibinud keskmine töötute arv.
Nombre moyen des personnes occupées aux travaux publics.

	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25
Juuni—Juillet	—	—	—	59	269
August—Août	—	—	—	40	227
September—Septembre	—	—	—	35	189
Oktoober—Octobre	—	—	—	—	269
November—Novembre	107	456	400	—	269
Detsember—Décembre	651	1 632	1 229	420	875
Jaanuar—Janvier	1 781	2 629	2 362	1 441	2 597
Veebruar—Février	2 255	3 247	2 932	2 218	4 204
Märts—Mars	2 707	2 958	3 292	2 643	5 749
Aprill—Avril	2 481	2 170	3 279	2 896	5 428
Mai—Mai	1 757	463	644	959	829
Juuni—Juin	—	2	—	294	—
Keskmine (novembrist maini incl.)—Moyenne (novembre—mai incl.)	1 677	1 937	2 023	1 758	2 855

b) Kulud hädaabitöödeks (kr).
Sommes dépensées pour l'organisation des travaux publics (kr).

	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25
	1516 435	612 762	525 890	419 700	814 100

c) Kulud hädaabitööliste palgakadeks, ravimiseks ja abirahadeks.
Dépenses pour les gains, assistance médicale et autres prestations des ouvriers occupés aux travaux publics.

	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26	1924/25
	406 799	509 373	433 300

Selle põhjuseks oli asjaolu, et omavalitsusile polnud tööde algul teada, kas riigi eelarvest hädaabitöödeks summasid saab või mitte. Eelmisel aastal, mil hädaabitööde krediidid olid nähtud ette suuremalt osalt Töö-hoolekandeministeeriumi eelarves ja sama ministeeriumile kuulus üldine tööde korraldus, anti tavaliselt juba tööde algul lubadus, et riik hädaabitööde korraldamist toetab. 1928 a. sügisel niisugust lubadust ei antud. Riigi eelarvesse võeti summad hädaabitöödeks 503 980 kr suuruses lisa-eelarvega nr. 1, mis võeti Riigikogu poolt vastu alles 21.XII.1928 a. Selle tõttu omavalitsused teostasid hädaabitööid algul omal riisikol piiratud ulatuses.

Hooaja teisel poolel — veebruarist kuni maini 1929 a. — hädaabitööde ulatus (tööl olevate tööliste arvu järgi) oli tunduvalt suurem kui tööde algul ja isegi suurem kui eelmisel talvel. Sel ajal oli tööl nelja kuu kohta keskmiselt 2 300 inimest, s. o. umbes 100 töölise ehk

ümmarguselt 4% võrra enam kui eelmisel aastal samal ajal, mida võimaldas tööde korraldamiseks antud krediit.

7. Hädaabitööde kaudu saavutatud töötaolu vähendamise määr.
Diminution de la chômage par suite de l'organisation des travaux publics.

Selle küsimuse kohta ülevaate annavad tab. 3 andmed. Arvud on antud tabelis ainult nende kuude kohta, mil teatud linnas on tehtud hädaabitööid. Ka on jäetud tabelist välja andmed nende kuude kohta, mil tehniliselt pole võimalik näidata mil määral suhtarvuliselt hädaabitöödega on vähendatud töötaolu. Peale selle, töösides registreeritud töötajate ja hädaabitööl viibivate tööliste arvu kohta käivad andmed ei sobi võrdluses ajaliselt. Nende andmete saavutamine tagantjärele ühe ja sama aja kohta

Töötaolu vähendamise määr hädaabitööde kaudu 1928/29 a.
Diminution de la chômage par suite de l'organisation des travaux publics en hiver de 1928/29

3.

	1928	1929						Keskmine 1928/29	Moyenne
	Décembre	Janvier	Février	Mars	Avril	Mai	Mai		

a) Töötajate arv tööhõlpsis (kuu lõpul).
Nombre des chômeurs enregistrés dans les bourses du travail (à la fin du mois).

Tallinn ja Nõmme	1453	1033	708	962	521	507	864
Tartu	1637	2080	1777	1191	962	759	1401
Narva	—	382	294	217	113	39	210
Pärnu	—	396	363	153	57	—	242
Valga	—	472	440	364	171	—	362
Viljandi	—	238	270	294	322	—	281
Võru	—	532	475	360	271	—	409
Kokku 8 linnas—Total pour 8 bourses du travail	3140	5063	4327	3541	2422	1365	3303
Üleriigi—Total pour l'Etat	7770	6329	4624	4165	3014	2169	4678

b) Hädaabitööliste arv (keskmine kuu kohta).
Nombre des ouvriers occupés aux travaux publics (moyenne mensuelle).

Tallinn ja Nõmme	334	867	1022	1177	1090	814	884
Tartu	217	489	522	553	551	411	454
Narva	—	141	235	309	277	155	223
Pärnu	—	100	173	164	102	—	135
Valga	—	48	61	63	49	—	54
Viljandi	—	35	37	47	40	—	40
Võru	—	65	104	162	178	—	127
Kokku 8 linnas—Total pour 8 villes	551	1720	2154	2475	2287	1380	1761
Üleriigi—Total pour l'Etat	651	1781	2255	2707	2481	1757	1939

c) Kokku (a+b)—Total (a+b).

Tallinn ja Nõmme	1788	1900	1730	2139	1611	1321	1748
Tartu	1904	2499	2299	1744	1513	1170	1855
Narva	—	523	529	526	395	194	433
Pärnu	—	496	536	317	159	—	377
Valga	—	515	501	427	220	—	416
Viljandi	—	273	307	341	362	—	321
Võru	—	597	579	522	449	—	536
Kokku—Total	3691	6303	6481	6016	4709	2685	5064
Üleriigi—Total pour l'Etat	8421	8110	6379	6372	5493	3926	6617

d) Hädaabitööliste arvu % registreeritud töötajate üldarvust (a+b).
% du nombre des ouvriers occupés aux travaux publics au nombre total des chômeurs du travail enregistrés (a+b).

Tallinn	18,7	45,6	59,1	55,0	67,7	61,6	50,6
Tartu	11,4	18,2	22,7	31,7	36,4	35,1	24,5
Narva	—	27,0	44,4	58,7	70,1	79,9	51,5
Pärnu	—	20,2	32,3	51,7	64,2	—	35,8
Valga	—	8,3	12,2	14,8	22,3	—	13,0
Viljandi	—	12,8	12,1	13,8	11,0	—	12,5
Võru	—	10,9	18,0	31,0	39,6	—	23,7
Keskmine—Moyenne	14,9	25,3	33,2	41,1	48,6	51,4	34,8
Üleriigi—Total pour l'Etat	7,7	22,0	32,8	39,4	45,2	44,8	29,3

Hädaabitoed 1928,29 a. (üksikasjalikud andmed) — Travail publiques en hiver de 1928,29 (données détaillées).

	Hädaabitöö vilbinud töötate arv Nombre des personnes occupées aux travaux publics												Tehud tööpöevade üldarv Nombre des journées de travail fournies										Kulud (kr) — Dépenses (kr)				
	1928			1929			1928			1929			1928		1929		1928		1929		1928		1929				
	Detsember	Jaanuär	Vebruar	Märts	Aprill	Mai	Detsember	Novembre	Januar	Februar	Märts	Aprill	Mai	Kokku—Total	Tööliste palga üldsumma des ouvriers	Tööliste haigussabiraha, ravimküsimused ja muud loetlus	Indemnitee de maladie, assistants ja muud	100 organisatsiooni ja järevalve kulud	Dépenses pour l'organisation des travaux	Materjalide ja tööriistade müretsemise kulud	Dépenses pour l'acquisition d'outillage de travail	Müud—Autres	Kokku—Total	Ettevalmistus- ja tegevuskulud	Sellest—Dont		
Riiklikud asutused—Institutions gouvernementales	106	448	635	722	746	598	540	1456	9392	13 648	17 503	15 297	7341	64 637	143 735	3 294	49 218	34 252	2 957	2 957	248	194 747	194 747	—	—		
Kaitseministeerium	23	120	120	112	126	106	102	437	2 683	2 479	2 674	2 052	1 057	11 362	20 730	1 003	1 003	2 957	2 957	—	—	25 070	25 070	—	—		
Kaitsepolitsei	37	104	137	165	175	156	129	373	2 153	2 838	3 415	3 022	1 815	14 014	28 758	807	1 076	1 920	1 920	—	—	32 804	32 804	—	—		
Raudteevalitsus	—	47	107	140	122	111	105	—	319	1 953	2 861	1 927	933	7 993	14 753	448	1 116	3 358	3 358	—	—	19 676	19 676	—	—		
Veeteedevalitsus	—	48	168	347	315	147	214	646	4 049	6 196	8 361	7 504	3 648	30 404	78 384	1 868	9 123	26 716	26 716	—	—	116 081	116 081	—	—		
Riigi Statistika Keskbüroo	—	8	8	8	8	8	8	—	208	184	192	192	36	364	1 106	—	—	—	—	—	—	1 106	1 106	—	—		
Linnavalitsused—Municipalités	107	543	1 557	1 741	1 553	1 059	1 120	9 853	30 813	31 514	40 665	37 735	11 178	162 887	226 724	16 284	8 735	48 804	28 475	936	301 463	223 396	78 177	—			
Tallinn	30	149	536	552	475	383	354	3 784	12 938	12 296	19 563	11 506	3 571	57 919	91 970	6 102	—	—	—	—	—	126 547	98 121	33 426	—		
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	500	—	—		
Narva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32 854	20 769	11 585	—		
Nõmme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 352	4 330	222	—		
Pärnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 451	8 542	2 889	—		
Rakvere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 056	300	1 556	—		
Tartu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108 888	78 374	27 506	—		
Valga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 592	5 535	57	—		
Viljandi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 386	3 700	1 136	—		
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 935	12 935	—	—		
Maavalitsused—Administrations des arrondissements	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 272	17 272	—	—		
Viru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	66	—	—		
Pärnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 505	3 429	3 429	—		
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	671	2 985	2 985	—		
Peitseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 215	3 215	—		
Alevallitsused—Administrations des bourgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 643	7 643	—		
Narva-Jõesuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 677	2 677	—		
Kokku—Total	107	651	1 781	2 207	2 481	1 751	1 671	931	11 309	40 880	46 277	61 004	57 012	236 468	387 027	19 772	22 898	85 488	25 667	900	516 435	438 002	78 433	—			

Kursiviga loetud ligikaudsed arvud.
 f) Jaanuari-aprilli keskmine. g) Sellest 3500 kr muist allikaist. h) Ühes arvatud tööd organisatsioonid ja järevalve kulud.

oli aga ülepääsemata raskustega seotud. Linnas ümbruskonna töödele paigutatud hädaabitööliised on tabelis arvestatud koos ligema linnas sees tegevuses olnud hädaabitöölistega. Tallinnaga on arvestatud koos ka Nõmme.

Toodud andmeist näeme, et hädaabitööde mõju töötaolule üksikuis linnas ja ajalt on tunduvalt erinev. Hädaabitööde kaudu on töötaolu talvekuul vähenenud üleriiklikult ligikaudu $\frac{1}{3}$ võrra, neis linnades aga, kus on korraldatud hädaabitööid — ümmarguselt 35% võrra. Hädaabitööde korraldamise kaudu saavutatud töötaolu vähenemise määr kõigub üksikul kuul 7,7% (detsembris 1928 a.) kuni 45,2% (aprillis 1929 a.); linnades aga, kus on korraldatud hädaabitööid — 14,9% (detsembris 1928 a.) kuni 51,4% (mais 1929 a.)

Vaadeldes hädaabitööde mõju töötaolule üksikute linnade järgi, näeme, et see suurim on Tallinnas, kus selle läbi töötaolu on vähendatud keskmiselt 50,6%, selle järgi vähem aga Narvas (51,5%), Pärnus (35,8%), Võrus (23,7%), Valgas ja Viljandis (13% ümber) ning töötute arvu järgi tähtsamas keskuses — Tartus ainult 24,5%. Nii näeme siit, et töötule abianndmine hädaabi-

tööde näol ei ole üksikuis linnades töötute arvujärgi ühtilases proportsioonis, mille põhjuseks on hädaabitöödeks ettenähtud summade ebaõige jaotus üksikute linnade vahel.

S. Kulud hädaabitöödeks.

Dépenses pour les travaux publics.

Hädaabitöödeks kulutati 1928/29 a. üldsummas 516 435 kr, millest 406 799 kr ehk 78,9% kulutati töölise pal-

kadeks, hädaabitööli haigustunute ravimiseks ja abirahadeks haiguspäevade eest ning muiks juhuslikeks toetusiks. 109 636 kr ehk 21,1% kulude üldsummast kulutati materjalide muretsemiseks, tööde järelevalveks, töölisele korteri, kütte ja valgustuse muretsemiseks, töölise transporteerimiseks jne. Eelmise aastaga võrreldes, hädaabitööde korraldamiseks on kulutatud 96 327 kr ehk ligi 15% võrra vähem. Töölisele palga näol otsekoheselt väljamakstud summad ja töölise ülalpidamisega seotud kaudsed kulud olid 1928/29 a. kogusummas 406 799 kr 509 373 kr vastu eelmisel talvel. Hädaabitöödeks ettenähtud summade vähenemisega käsi-käes on vähenenud 1928/29 a. ka hädaabitööde ulatus.

Kulud hädaabitöödeks (kr.) — Dépenses pour l'organisation des travaux publics (kr.).

4.	1928/29	1927/28	1926/27 ²⁾	1925/26 ²⁾	1924/25 ¹⁾
Riiklikud asutused	194 747	99 783	120 370	56 450	182 190
Linnavalitsused	301 483	344 466	286 300	349 000	503 610
Maavalitsused	17 272	164 405	108 400	8 250	90 082
Muud	2 933	4 108	10 820	6 000	33 223
Kokku	516 435	612 762	525 890	419 700	814 105
			% %		
<i>Institutions gouvernementales</i>	37,7	16,3	22,9	13,5	22,4
<i>Municipalités</i>	58,4	56,2	54,4	83,2	62,5
<i>Administrations des arrondissements</i>	3,3	26,8	20,6	1,9	11,1
<i>Autres</i>	0,6	0,7	2,1	1,4	4,0
Total	100	100	100	100	100

Kogu hädaabitööde kestel riik on kannud suurema osa tööde teostamiseks tehtud kuludest.

Riigi kulud hädaabitöödeks tegid välja kulude üldsummast:

1928/29	84,8%
1927/28	85,6%
1926/27	83,9%
1925/26	85,1%
1924/25	88,3%

Riigisummade osa on rea aastate jooksul

püsinud 85% ümber hädaabitööde kulude üldsummast.

1926/27 a. peale püsivalt umbes 50—60% on hädaabitöödeks kulutanud linnavalitsused. 1928/29 a. nemad kulutasid 301 483 kr ehk 58,4% hädaabitööde kulude üldsummast. Peale selle riiklikud asutused kulutasid hädaabitöödeks 194 747 kr ehk 37,7% kulude üldsummast. Maa-ja alevivalitsuste kulud olid 1928/29 a. kokku 20 205 kr, moodustades seega hädaabitööde kulude üldsummast vaid tähtsuseta osa (3,9%).

Hädaabitööde kohta enim Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid:

Hädaabitööd 1927—28 a. talvel, R. Sõrnmus, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 600—604.

Hädaabitööd 1924—26 a., R. Sõrnmus, Eesti Statistika, 1927 a., lhk. 455—463.

¹⁾ Ligikaudsed andmed. ²⁾ Ümmardatud arvud.

TÖÖÕNNETUSED 1927 a. ACCIDENTS du TRAVAIL en 1927.

Sis: 1) Tööõnnetuste vastu kindlustus Eestis, lhk. 509. 2) Tööõnnetuste arv, lhk. 509. 3) Tööõnnetuste põhjused, lhk. 510. 4) Tööõnnetuste tagajärg, lhk. 511. 5) Tööõnnetusel vigastuste kindlustus, lhk. 511.

1. Tööõnnetuste vastu kindlustus Eestis.

Assurance contre les accidents du travail.

Tööõnnetuste vastu kindlustus Eestis on omandanud üldiselt püsiva ilme — ühelt poolt sunduslik kindlustus kahes eriasutuses „Eesti tööliste kindlustusühingus“ („ETK“) ja „Ühistegeliste ja omavalitsusasutuste tööliste kindlustusühingus“ („ÜOTK“). Neis asutis on iga kindlustusele alluva ettevõtte töölised kindlustatud arvuliselt ja tööõnnetuste registreerimine teostatud süstemaatiliselt, mispärast statistiliste teadete saamine on rajatud kindlale alusele. Selle vastu ettevõtja isikliku vastutuse vabastamiseks ette võetud tööliste kindlustused erakindlustusasutis teostuvad erilises lihtsustatud korras, mis ei võimalda saada neilt andmeid kindlustatud tööliste arvu kohta. Seni Keskbüroo saavutas erakindlustusseltsidest statistilisi andmeid vaid Eestimaa kindlustus A/S „EKA“-lt, kui suuremalt sel alal tegevalt asutuselt, kuigi saavutatud andmed vast oma laadilt täitsa võrdsed põlunud tööliste kindlustusühingute andmetele. Kuna aga viimasel ajal ka „EKA“ tegevus tööliste kindlustuse alal on kujunenud ikka juhuslikumaks ja andmete laad ebatäpsemaks, on lõppenud ka sellelt teadete saavutamine.

Sellelõttu kõik alljärgnevad 1927 a. andmed on pärit vaid kahelt avalikult tööliste kindlustusühingult ja ainult tab. 1 püsib veel ka „EKA“ oma eelmiste aastate kaalu tõttu; kuid 1928 a. all seisavad vaid eelmise, 1927 a. arvud.

Tööõnnetuste vastu kindlustus Eestis, algades esimese arvestusaastaga (1922 a.), järjest kasvab, nii alluvate ettevõtete kui neis kindlustatud tööliste arvult. Kuid 1927 a. arvud näitavad selles kasvus esmakordset seisakut.

Osutunud kindlustuse kasvu seisak on seda enam tähelepanuväärne, et Eestis tööõnnetuste

Tööõnnetuste vastu kindlustus 1922—28 (1 jaanuari arvud).
Nombre des entreprises soumises à l'assurance et des ouvriers assurés 1922—28 (au 1 janvier).

1. Sociétés de l'assurance	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922
Alluvate: a) ettevõtete arv <i>Entreprises soumises</i>							
„ETK“	951	967	853	718	379	220	162
„ÜOTK“	184	186	162	—	—	—	—
„EKA“	108	106	118	151	297	553	220
Kokku—Total	1251	1259	1133	869	576	773	382
% (1922=100)	327,5	330	297	226	151	202	100
b) isikute arv— <i>Ouvriers assurés</i>							
„ETK“	41 012	42 394	40 826	38 967	31 098	23 879	20 980
„ÜOTK“	4 006	3 901	3 165	—	—	—	—
„EKA“	1 118	1 118	1 294	1 528	2 956	6 809	2 244
Kokku—Total	46 136	47 413	45 285	40 495	34 054	30 688	23 224
% (1922=100)	198,7	204	195	174	147	132	100

1) „ETK“ ja „ÜOTK“.

vastu kindlustatute arv on võrdlemisi piiratud: 1. jaan. 1926 a. oli neid vaid 23% palgaliste üldarvust.

Seisaku põhjusteks tuleb lugeda siiski mitte sisulikke vaid puht vormaalseid asiolusid, sest suur- ja kesktööstuses tegevate, järjekult ka kindlustusele kuuluvate tööliste arv on 1927 a. võrreldes eelmisega, tõusnud. Kindlustatute languse põhjuseks oli peamiselt varem tegevust lõpetanud ettevõtete 1927 a. tagant järele kindlustuse alt väljaarvamine „ETK“-s ja ka varemalt ebatäpselt tööliste arvu kohta saadavate teadete kontrolli sisseseadmine.

Sellega kooskõlas on kindlustuste arvu kasv hiljuti töötama hakanud ühistegeliste ja omavalitsusasutuste tööliste kindlustusühingus.

2. Tööõnnetuste arv.

Nombre des accidents du travail.

Tööõnnetuste arvus, vastu-pidisel kindlustatute arvule, jätkub kasv ka 1927 a. nii absoluutselt kui veel enam suhteliselt 1 000 kindlustatu kohta — vaatamata sellele, et välja on langenud kõrgel määral esinenud tööõnnetused „EKA“-s kindlustatuiga. Kasvanud on tööõnnetused mõlemis ühingus, „ÜOTK“-s koguni palju suuremal määral, kuigi selle suhtarv veel tublisti madalam on „ETK“ arvust.

Tööõnnetuste arv Eestis 1922—27.
Nombre des accidents du travail en 1922—27.

2.	1927	1926	1925	1924	1923	1922
a) Üldarv— <i>Total</i>						
„ETK“	5 237	5 036	4 333	3 564	3 917	2 562
„ÜOTK“	314	205	129	—	—	—
„EKA“	—	271	219	205	295	242
Kokku—Total	5 551	5 512	4 681	3 769	4 212	2 804
b) 1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>						
„ETK“	125,6	121,0	108,6	101,6	145,1	114,2
„ÜOTK“	79,4	58,0	40,8	—	—	—
„EKA“	—	224,7	155,2	91,4	60,4	59,5
Kokku—Total	121,6	118,9	105,2	101,2	132,1	100,0

Tööõnnetuste arvu järjekindel kasv sunnib energiliselt otsima selle pahe hallikat. Osaliselt seda võimaldavad andmed tööõnnetustest tööstusharude järgi. „EKA“ tööõnnetuste vaatlus-

sest väljalangemine raskendab võrdlusi varemaste aastatega, seepärast kõrvutame siin vaid 1926 ja 1927 a. arvud.

Tööõnnetused töölalade järgi 1925--27 a. — *Accidents du travail d'après les occupations en 1925-27.*

3.	Keskmine kindlustatute arv Nombre moyen des assurés		Tööõnnetuste arv Nombre des accidents		Tööõnnetuste arv 1000 kindlustatu kohta Nombre des accidents par 1000 ouvriers assurés	
	1927	1926	1927	1926	1927	1926
	Murrud ja kaevandused— <i>Industries extractives</i>	4 448	4 393	926	990	208,2
Mineraalide ümbertöötamine— <i>Ind. des pierres et terres</i>	2 271	2 165	351	320	167,3	147,8
Metallitööstus— <i>Ind. des métaux</i>	3 851	4 197	622	510	185,6	121,5
Keemiatööstus— <i>Ind. chimique</i>	1 105	733	92	61	83,3	83,2
Nahatööstus— <i>Ind. des peaux et cuirs</i>	780	895	41	47	50,2	52,5
Tekstiilitööstus— <i>Ind. textile</i>	9 838	8 936	858	765	87,2	85,6
Puutööstus— <i>Ind. du bois</i>	8 132	8 496	1 484	1 514	176,3	178,2
Paberitööstus— <i>Ind. du papier</i>	2 373	2 380	371	390	156,3	163,9
Poligraafiatööstus— <i>Ind. polygraphique</i>	1 410	1 137	41	24	29,1	21,1
Toidu, maitseainete- ja jookide tööstus— <i>Ind. de l'alimentation</i>	4 276	4 211	323	262	75,5	60,8
Kehakatte- ja pudukapade tööstus— <i>Ind. des vêtements</i>	751	693	25	18	33,3	26,0
Ehitustööstus— <i>Ind. du bâtiment</i>	4 011	4 530	249	170		
Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus— <i>Usines électriques et à gaz d'éclairage, conduits d'eau</i>	1 052	1 077	49	42	62,1	37,5
Puhastustööstus— <i>Ind. du nettoyage</i>	248	290	4	7	16,1	24,1
Transport— <i>Transports et communications</i>	1 781	910	135	121	75,7	133,0
Kokku— <i>Total</i>	45 780	45 143	5 551	5 241	121,6	116,1

Toodud tabelis huvitavad meid eeskätt vaid suhtarvud—tööõnnetuste arv 1 000 töölise kohta. Nende järgi terves reas tööstusharudes näib tööõnnetuste arv olevat tuntavalt ka h a n e n u d transpordi, puhastuse, paberitööstuse ja ka murdude ja kaevanduste alal. Kuid silmaspidades, et nimetatud töölaladel, väljaarvatud transport, eelmisel aastal tööõnnetuste arv oli tublisti tõusnud, peab olema ettevaatlik lõpuotsuse tegemises kahe aasta andmeil. Appi võttes ka teiste alade kohta 1925 a. andmeid, kuigi raskesti võrreldavaid, näib, et 1927 a. tõus osutab teatavat püsivust mineraalide ümbertöötamise, metallitööstuse, nahatööstuse, poligraafia, toidu- ja maitseainete, kehakatte ja pudukapade ja ehitustööstuse alal. Eriti suur on ja oli tõus metalli- ja ehitustööstuse alal.

Teisest küljest peab aga silmaspidama üksikute töölalade tööõnnetuste võrdlevat sagedust. Selles suhtes jällegi esineb 1927 a. kõrgeima arvuga ühes murdude ja kaevandustega metallitööstus, samuti mineraalide ümbertöötamine,

puu- ja paberitööstus. Neile aladele peaks pööratama tõsist tähelepanu tööõnnetuste vastu võitlemiseks.

3. Tööõnnetuste põhjused.

Causes des accidents du travail.

Tööõnnetuste põhjused on tähtsam, kuid ühtlasi ka raskeim osa tööõnnetuste statistikas. Täiesti ühetahenduslik tööõnnetuste põhjuste arvestamine ja liigitamine on seotud seni ülepääsematute raskustega; eeskätt selletõttu, et iga juht tegelikult on tingitud terveist põhjuste kompleksist ja pole veel lõpulikult ja täpselt väljatöötatud tööõnnetuste põhjuste liigitamise alused.

Sellega on ka seletatav, miks tööõnnetuste põhjuste liikide osatähtsus nii kõikuv on aastast aastasse. Tõsi, osalt põhjustab seda ka mõne liigi juhtude väike arv, ja lõpuks on mõeldavad ka tõelised muutused liikide vahekorras; viimaseid aga eraldada teistest on seni võimata.

Tööõnnetuste põhjused % — *Causes des accidents en %.*

4.	Masinaid <i>Machines</i>	Transport <i>Véhicules</i>	Plahvatused, tulekahjud <i>Explosions et incendies</i>	Mürgised, põletavad ja soovitatud ained <i>Substances toxiques, brûlantes ou corrosives</i>	Elekter <i>Electricité</i>	Töölise kukumine <i>Chute de personnes</i>	Asjade ülekoormamine tööstusmasinate vastumärksarv d'objets en choc contre d'obstacles	Asjade, riistade kukkumine <i>Chute d'objets</i>	Sisselangenemise struktuurimine <i>Écartement des structures</i>	Tööobjekt ilma meh. abinõu- deta käsitlemine <i>Maintenance d'objets sans appareils mécaniques</i>	Käsitöölised <i>Ouvriers à main</i>	Loomad <i>Animaux</i>	Mitmes põhjus. <i>Causes diverses</i>	Kokku <i>Total</i>
1927	19,2	3,2	0,5	3,4	0,1	11,8	20,2	13,7	0,4	1,2	4,8	0,8	15,7	100
1926	24,4	5,0	0,8	2,7	0,1	11,2	22,8	19,0	0,4	0,7	3,9	0,5	8,5	100
1925	29,2	5,0	1,3	2,2	0,2	10,1	18,6	15,8	0,6	0,8	3,2	0,6	11,3	100
1924	27,7	8,2	2,1	2,2	0,2	10,7	15,2	18,0	0,6	1,3	4,2	0,4	9,5	100
1923	28,5	5,5	0,9	0,3	0,1	9,2	20,7	17,7	0,4	2,1	6,1	0,8	7,7	100

1) „ETK“ ja „ÜOTK“

Tööõnnetuste põhjustest püsivalt esimesel kohal seisavad masinad ja asjade üle komistamine. Ent esimeste kahanemine ja teiste kasvamine võib olla tingitud osalt sellest, et komistamise tõttu masinast vigastusi on hakatud osaliselt arvestama komistuste liigis. Samas vahekorras on rühmad „transport“ ja „töölise kukkumine“: raskusi tekitab seisvalt transportriistalt kukkumine laadimise või mahalaadimise ajal. Rühm „mürgitused, põletavad ja söövitavad ained“ on ka küll teatavas rippuvuses

asjade üle komistamisega ja töölise kukkumisega, kuid kõigi nende rühmade paralleelne tõus lubab oletada juba tõelist kasvu.

Eelõeldu on maksev ka järgneva tab. 5 kohta, milles on toodud tähtsamate tööõnnetuste põhjuste osatähtsus tööstusharude järele: ka siin arvud tugevasti kõiguvad. Kuid vaatamata sellele, süvenedes toodud arvudesse, võib siiski selgusele jõuda üksikute tööharude hädaohhtlikkuse laadist.

Tähtsamad tööõnnetuste põhjused % tööstusharude järgi—*Causes principales des accidents du travail en % d'après les industries.*

5.	Töölise kukkumine <i>Chute de personnes</i>	Komistam. ja tõuked esemete vastu <i>Marche sur d. objets ou choc contre d. obstacl.</i>			Esemete kukkumine <i>Chute d'objets</i>	Tõbesemete vahenditu käsitemine <i>Manutention d'objets sans outillage mécanique</i>			Käsitööriistad <i>Outils à main</i>						
		1922-25 keskml.				1927-26 keskml.			1922-25 keskml.						
		1927	1926	1925		1927	1926	1925	1927	1926	1925	1927	1926	1925	
Murrud ja kaevandused— <i>Industries extractives</i>	17,7	18,5	15,4	12,4	20,3	13,0	24,4	25,8	21,3	0,9	0,1	0,3	7,3	5,9	8,8
Mineraalide ümbertöötamine— <i>industrie des pierres et terres</i>	10,2	12,2	10,6	20,5	22,5	17,6	19,4	21,6	23,1	0,5	0,6	1,6	2,8	2,8	4,2
Metallitööstus— <i>Industrie des métaux</i>	6,3	5,6	7,1	13,5	20,8	16,3	15,8	14,9	16,6	0,2	0,4	0,9	4,5	4,4	5,9
Keemiatööstus— <i>Industrie chimique</i>	6,5	11,5	17,6	23,9	27,8	15,3	7,9	11,5	15,3	—	—	1,2	3,3	—	3,5
Nahatööstus— <i>Industrie des peaux et cuirs</i>	7,3	13,1	9,9	19,5	8,6	23,0	17,1	12,9	11,3	—	—	0,6	4,9	19,1	12,5
Tekstiilitööstus— <i>Industrie textile</i>	11,1	9,0	7,2	27,3	22,9	20,9	11,2	10,8	11,4	0,1	—	0,9	3,7	2,5	4,8
Puutööstus— <i>Industrie du bois</i>	10,1	8,5	8,9	20,6	24,0	19,3	23,8	19,2	20,1	2,0	2,4	5,0	2,7	2,6	3,7
Paberitööstus— <i>Industrie du papier</i>	14,0	10,5	10,3	20,8	22,8	13,9	20,2	25,4	18,9	1,1	—	3,0	5,4	1,8	4,4
Poliigraafia tööstus— <i>Industrie polygraphique</i>	2,4	8,3	7,3	19,5	16,7	15,9	2,4	—	10,1	—	—	1,2	7,3	4,2	5,8
Toidu-, maitseainete ja jookide ts.— <i>Industrie de l'alimentation</i>	10,8	13,7	11,5	20,4	23,6	23,5	7,4	11,8	10,6	1,2	1,9	2,5	12,1	9,3	4,9
Kehakatte- ja pudukaupade ts.— <i>Industrie des vêtements</i>	4,0	5,5	8,1	20,0	11,1	9,7	4,0	11,1	6,5	—	5,5	1,6	4,0	16,8	14,5
Ehitustööstus— <i>Industrie du bâtiment</i>	17,3	14,5	20,1	22,9	23,0	19,0	20,9	18,1	20,4	3,8	8,8	2,5	7,2	8,9	8,5
Elektrijaamad, ning gaasi- ja veevarustus— <i>Usines électriques et à gaz d'éclairage, conduite d'eau</i>	14,3	9,6	19,9	30,6	16,6	24,2	10,2	26,2	22,4	2,0	4,8	1,2	8,2	7,1	5,0
Puhastustööstus— <i>Industrie du nettoyage</i>	25,0	14,3	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	25,0	—	—	—
Transport— <i>Transports et communications</i>	17,0	12,5	14,2	19,3	7,8	14,2	24,4	18,5	26,8	6,7	29,5	3,3	1,5	4,3	0,8
Põllumajanduslikud ettevõtted— <i>Agriculture</i>	—	10,0	36,3	—	—	7,1	—	—	5,9	—	20,0	3,3	—	20,0	7,1
Kokku— <i>Total</i>	11,8	11,3	9,7	20,2	21,7	18,3	18,7	18,6	17,3	1,2	2,8	2,4	4,8	4,2	5,1

4. Tööõnnetuste tagajärjed.
Conséquences des accidents.

Tagajärgedelt olid 1927 a. tööõnnetused jällegi raskemaid: surmasaanute absoluutarv võrdub 1925 aastale, suhteliselt aga sellele lähidane. Ka jää-

dav osaline tööjõu kaotus 1000 kindlustatu kohta on, kulgi väksem eelmisest aastast, võrdselt 1925 a. suurem varemaist aastaist. Ainukeseks lohutuseks on teist aastat jäädava täielise tööjõu kaotuse puudumine.

Tööõnnetuste tagajärjed (tööjõu kaotus)—*Conséquences des accidents.*

6.	Jäädav osaline tööjõu kaotus	Jäädav täieline tööjõu kaotus	Surm	% tööõnnetuste arvust <i>Au total des accidents</i>			1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>		
				<i>Incapacité au travail partielle permanente</i>	<i>Incapacité au travail complète permanente</i>	<i>Mort</i>	Jäädav osaline	Jäädav täieline	Surm
1927 ¹⁾	256	—	20	4,6	—	0,36	5,6	—	0,44
1926	336	—	16	6,1	—	0,29	7,2	—	0,34
1925	250	1	20	5,3	0,02	0,48	5,8	0,02	0,45
1924	190	2	8	5,0	0,05	0,21	5,1	0,05	0,21
1923	160	3	9	3,8	0,07	0,21	5,0	0,09	0,28
1922	140	2	10	5,0	0,07	0,36	5,0	0,07	0,36

5. Tööõnnetusil vigastuste kindlustus.
Assurance des accidentés.

Ühes kindlustatute arvu langusega on 1927 a. langenud ka ettevõtete kindlustusega seotud kindlustusmaksu summa on

langenud mitte üksnes absoluutselt vaid ka 1 000 kindlustatu kohta. See on seda tähelepan-davam, et töölise palgad 1927 a. olid kõrgemad eelmisest aastast. Tööõnnetuste puhul makstud abiraha ja ravimiskulud 1 000 tööõnnetuse kohta

¹⁾ „ETK“ ja „ÜOTE“ andmeil.

näivad üldse olevat langenud, kuid see on tingitud suure kulusummaga „EKA“ arvestusest väljalangemisest. E. Tööliste kindlustusühingus on käsitledav kulu vähe, „ÜOTK“ aga hästi suurem eelmisest aastast. Kuna aga samal ajal

aruande-aastal ettetulnud vigastuste eest makstud tasusummad on langenud mõlemis ühingus, siis tuleb lugeda eelmainitud kulude tõusu tingituks peamiselt küll tööliste palkade ja ravitusustasude tõusust.

Tööõnnetusil vigastatute kindlustus—Assurance des accidentés.

7.	Kindlustusmaksu saadud kr <i>Primes de l'assurance kr</i>	Tööõnnetuste arv <i>Nombre des accidents</i>	Tööõnnetuste puhul makstud abiraha ja ravimiskulud kr <i>Indemnités et frais de traitement médical kr</i>	Kuni aruandeaastani ettetulnud tööõnnetusil vigastatule tasu makstud <i>Subsides pour les accidents arrivés jusqu'à l'année de compte</i>				Aruandeaastal ettetulnud tööõnnetusil vigastatule tasu makstud <i>Subsides pour les accidents arrivés pendant l'année de compte</i>				
				Isikute arv <i>Nombre de personnes</i>		Tasusumma kr <i>Montant kr</i>		Isikute arv <i>Nombre de personnes</i>		Tasusumma kr <i>Montant kr</i>		
				Kokku <i>Total</i>	Neist aastapensionisaajad <i>Dont subs. annuel.</i>	Kokku <i>Total</i>	Sellest aastapensionina <i>Dont subs. annuel.</i>	Kokku <i>Total</i>	Neist aastapensionisaajad <i>Dont subs. annuel.</i>	Kokku <i>Total</i>	Sellest aastapensionina <i>Dont subs. annuel.</i>	
1927 a. kokku	492 866	5 551	202 320	1 168	...	89 881	...	201	...	21 086	...	
„ETK“	450 228	5 237	190 088	1 150	1 064	89 684	61 975	195	138	20 269	7 486	
„ÜOTK“	42 638	314	12 282	9	...	197	...	6	...	817	...	
1926 a. kokku	550 268	5 512	219 085	1 216	...	109 585	...	269	...	30 114	...	
„ETK“	475 500	5 038	181 595	1 182	1 929	106 808	55 658	251	...	28 417	...	
„ÜOTK“	48 300	205	6 095	—	—	—	—	9	...	1 695	...	
„EKA“	37 462	271	31 345	34	...	2 727	...	9	...	2	...	
1925 a. kokku	503 054	4 681	170 688	947	...	95 184	...	188	...	25 027	...	
„ETK“	431 489	4 339	146 027	915	771	92 140	47 248	187	137	24 997	7 400	
„ÜOTK“	38 119	129	3 286	2	...	681	...	—	...	—	...	
„EKA“	33 446	219	21 875	30	...	2 303	...	1	...	30	...	
	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tööõnnetuse kohta <i>Par 1000 accidents</i>	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tasusaja kohta <i>Par 1000 subsidés</i>	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tasusaja kohta <i>Par 1000 subsidés</i>	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tasusaja kohta <i>Par 1000 subsidés</i>	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tasusaja kohta <i>Par 1000 subsidés</i>	1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 ouvriers assurés</i>	1000 tasusaja kohta <i>Par 1000 subsidés</i>
1927 a. kokku	10 795	121,6	36 447	25,6	...	76 953	...	4,4	...	104,905	...	
„ETK“	10 796	125,6	36 288	27,8	25,5	77 881	58 247	4,7	3,3	103,944	54 246	
„ÜOTK“	10 784	79,4	39 115	2,3	...	21 889	...	1,5	...	136,167	...	
1926 a. kokku	12 000	119,0	39 740	26,2	...	90 080	...	5,8	...	111 970	...	
„ETK“	11 430	121,0	36 060	28,4	24,8	90 360	54 090	6,0	...	113 280	...	
„ÜOTK“	12 260	58,6	29 710	—	—	—	—	2,5	...	187 780	...	
„EKA“	31 060	224,7	115 680	28,2	...	80 290	...	7,5	...	1 110	...	
1925 a. kokku	11 310	105,2	36 470	21,3	...	100 510	...	4,2	...	133 130	...	
„ETK“	10 810	108,6	33 700	22,9	19,3	100 700	61 280	4,7	3,4	133 680	54 010	
„ÜOTK“	12 000	40,6	25 500	0,6	—	340 000	—	—	—	—	—	
„EKA“	23 700	155,2	97 620	21,2	...	78 670	...	0,7	...	300 000	...	

Tööõnnetuste kohta enam Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid ja andmed:

Tööõnnetused 1926 a., H. Reiman, Eesti Statistika 1928 a. Nr. 81 (8), lk. 485—488.
Tööõnnetused 1924-25 a., H. Reiman, Eesti Statistika 1927 a., Nr. 70 (9), lk. 487—494.
Eriväljaanne: Tervishoid Eestis, seeria Eesti Demograafia, lk. 51—59.

SISEVEETEDE TEGEVUS 1928 a.

MOUVEMENT aux VOIES NAVIGABLES INTÉRIEURES en 1928.

Sisevete laevasõit, mis 1928 a. peale igaaastaga vähenes, osutab 1928 a. tõusu, nii liikunud laevade arvu ja mahu, kui ka veetud kaubakvantumi ja reisijate arvu poolest. Kuna liikumine siseveeteedel oleneb ilmastikust — jääoludest, siis oli navigatsiooni periood laevasõidule 1928 a. soodne; nii algas osaline liikumine — Tartu sadamas — juba märtsi lõpul ning kestis kuni detsembri pooleni — seega 9

kuud. Elavam liikumine algas aga alles mai kuus ja kestis kuni detsembri alguseni; millal tunduv vähenemine laevasõidus, eriti Tartu sadamas, järgnes.

Kuna siseveeteede tegevust küllaldaselt iseloomustavad 3 suurema sadama — Tartu, Võõbsu ja Mustvee tegevuse kohta käivad arvud, toome need siin kõrvutatult 1923—28 a. kohta.

Laevasõit Tartu, Võõbsu ja Mustvee sadamates.

	Tartu				Võõbsu				Mustvee			
	Laevade		Veetud		Laevade		Veetud		Laevade		Veetud	
	Arv	Maht net.	Kaupu ton.	Reisijaid arv	Arv	Maht net.	Kaupu ton.	Reisijaid arv	Arv	Maht net.	Kaupu ton.	Reisijaid arv
1928 a.	6 322	175 766	66 799	100 623	824	23 772	5 263	6 166	455	24 700	6 825	3 288
1927 "	5 513	147 441	54 617	89 517	548	17 033	4 158	5 158	453	22 776	6 644	3 464
1926 "	6 031	153 936	63 072	102 741	432	16 298	3 431	7 660	474	20 346	4 252	3 136
1925 "	6 959	205 278	76 257	100 645	484	18 661	4 150	6 825	446	21 049	4 610	3 375
1924 "	6 468	239 452	82 730	93 796	588	27 239	4 210	8 528	621	37 854	2 963	3 702
1923 "	6 108	248 599	84 981	113 222	694	30 025	6 187	8 014	498	28 735	2 689	4 304

Nagu toodud arvudest näeme, on neis sadamais 1928 a. nii läbikäinud laevade arv, kui ka reisijate ja kaubavedu elavam olnud kui kahel eelmisel aastal. 1928 a. veeti Tartu sadama kaudu 66 799 *tn* kaupu, seega 12 182 *tn* ehk 22,3% võrra rohkem kui eelmisel — 1927 a. Sellest moodustas 60 324 *tn* ehk 90,3% Tartu sadamasse sisseveetud kaubad, kuna Tartu sadamast välja veeti ainult 6 475 *tn* ehk 9,7%. Sarnane kaupade suur sissevedu ja väike väljavedu Tartu sadama kaudu on seletatav sellega, et Tartu veetakse võrdlemisi palju raskekaalulist ehitusmaterjali ja põletispuid; samuti ka Emajõe, tema harude ja järvede piirkonnast põllumajandussaadusi nii raudteel edasisaatmiseks kui ka Tartu turu varustamiseks. Välja veetakse vähemakaalulist mitmesuguseid tarbeasju ja koloniaalkaupu ümberkaudse piirkonna varustamiseks. Vähest kaubaväljavedu Tartu sadamast soodustab osaliselt ka suur reisijate arv, kuna reisijad kes omad vähemad sisseostud Tartus sooritanud, enamuses need käsipakkidena, mis veetud kaubana arvestamisele ei kuulu, oma sihtkohtadesse toimetavad. Tartu sadamat läbistanud reisijate arv tõusis 1928 a. 100 623 in. peale ning oli suurem eelmise aasta omast 11 106 in. 12,4% võrra. Võrdluseks võiks tähendada, et Tartu sadama kaudu ükski on 1928 a. reisijaid läbi käinud samapalju kui kõigi Eesti merisadamate kaudu rannasõidus. Viimaseid, arvu poolest 19 läbistanud reisijate

arv 1928 a. oli 100 538 in., mis näitab kui intensiivselt meie siseveeteid liiklemises kasutatakse.

Võõbsu sadama tegevuses näeme suhteliselt kõrgemat suurenemist kui Tartu sadama juures. Kaupade läbikäik ulatus 5 263 *tn*, suurenedes 1927 a. vastu 1 105 *tn* 26,8% võrra; samuti ka reisijate arv suurenedes 1 008 in.—19,5% võrra, jõudis 6 166 in. Kaupade veos, võrreldes Tartu sadamaga, torkab silma pea võrdne sisse- ja väljaveetud kaupade hulk. Kuna Tartu sadama vastavad arvud sisseveo kasuks olid 90,3 ja 9,7% on need Võõbsu sadama kohta küll ka sisseveo kasuks 54,3 ja 45,2%. Reisijate veos oli sissetulnud reisijate arv 52,1%, väljaläinud seega 47,9%.

Mustvee sadama tegevust, võrreldes Võõbsu sadamaga, iseloomustab suurem kaubavedu, mis järjekindlalt igaaastaga suureneb, eriti 1925 ja 1927 a., kuna 1928 a. pea eelmise tasapinnal püsis — suurenemine ainult 181 *tn* võrra. Kuid kaupade veo suuna poolest erineb Mustvee nii Tartust kui Võõbsust. Kuna Tartu sadamal domineerib kaupade sissevedu, ning Võõbsul mõlemad liigid peaaegu tasakaalustatud, domineerib Mustvee sadamal kaupade väljavedu. 6 825 *tn*, mis Mustvee sadama kaudu on veetud, moodustavad sisseveetud kaubad ainult 889 *tn* ehk 13,0%, väljaveetud seevastu 5 936 *tn* ehk 87,0%.

Reisijate arv Mustvee kaudu pole kuigi suur ja seegi näib vähenemise tendentsi avaldavat.

Tab. 1. Laevade liikik Tartu, Mustvee ja Võõbsu sadamais 1928 a.
Navigation des ports intérieurs de Tartu, Mustvee et Võõbsu 1928 a.

	Tartu sadam Port de Tartu					Mustvee sadam Port de Mustvee					Võõbsu sadam Port de Võõbsu				
	Laevade arv Nombre des navires		Maht rgt. Tonnage	Veetud kaup tonni- des—Marchandises transp. (tonnes)	Reisijate arv Nombre des voya- geurs	Laevade arv Nombre des navires		Maht rgt. Tonnage	Veetud kaup tonni- des—Marchandises transp. (tonnes)	Reisijate arv Nombre des voya- geurs	Laevade arv Nombre des navires		Maht rgt. Tonnage	Veetud kaup tonni- des—Marchandises transp. (tonnes)	Reisijate arv Nombre des voya- geurs
	br.	net.				br.	net.				br.	net.			
	Sissetuud — Entrées														
Märts—Mars	11	363	175	—	267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: Reisijate laevad—Dont navires de voyageurs	11	363	175	—	267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
145	6543	4089	1891	4242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aprill—Avril	89	4498	2517	145	4242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: Reisijate laevad	42	1857	1531	1746	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad ja praamid—Radeaux et chalands	371	15105	9748	7631	6585	23	2239	1363	92	240	37	2230	1179	313	352
Mal—Mai	154	7834	4363	387	6508	14	1028	860	92	240	13	1601	881	252	352
Sellest: Reisijate laevad	150	6032	4967	7257	—	8	570	481	—	—	10	276	204	61	—
Lodjad ja praamid	42	18467	12138	8124	6619	35	2777	1701	124	326	77	3747	2208	356	549
Juuni—Juin	189	9386	5209	3411	6819	16	1777	1076	124	326	28	2644	1431	163	549
Sellest: Reisijate laevad	184	7891	6590	7783	—	13	607	493	—	—	40	727	610	193	—
Lodjad ja praamid	564	22738	15042	11250	8347	36	3333	1897	126	312	91	4216	2385	280	860
Juuli—Juillet	208	10135	5608	395	8347	22	2669	1357	126	312	41	3197	1728	191	860
Sellest: Reisijate laevad	264	10884	8781	10854	—	13	643	536	—	—	44	566	465	89	—
Lodjad ja praamid	532	23055	15227	11111	7306	36	2935	1819	102	288	61	3180	1720	265	602
August—Août	202	10304	5694	429	7306	17	1830	1022	102	288	39	2893	1567	185	602
Sellest: Reisijate laevad	209	10548	8735	10885	—	11	871	731	—	—	21	147	120	80	—
Lodjad ja praamid	408	17412	11170	7266	5921	34	3285	1932	134	327	56	2983	1696	468	336
September—Septembre	377	9922	5478	329	5921	18	2816	1180	134	327	35	2645	1430	154	336
Sellest: Reisijate laevad	172	6394	5284	6937	—	11	845	716	—	—	18	309	252	314	—
Lodjad ja praamid	392	16927	11340	8520	4344	29	2789	1501	123	213	41	1913	1128	635	198
Oktoober—Octobre	139	8184	4434	408	4344	17	2261	1093	123	213	13	1495	806	154	198
Sellest: Reisijate laevad	200	7648	6495	8083	—	9	467	400	—	—	24	373	309	481	—
Lodjad ja praamid	220	10634	6644	4025	3248	27	2943	1634	119	255	42	2112	1274	480	227
November—Novembre	106	6664	3578	359	8248	17	2267	1139	119	255	13	1495	806	165	227
Sellest: Reisijate laevad	86	3447	2829	3686	—	6	558	456	—	—	24	464	394	315	—
Lodjad ja praamid	79	3945	2378	506	1260	7	931	469	69	103	7	533	296	87	87
Detsember—Décembre	48	2984	1628	171	1260	7	931	469	69	103	5	533	296	87	87
Sellest: Reisijate laevad	28	363	716	335	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Lodjad ja praamid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	3161	135249	87960	60324	48119	227	21232	12316	889	2064	412	20916	11886	2884	3211
Reisijate laevad—Navires de voyageurs	1328	70774	38984	2960	48119	128	15729	8196	889	2064	187	16568	8945	1351	3211
Vedurlaevad—Navires remorqueurs	449	9296	3216	—	—	28	942	307	—	—	39	1526	587	—	—
Kaubaveo mootorpurjekad—Navires à voiles marchands	21	315	163	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad ja praamid—Radeaux et chalands	1369	55364	45877	57329	—	71	4561	3813	—	—	192	2822	2354	1533	—
Üldse—Grand total	3161	135249	87960	60324	48119	227	21232	12316	889	2064	412	20916	11886	2884	3211
Väljaläinud — Sorties															
Märts—Mars	16	503	266	4	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: Reisijate laevad—Dont navires de voyageurs	13	443	217	4	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad ja praamid—Radeaux et chalands	3	60	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aprill—Avril	167	7146	4569	124	5019	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sellest: Reisijate laevad	90	4540	2545	78	5019	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad ja praamid	59	2381	1963	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mal—Mai	393	16793	10965	772	7711	20	1921	1127	622	141	34	2017	1033	83	201
Sellest: Reisijate laevad	167	8138	4519	614	7711	13	1495	793	186	141	12	1540	819	63	201
Lodjad ja praamid	164	7080	5942	147	—	6	335	312	436	—	17	138	120	20	—
Juuni—Juin	451	18960	12610	790	7552	38	3090	1930	1059	146	76	3796	2209	965	813
Sellest: Reisijate laevad	190	9618	5827	432	7552	17	1910	1143	229	146	29	2759	1493	40	813
Lodjad ja praamid	192	8105	6878	289	—	15	787	655	830	—	38	561	549	925	—
Juuli—Juillet	547	21854	14307	900	8681	33	3057	1706	439	152	92	4262	2459	594	413
Sellest: Reisijate laevad	202	10041	5554	590	8681	21	2536	1290	331	152	40	3082	1666	59	413
Lodjad ja praamid	250	9954	8106	282	—	11	500	412	108	—	46	727	601	535	—
August—Août	530	22813	15172	973	7618	40	3237	1993	1123	173	61	3243	1752	165	606
Sellest: Reisijate laevad	201	10102	5590	562	7618	19	2187	1143	359	173	39	2967	1604	32	607
Lodjad ja praamid	238	10677	8860	361	—	14	957	808	764	—	21	141	115	133	—
September—Septembre	416	17580	11401	831	6201	32	3215	1869	845	263	59	3046	1734	176	448
Sellest: Reisijate laevad	188	8983	5518	563	6201	13	2318	1180	256	263	36	2691	1455	29	448
Lodjad ja praamid	177	6686	5527	248	—	9	775	653	582	—	20	326	265	147	—
Oktoober—Octobre	368	15933	10422	803	4498	29	2729	1483	669	138	41	1915	1128	132	208
Sellest: Reisijate laevad	136	7912	4275	537	4498	16	2137	1039	212	138	13	1495	806	51	208
Lodjad ja praamid	183	8748	5649	238	—	9	490	414	457	—	24	373	309	81	—
November—Novembre	212	10068	6229	961	3702	29	3216	1807	1044	148	37	1798	1011	243	197
Sellest: Reisijate laevad	105	6635	3565	624	3702	17	2267	1139	223	148	13	1495	806	62	197
Lodjad ja praamid	81	2978	2466	316	—	8	831	629	821	—	20	171	143	161	—
Detsember—Décembre	61	3275	1865	317	1219	7	931	469	132	43	12	849	560	21	68
Sellest: Reisijate laevad	47	2918	1537	298	1219	7	931	469	132	43	5	533	296	17	68
Lodjad ja praamid	12	333	270	19	—	—	—	—	—	—	6	295	252	4	—
Kokku—Total	3161	134934	87806	6475	52504	228	21396	12384	5936	1204	412	20926	11886	2379	2955
Reisijate laevad—Navires de voyageurs	1329	70303	38697	4352	52504	128	15729	8196	1928	1204	187	16568	8945	1351	2955
Vedurlaevad—Navires remorqueurs	452	9314	3222	—	—	28	942	307	—	—	39	1526	587	—	—
Kaubaveo mootorpurjekad—Navires à voiles marchands	21	315	177	177	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad ja praamid—Radeaux et chalands	1369	55002	45710	1946	—	72	4725	3881	4008	—	192	2822	2354	1533	—
Üldse—Grand total	3161	134934	87806	6475	52504	228	21396	12384	5936	1204	412	20926	11886	2379	2955

Ülejäänud laevasõidu poolest tähtsamate sisevete rannakohtade ja sadamate üle on andmed toodud tab. 2. Toodud arvudest näeme, et elavamateks punktideks on Vasknarva, Lohusuu, Piirisaare, Ranna-Pungerja, Kallaste ja Mehikoorma, millistel kaupade läbikäik ulatus 35 270 tn ning reisiijate arv 18 834 in. Eelmiste aastatega võrreldes kõrge tõus on tingitud

sellest, et 1928 a. on näidatud esmakordselt ka vedurlaevadega veetud metsamaterjalid (palgid, pikad propsid, liiprid jne.), kuna eelmistel aastatel need „parvetatud“ all olid arvestatud. Ka lodjadel ja praamidil veetakse peaaesjalikult metsamaterjale—laudu, planke jne., kuna vähe-makaalulise segakauba vedu neis sadamais oli üsna väike — kokku ainult 2 337 tn.

Tab. 2. Laevade läbikäik Peipsi järve tähtsamais rannakohtes 1928 a.—Navigation des ports du lac Peïpsi en 1928.

	Sisse tulnud—Entrées						Välja läinud—Sorties			
	Üldse—Grand total			Veetud kaup ton- nides—Marchand- ises transportées (tonnes)	Reisiijate arv Nombre des voya- geurs	Üldse—Grand total			Veetud kaup ton- nides—Marchand- ises transportées (tonnes)	Reisiijate arv Nombre des voya- geurs
	Laevade arv Nombre d. navires	Maht. reg. ton. Tonnage				Laevade arv Nombre d. navires	Maht. reg. ton. Tonnage			
		br.	net.	br.	net.					
Vasknarva	393	23 698	13 352	19 793	4 532	392	23 531	13 064	1 351	4 770
Sel. reisiijate laevad—Dont navires de voyageurs	293	16 117	8 941	548	4 532	290	16 004	8 859	129	4 770
Kallaste	352	30 958	16 851	581	2 192	348	30 958	16 351	1 112	1 845
Sel. reisiijate laevad	324	30 441	16 049	448	2 192	324	30 441	16 049	83	1 845
Mehikoorma	298	26 392	15 352	287	1 396	294	26 075	15 093	1 068	1 327
Sel. reisiijate laevad	286	24 535	13 868	287	1 396	286	24 535	13 868	76	1 327
Piirisaare	280	25 732	14 180	159	1 137	297	25 690	14 186	267	1 054
Sel. reisiijate laevad	272	25 625	14 124	139	1 137	272	25 625	14 124	195	1 054
Lohusuu	97	8 356	5 450	96	168	97	8 356	5 450	2 486	179
Sel. reisiijate laevad	56	5 308	3 384	95	168	56	5 308	3 384	937	179
Rannapungerja	170	14 955	9 687	59	115	170	14 955	9 687	8 011	119
Sel. reisiijate laevad	56	5 308	3 384	59	115	56	5 308	3 384	—	119
Kokku—Total	1 590	130 031	74 378	20 975	9 540	1 598	129 571	73 811	14 295	9 294
Sellest: reisiijate laevad—Dont: Navires de voyageurs	1 267	107 334	59 750	1 576	9 540	1 264	107 221	59 668	1 470	9 294
Vedurlaevad—Navires remorqueurs	102	8 463	2 673	16 008	—	102	8 463	2 673	1 527	—
Kaubaveo mootorpurjekad—Navires à voiles marchands	4	48	30	5	—	4	48	30	23	—
Parjelodjad ja praamid—Bateaux à voi- les et chalands	199	14 201	11 884	3 355	—	193	13 789	11 384	11 234	—
Paadid—Canots	18	35	35	31	—	35	50	50	41	—

Tab. 3. Tartu- Võru- Valga- Petseri- ja osa Virumaa piirides parvetatud metsamaterjalid 1928 a.
Flottage des matériaux forestiers dans les confins des arrondissements de Tartu, Võru, Valga, Pétseri et Viru en 1928.

	Jões, millede kaudu parvetatud Nombre de rivières	Kuhu parvetatud Lieu de destination des matériaux flottés	Materjalid—Matériaux							
			Palgid Poutres	Pakud Blocs	Liiprid Traverses	Latid Lattes	Pikad propsid Étais longs	Lähikesed propsid Étais courts	Küttepuid Bois de chauffage	
			tükk—pièces					kant sülda Taise ^s		
1	Ranna Pungerja	jõgi	Tartu	12 000	—	—	—	—	—	—
	"	"	Mustvee	8 000	—	—	—	—	—	—
2	AVI	"	Vasknarva	25 937	2 968	—	—	8 245	—	1 511
	"	"	Tartu	5 655	—	—	—	—	—	—
	"	"	Lohusuu	10 000	—	—	—	—	—	—
	"	"	Omedo	4 678	21	—	—	3 800	—	—
3	Mustvee	"	Kastre	11 810	—	—	—	—	—	—
4	Kullavere	"	"	303	—	—	—	—	—	—
	"	"	"	2 120	—	—	—	—	—	—
5	Peipsi kallastelt	"	Omedo	4 500	—	—	—	—	—	—
	"	"	"	5 299	—	—	—	3 039	—	—
	"	"	Kastre	608	—	—	—	—	—	—
6	Võhangu	jõgi	Tartu	7 000	—	—	—	—	—	—
	"	"	"	29 104	—	—	—	—	—	—
7	Müda	"	Võru	11 500	—	—	—	—	—	—
8	Kargaja	"	Tartu	4 600	—	—	—	—	—	—
9	Ahje	"	Kastre	1 466	—	—	—	—	—	—
	"	"	"	21 174	—	—	—	—	—	—
	"	"	Tartu	22 527	—	—	—	—	—	—
	"	"	Lääniste	—	287	—	—	—	—	—
	"	"	Vasknarva	—	—	6 004	—	—	—	—
10	Kastre kaanal	"	Tartu	4 500	—	—	—	—	—	—
11	S. Emajõgi	"	"	3 973	—	—	—	—	—	—
12	Kärevere kaanal	"	"	28 272	—	—	—	—	—	—
13	Laeva (Muda)	jõgi	Kärevere	—	—	—	—	—	—	48
14	Pedja	"	Tartu	7 794	—	—	—	—	—	—
	"	"	"	16 422	—	—	—	—	—	—
15	Paala	"	Jõgeva	—	—	—	—	—	1 370	—
16	Tännasilma	"	Tartu	8 759	747	—	—	—	—	—
	"	"	"	3 318	—	—	—	—	—	—

KAUBALAEVASTIK 1. I. 1929 a.

MARINE MARCHANDE au 1. I. 1929.

(Kokkuvõtted tehtud Mereasjanduse Peavalitsuse 1929 a. laevade registri andmetel).

Sisu: 1) Merikaubalaevastik, lhk. 516. 2) Sisevete laevastik, lhk. 518.

Merikaubalaevastik—*Marine marchande.*

1.	20—100 br. reg. tn.		101 reg. tn ja üle		Kokku		1 jaan. 1928 a.	
	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.
Aurulaevad— <i>Navires à vapeur</i>	27	1391	47	37376	74	38767	67	32298
Mootorlaevad— <i>Navires à moteur</i>	7	230	5	2013	12	2252	9	2473
Mootorpurjelaev.— <i>Navires à moteur et voiles</i>	15	507	14	4593	29	5040	28	4358
Purjelaevad— <i>Navires à voiles</i>	212	8376	50	11997	262	19775	275	19318
Kokku—Total	261	10515	116	55319	377	65834	379	58447
Praamid— <i>Chaland</i> s	20	1243	34	6935	54	8178	52	6543
Üldse— <i>Grand total</i>	281	11758	150	62254	431	74012	431	65290

1. Merikaubalaevastik. Peale pikemat vahe-
Marine marchande. aega 1927 a. uuesti
alganud merikaubalaevastiku suurenemine jätkus ka 1928 a. ja eelmisest aastast hoogsamini. Viimasel kolmel aastal ulatus kaubalaevastiku maht (arvestades laevu 20 br. regt. peale ning välja jättes praame), järgmiste arvudeni:

1. I. 1929 a.	65 834	br. reg. tn
„ 1928 a.	58 447	„ „
„ 1927 a.	55 558	„ „

1928 a. täienes seega kaubalaevastik 7 387 br. reg. tn ehk 12,6% võrra, kuna eelmise aasta vastavad arvud ulatusid 2 889 br. reg. tn ehk 5,2%-ni. Ühes praamidega tõuseb kaubalaevastiku maht 1. jaanuariks 1929 a. 74 012 br. reg. tn eelmise aasta 65 290 br. reg. tn vastu, suurenedes 8 722 br. reg. tn ehk 13,3% võrra.

Aurulaevad on mahu poolest meie kaubalaevastiku esikohal, moodustades 52,3% kogutonnasist ühes praamidega. Aurulaevade arvel sündis peajasjalikult ka kaubalaevastiku täienemine 1928 a. suuremate laevade juurdeostmise tõttu välismaalt. Kodumaal aurulaevu juurde ei ehitatud. Üldse osteti 1928 a. 9 aurulaeva välismaadelt: Inglise-, Saksa-, Rootsi-, Norra- ja Soomemaal; neist olid 5 suuremat 1000—1600 br. reg. tn, 2 ligi 500 br. reg. tn ning 2 ligi 300 br. reg. tn, kokku 7727 br. reg. tn suuruses. Aurulaevade absoluutne suurenemine 1928 a. jooksul oli aga vähem — nimelt 6469 br. reg. tn, sest endisest koosseisust müüdi välismaale lammutamiseks vanaduse tõttu sõidukõlbmatuks muutunud suurem (1073 br. reg. tn) aurulaev ning sai kodumaal lammutatud

välke (69 br. reg. tn) aurulaev. Juurdeostetud suuremad aurulaevad on kõik võrdlemisi vanad — 30 a. ümber ning vähemad on veelgi vanemad (35—38 vahel), ainult üks juurdeostetuist keskmise (591 br. reg. tn) suurusega laev on uus, 10 a. vana.

Peale aurulaevade on järgmiseks mahu suuruse poolest purjelaevad, mis omavad 26,7% kogumahust. Purjelaevade mahu suurenemine 1928 a. ulatus ainult 457 br. reg. tn, enam aga muutus purjelaevade koosseis, ühest küljest täieneses ostude ja kodumaal ehitatud laevade tõttu, ning teisest küljest vähenedes müügi, hukkimise ning vanaduse tõttu kõlbmatuks muutumise läbi. Juurde osteti 6 purjelaeva 1222 br. reg. tn, neist suurem 758 br. reg. tn, teised 100—200 br. reg. tn; ostetud laevad on kaunis vanad — 25—30 a. Peale selle ehitati kodumaal 9 laeva, kõik vähemad (mahuga 20—30 br. reg. tn), peale ühe (120 br. reg. tn). Purjelaevade mahu vähenemine 1928 a. sündis suurelt osalt müügi tõttu, müüdi ära 9 laeva 508 br. reg. tn mahuga. Peale selle hävines hukkimise läbi 9 laeva 395 br. reg. tn mahuga. Huvitav on märkida, et 1928 a. hukkimine ainult purjelaevu ja nimelt vähemaid, tabas, millede hulgas ka 1 mootorpurjelaev. Laevahukkumiste poolest oli 1928 a. üks õnneliku- maist, sest hukkunud maht ulatub üldtonna- zist ainult 0,5%-ni ning 1,8% purjelaevade mahust. Vanaduse tõttu langes purjelaevade mahust välja 195 br. reg. tn. Ka ümberehitam- ise ning ümbermõõtmise läbi tuli vähem kahanemine nii, et kogusummas — purjelaevade suurenemisele 1681 br. reg. tn võrra vastukaaluks osutus 1224 br. reg. tn vähenemine.

Väiksemaiks liikeks meie kaubalaevastikus on mootorlaevad ja mootorpurjelaevad: esimeste maht ulatub — 2252 br. reg. *tn* ehk 3,0%, teiste — 5040 br. reg. *tn* ehk 6,8%-ni üldmahust.

Mõlemi liigi koosseisus on 1928 a. muudatusi olnud, mille tagajärjel maht kogusummas suurenes 461 br. reg. *tn* ehk 6,7% võrra. Suurenemine sündis ostu tõttu välismaalt.

Praame oli 1 jaan. 1929 a. arvult 54 mahuga 8178 br. reg. *tn* eelmise aasta 6843 br. reg. *tn* vastu juurdeostude tõttu välismaalt.

Kokkuvõttes tuleb tähendada, et absoluutselt juurekasvust 1928 a. langes aurulaevade arvele 74,1%, purjelaevadele 5,2%, mootor- ja mootorpurjelaevadele 5,3% ning praamidele 15,4%. Vastavate laevaliikide juures oli suurenemine 20,0; 2,4; 6,7; 19,5%.

Kogu meie kaubalaevastikust mahu järele arvates on kodumaal ehitatud 25,4%, mille moodustavad peamiselt purjelaevad, pea kõik puust praamid ja puust mootorlaevad.

Üksikasjalised andmed kaubalaevastiku suurus üle on toodud tab. 1. Meie kaubalaevastikus on enamuses laevad kuni 100 br. reg. *tn*, nimelt 59,3% koguarvust, millede hulgas omakord enamuse — 74,3% — suurusega ainult kuni 50 br. reg. *tn*. Aurulaevad on enamasti üle 100 br. reg. *tn*, milledest kõige suurem ulatub 3234 br. reg. *tn*, 74 aurulaevast on üle 1000 br. reg. *tn* 16 (21,6%), 500—1000 br. reg. *tn* 6 (8,1%), 100—500 br. reg. *tn* 25 (33,7%) ning 20—100 br. reg. *tn* 27 (36,4%) aurulaeva. Purjelaevadest ulatub kõige suurem kuni 758 br. reg. *tn*; enamuse (61,4% arvust) on aga 20—50 br. reg. tonniliised; järgmiseks rohkuse poolest on suurusliik 50—100 br. reg. *tn*, neid on 51 laeva ehk 19,8%, sama palju on laevu 100—750 br. reg. *tn*.

Mootor- ja mootorpurjelaevadest on ligi pool kuni 50 br. reg. *tn*, suuremate maht ulatub ümmarguselt 50—570 br. reg. *tn*.

Ehitusmaterjaliks on aurulaevadel, peale ühe vähema, teras; purjelaevadel ja mootorpurjelaevadel puu ning mootorlaevadel suurem osalt teras, ainult 15,5% mahust on puust.

Laevastiku vanus % mahu järgi.

2.	Laevastiku vanus % mahu järgi.								
	Kuni 5 a.	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—40	Üle 40 a.
Aurulaevad	—	3,1	13,1	6,4	0,1	25,6	23,0	3,9	18,8
Mootor- ja mootor- purjelaevad	8,1	64,4	19,9	5,0	—	—	0,4	—	2,2
Purjelaevad	11,8	31,7	8,6	13,6	16,0	—	2,1	—	2,7
Kokku	4,5	18,5	12,5	8,4	7,6	19,9	14,2	2,3	12,1

Vanuse poolest on aurulaevade mahust suurem osa (71,3%) üle 25 a. vana, millest 48,6% 25—35 a. ning 18,8% üle 40. Eelmise aastaga võrreldes on 1928 a. aurulaevade koosseis va-

nuse suhtes veidi paranenud üle 40 a. vanuse mahu vähenemise tõttu nii absoluutselt kui suhteliselt, nimelt 25,6%—18,8% peale, samuti oli vähemaid muudatusi suurenemise suunas mahu suhtarvudes vanusega kuni 25 a. Purjelaevade kui puust ning selle tõttu kiirem vananevate laevade vanus pole nii kõrge kui aurulaevadel ning ulatub peaaegu kõigil kuni 30 a., ainult 4,8% purjelaevade mahust on üle 30 a., millest osa (2,7%) isegi 45—50 a. vana. Kuni 30 a. vanade purjelaevade maht jaguneb enam-vähem ühetaloliselt 5 aastalistesse perioodidesse, mille hulgast erineb vanusliik 5—10 oma kahekordse suurusega. Purjelaevade vanus on 1928 a. võrreldes eelmise aastaga peale hariliku aastalise vananemise veelgi tõusnud koosseisu muutumise läbi. Mootor- ja mootorpurjelaevad on teiste laevaliikidega võrreldes uued, nende vanus ulatub väikse erandiga (2,6%) kuni 20 a., kusjuures 64,4% mahust on 5—10 a. vana.

Kodusadamaid meie kaubalaevastikul on 10. Nendest on Tallinn esikohal, olles kodusadamaks 56,1% mahule. Teiste sadamate vahel jaguneb maht järgnevalt: Pärnu 18,7, Käsmu 12,4, Narva ja Narva-Jõesuu 8,9, Kuressaare 2,6, Haapsalu 2,4, Loksas 2,0, Hiiumäe 0,8, Paldiski 0,5 ja Kunda 0,3.

Kaubalaevastiku jõumasinate võime väljendub järgnevates arvudes:

3.	Indikaator hobujõud	Effektiiv hobujõud	
	Aurulaevad	Mootor- laevad	Mootor- purjelaevad
Riik	11 016	140	—
A.-S.-O.-Ü. ja kaub. ettev.	12 769	500	45
Üksikud omanikud	3 361	1 250	1 272
Osanikud	3 720	400	1 006
Kokku	30 866	2 290	2 323

Omamise viisi järele jaguneb meie kaubalaevastiku maht järgnevalt: kõige laialdasemaks viisiks on omamine osanikkudena, nimelt 35,2% üldmahust; sellele järgnevad 31,4%-ga aktsiaseltsid ja osalihsused, kolmandale kohale tulevad 22,4%-ga üksikud isikud ning viimasele kohale jääb riik 10,8%-ga.

1928 a. oli 79,6% meie kaubalaevastiku mahust, väljajättes praamid, millede kohalik tähtsus, rakendatud kauba- ja reisijate veole, millest 95,2% tegutses tramplaevadena. Liinilaevadena töötas nii 1927 kui 1928 a. ühesuuruse tonnaaž, nimelt 2790 br. reg. *tn*, mis kaubanduse alal tegevast mahust 1928 a. ainult 4,8% moodustab. Abi-vedur- ja päästelaevade, jäämurdjate ja veeteede korrashoiu laevade ning praamide maht kogu kaubalaevastikus ulatub 20,4%-ni-

2. Sisevete laevastik. Jõgedel ja järvedel
Flotte marchande intérieure. (Virtsjärve—Emajõe—
Peipsi—Narva veeteel)

Hikuv laevastik on arvult 1928 a. samasuur kui eelmisel aastal, kahanenud on vähe maht, mis näitab, et koosseisu väiksel määral siiski uuendati. Aurulaevade juures muutusi pole, neid on nagu enne, arvult 21 — mahuga 1298 br. reg. *tn.*, mis kogu mahust 23,3% moodustab. Üle poole on vähemad kuni 50 br. reg. *tn* laevad, ülejäänud suurus ulatub 50—250 br. reg. *tn.*

Enamus aurulaevadest on võrdlemisi uued, vanusega kuni 20 a., vähema osa vanus on teadmata. Peaosa, 76,3% mahu järele, sisevete laevastikust moodustavad lodjad oma 4271 br. reg. *tn* mahuga. Nad on kõik puust ning enam-

jaolt suurusega kuni 20—100 br. reg. *tn.* Vanus lodjadel selles osas, mis teada, ulatub kuni 20 a., kuid ligi poolel pole vanust üldse teada. Muid laevaliike sisevete laevastikus pole, kui mitte arvesse võtta üht 25 br. reg. *tn* mootor-laeva.

Meri- ja sisevete laevastiku arvud kokku võetult on järgnevad:

4.	Mere laevad		Sisevete laevad		Kokku	
	Arv	Br. reg. <i>tn.</i>	Arv	Br. reg. <i>tn.</i>	Arv	Br. reg. <i>tn.</i>
Aurulaevad	74	38 767	21	1 298	95	40 065
Mootorlaevad	12	2 252	1	25	13	2 277
Mootorpurjelaevad	29	5 040	—	—	29	5 040
Purjelaevad	262	19 775	—	—	262	19 775
Praamid ja lodjad	54	8 178	72	4 271	126	12 449
Üldse	431	74 012	94	5 594	525	79 606

Tab. 3. Sisevete kaubalaevastik suuruse ja ehitusmaterjali järgi.
Flotte marchande intérieure d'après le tonnage et matériel de construction des navires.

	20 — 50 rgt. br.			51 — 100 rgt. br.			101 — 250 rgt. br.			Kokku—Total		
	Arv Nombre	Maht. rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht. rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht. rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht. rgt. Tonnage	
		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.
Aurulaevad—Navires à vapeur sellest puu—dont de bois	12	402	153	5	339	168	4	557	251	21	1 298	572
Mootorlaevad—Navires à moteur sellest puu—dont de bois	1	25	16	—	—	—	—	—	—	1	25	16
Lodjad—Chalands sellest puu—dont de bois	35	1 082	878	27	1 875	1 574	10	1 314	1 111	72	4 271	3 563
	35	1 082	878	27	1 875	1 574	10	1 314	1 111	72	4 271	3 563
Kokku—Total	48	1 509	1 047	32	2 214	1 742	14	1 871	1 362	94	5 594	4 151
sellest puu—dont de bois	35	1 082	878	27	1 875	1 574	10	1 314	1 111	72	4 271	3 563

Tab. 4. Sisevete kaubalaevastik laevade vanuse ja ehituskoha järgi.
Flotte marchande intérieure d'après l'âge et pays de construction des navires.

	1928—1924		1923—1919		1918—1914		1913—1909		1908 ja var.		Teadmata Inconnu		kokku Total					
	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage	Arv Nombre	Maht. rgt. Ton- nage				
															br.	net.	br.	net.
Aurulaevad—Navires à vapeur Kodumaal—Construits en Estonie	—	—	1	36	23	—	—	1	47	5	—	—	1	135	33	3	218	61
Väljamaal—Construits à l'étranger	1	94	54	2	97	54	1	174	89	4	296	124	5	172	76	1	866	399
Teadmata—Inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	214	112	—	214	112
Kokku—Total	1	94	54	3	133	77	1	174	89	5	343	129	5	172	76	6	1298	572
Mootorlaev.—Navires à moteur Teadmata—Inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	16	—	25	16
Kokku—Total	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	16	1	25	16
Lodjad—Chalands Kodumaal—Construits en Estonie	7	351	299	6	180	155	3	235	201	16	1250	1043	3	199	158	9	2907	2435
Väljamaal—Construits à l'étranger	—	—	—	—	—	—	1	37	30	1	91	78	—	—	—	1	209	176
Teadmata—Inconnu	1	40	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	951	781	25	1155	952
Kokku—Total	8	391	335	6	180	155	4	272	231	20	1505	1256	3	199	158	31	4271	3563
Üldse—Grand total	9	485	389	9	313	232	5	446	320	25	1848	1385	8	371	234	38	5594	4151

Kaubalaevastiku kohta enne Keskbüroo väljandels ilmunud artiklid ja andmed:

Kaubalaevastik 1. I. 1928 a., J. Oisman, Eesti Statistika 1928 a. nr. 82(9), lk. 532—537.

Sama 1. I. 1927 a., J. Oisman, Eesti Statistika 1927 a., lk. 404—408.

Eriväljaanne: Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit 1923 ja 1924 a. Seeria „Eesti Majandus“, v. II, 1925 a.

	Aurulaevad Navires à vapeur						Mootorlaevad Navires à moteur						Mootor-purjelaevad Navires à moteur et voiles					
	Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie		Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie		Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie		Maht rgt. Tonnage					
			Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage			Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage			Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage			Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage		
	br.	net.			br.	net.			br.	net.			br.	net.				
Laevad—Navires 20—50	13	481	49	—	—	7	239	106	—	—	13	358	192	7	181	92	161	
sellest puu—dont	—	—	—	—	—	4	135	69	—	—	13	358	192	—	—	92	161	
de bois	14	910	152	1	58	—	—	—	—	—	2	149	105	—	70	47	51	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	149	105	—	70	47	51	
101—250	12	2 031	652	2	407	136	1	214	104	—	3	428	293	—	324	220	37	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	324	220	—	—	—	—	
251—500	13	4 403	1 900	1	409	27	2	665	350	—	9	2 052	2 200	—	—	—	11	
sellest puu	1	255	191	—	—	—	—	—	—	—	9	2 052	2 200	—	—	—	11	
501—1000	6	3 955	1 769	—	—	—	2	1 134	742	2	1 134	742	—	—	—	—	2	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 153	838	—	—	—	2	
1001—1500	8	10 008	5 818	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1501—2000	5	3 679	5 001	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2001 ja üle	3	8 400	4 486	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku—Total 20—100	27	1 391	201	1	58	2	7	239	106	2	—	—	15	507	297	8	251	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	4	135	69	—	—	—	15	507	297	8	251	
Kokku üle 100 rgt.	47	37 376	19 626	3	816	163	5	2 013	1 196	2	1 134	742	14	4 533	3 331	2	324	
sellest puu	1	255	191	—	—	—	1	214	104	—	—	—	13	4 429	3 258	2	324	
Üldse—Grand total	74	38 767	19 827	4	874	165	12	2 252	1 302	2	1 134	742	29	5 040	3 628	10	575	
sellest puu	1	255	191	—	—	—	5	349	173	—	—	—	28	4 936	3 555	10	575	
Ehituskobt teadmata— Lieu de construction inconnu	4	397	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

A. Suuruse, ehitusmaterjali ning ehituskoha järele —

B. vanuse järele —

Ehitamise aeg Année de construction	Sel. üle 100 rgt. Dont plus de		Sel. üle 100 rgt. Dont plus de		Sel. üle 100 rgt. Dont plus de		Sel. üle 100 rgt. Dont plus de	
	Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage	Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage	Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage	Arv- Nombre	Maht rgt. Tonnage
1923—1924	—	—	1	40	22	—	9	554
sellest puu	—	—	1	40	22	—	9	554
1923—1919	4	1 215	4	1 215	450	3	1 189	709
sellest puu	—	—	1	35	27	—	12	3 525
1918—1914	7	5 093	5	4 984	2 282	5	669	311
sellest puu	1	255	1	255	191	3	274	124
1913—1909	7	2 403	4	2 326	1 135	1	317	185
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1908—1904	8	2 365	5	2 230	1 001	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1903—1899	12	9 934	7	9 656	5 489	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1898—1891	12	8 935	8	8 731	4 854	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1893—1889	6	1 517	4	1 339	749	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1888—1884	3	272	1	143	76	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1883—1879	3	582	1	448	253	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
1875 ja varem	8	5 994	7	5 934	3 357	1	27	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
Teadmata	4	397	1	320	—	1	30	15
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	74	38 767	47	37 376	19 626	12	2 252	1 302
sellest puu	1	255	1	255	191	5	349	173

MARINE MARCHANDE (AU 1 JANVIER DE 1929 a.)

Purjelaevad Navires à voiles					Kokku—Total					Praadid—Chalands					Üldse—Grand total							
Maht. rgt.		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie			Arv— Nombre	Maht. rgt.		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie			Arv— Nombre	Maht. rgt.		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie			Arv— Nombre	Maht. rgt.		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie		
Tonnage						Tonnage						Tonnage						Tonnage				
br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.	Arv Nombre	br.	net.

Répartition d'après le tonnage et pays de construction

4 845	3 884	148	4 432	3 545	194	5 923	4 231	155	4 613	3 637	0	215	149	3	111	107	200	6 138	4 380	158	4 724	3 744
4 845	3 884	148	4 432	3 545	178	5 338	4 145	155	4 613	3 637	3	111	107	3	111	107	181	5 449	4 252	158	4 724	3 744
3 533	2 987	40	2 769	2 328	67	4 592	3 244	42	2 897	2 377	14	1 028	874	2	169	157	81	5 620	4 118	44	3 066	2 534
3 533	2 987	40	2 769	2 328	59	3 682	3 092	41	2 839	2 375	2	169	157	2	169	157	55	3 851	3 249	43	3 008	2 532
6 414	5 524	27	4 689	4 036	53	9 087	6 573	31	5 420	4 392	27	4 164	3 809	2	1 079	1 017	80	13 251	10 882	39	6 499	5 409
6 414	5 524	27	4 689	4 036	40	6 952	5 948	29	5 013	4 256	8	1 060	932	7	958	909	48	8 012	6 830	36	5 971	5 159
3 706	3 234	9	2 982	2 602	35	11 726	7 634	10	3 391	2 629	7	2 771	2 619	—	—	—	42	14 497	10 303	10	3 391	2 629
3 706	3 234	9	2 982	2 602	21	6 913	5 625	9	2 982	2 602	—	—	—	—	—	—	21	6 913	5 625	9	2 982	2 602
1 277	1 107	—	—	—	12	7 519	4 456	2	1 134	742	—	—	—	—	—	—	12	7 519	4 456	2	1 134	742
1 277	1 107	—	—	—	4	2 430	1 045	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2 430	1 045	—	—	—
—	—	—	—	—	8	10 008	5 818	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	10 008	5 818	—	—	—
—	—	—	—	—	5	8 579	5 001	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8 579	5 001	—	—	—
—	—	—	—	—	3	8 400	4 486	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8 400	4 486	—	—	—
8 378	6 871	188	7 201	5 873	261	10 515	7 475	197	7 510	6 014	20	1 243	1 023	5	280	264	281	11 758	8 498	202	7 790	6 278
8 378	6 871	188	7 201	5 873	231	9 020	7 237	196	7 452	6 012	5	280	264	5	280	264	236	9 300	7 501	201	7 732	6 276
11 397	9 865	36	7 671	6 638	116	55 319	34 018	43	9 945	7 763	34	6 935	6 428	8	1 079	1 017	150	62 254	40 446	51	11 024	8 730
11 397	9 865	36	7 671	6 638	65	16 295	13 418	38	7 995	6 858	8	1 060	982	7	958	903	73	17 355	14 400	45	8 953	7 761
19 775	16 736	224	14 872	12 511	377	65 834	41 493	240	17 455	13 777	54	8 178	7 451	13	1 359	1 281	431	74 012	49 944	253	18 814	15 058
19 775	16 736	224	14 872	12 511	296	25 315	20 655	234	15 447	12 870	13	1 340	1 246	12	1 238	1 167	309	26 655	21 901	240	16 885	14 037
81	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	4 000	3 533	—	—	—	—	—	—	—	—	—
81	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

D'après l'âge.

Sel. üle 100 rgt. Dont plus de				Sel. üle 100 rgt. Dont plus de				Sel. üle 100 rgt. Dont plus de				Sel. üle 100 rgt. Dont plus de										
2 347	1 950	5	1 077	931	50	2 941	2 317	7	1 401	1 151	2	220	206	1	173	161	52	3 161	2 523	8	1 574	1 312
2 347	1 950	5	1 077	931	50	2 941	2 317	7	1 401	1 151	2	220	206	1	173	161	52	3 161	2 523	8	1 574	1 312
6 284	5 295	17	3 997	3 431	86	12 173	9 102	32	9 803	7 172	8	999	949	7	906	856	94	13 172	10 051	39	10 709	8 028
6 284	5 295	17	3 997	3 431	80	9 824	7 910	26	7 454	5 980	7	878	835	6	785	742	87	10 702	8 745	32	8 239	6 722
1 692	1 411	3	497	437	51	8 233	4 585	12	6 691	3 477	1	24	24	—	—	—	52	8 257	4 609	12	6 691	3 477
1 692	1 411	3	497	437	43	3 000	2 305	7	1 614	1 221	1	24	24	—	—	—	44	3 024	2 329	7	1 614	1 221
2 683	2 224	4	771	659	64	5 009	3 611	9	3 414	1 974	1	70	47	—	—	—	65	5 579	3 658	9	3 414	1 979
2 683	2 224	4	771	659	55	2 729	2 253	4	771	659	—	—	—	—	—	—	56	2 729	2 253	4	771	659
2 671	2 337	6	1 928	1 790	32	5 036	3 360	11	4 158	2 791	1	407	388	1	407	388	33	5 443	3 748	12	4 565	3 179
2 671	2 337	6	1 928	1 790	24	2 671	2 337	7	1 928	1 790	—	—	—	—	—	—	24	2 671	2 337	6	1 928	1 790
3 155	2 714	11	2 429	2 035	44	13 089	8 199	18	12 085	7 504	2	899	822	2	869	822	46	13 958	9 021	20	12 954	8 326
3 155	2 714	11	2 429	2 035	22	3 155	2 714	11	2 429	2 035	—	—	—	—	—	—	32	3 155	2 714	11	2 429	2 035
416	359	1	200	176	19	9 383	5 240	9	8 931	5 030	3	1 199	1 137	3	1 199	1 137	22	10 582	6 377	12	10 130	6 167
416	359	1	200	176	7	448	373	1	200	176	—	—	—	—	—	—	7	448	373	1	200	176
—	—	—	—	—	6	1 517	810	4	1 389	748	1	40	38	—	—	—	7	1 557	845	4	1 389	749
—	—	—	—	—	3	272	81	1	143	76	—	—	—	—	—	—	3	272	81	1	143	76
196	150	1	196	150	4	778	428	2	644	403	—	—	—	—	—	—	4	778	428	2	644	403
196	150	1	196	150	1	196	150	1	196	150	—	—	—	—	—	—	1	196	150	1	196	150
133	114	1	133	114	10	6 154	3 486	8	6 067	3 471	2	274	243	2	274	243	12	6 428	3 729	10	6 341	3 714
133	114	1	133	114	1	133	114	1	133	114	1	102	79	1	102	79	2	235	193	2	235	193
218	182	1	169	142	8	749	274	3	593	215	33	4 076	3 597	18	3 107	2 821	41	4 825	3 871	21	3 700	3 036
218	182	1	169	142	2	218	182	1	169	142	1	70	64	—	—	—	3	294	246	1	169	142
19 775	16 736	50	11 397	9 865	377	65 834	41 493	116	55 319	34 018	54	8 178	7 451	34	6 935	6 428	431	74 012	49 944	150	62 254	40 446
19 775	16 736	50	11 397	9 865	296	25 315	20 655	65	16 295	13 418	13	1 340	1 246	8	1 060	982	309	26 655	21 901	73	17 355	14 400

MAAKORRALDUS 1927 ja 1928 a.

MISE en ORDRE de TERRES D'ÉTAT et PRIVÉES en 1927 et 1928.

Sisu: 1) Riigimaade korraldamine, lhk. 522. 2) Eramaade korraldamine, lhk. 523.

I. Riigimaade korraldamine.

Administration des terres d'Etat.

1927 ja 1928 a. on riigimaade korraldamisel jätkatud maareformi teostamist peaaesjalikult vabade riigistatud maa-alade asundamise ja endiste renditalude korraldamise alal, millele juure seltsid

veel eriseadustes ja määrustes ettenähtud ülesanded, nagu endistele mõisaomanikkudele sellekohaste kokkuleppete põhjal tagasi antud maade eraldamine riigi maatagavarast ja mitmesuguste eriotstarbe ning palgamaade korraldamine.

Riigimaadest planeeritud krundid 1927 ja 1928 a. — Exploitations formées de terres d'Etat en 1927 et 1928.

I.	Endistele omanikkudele tagasiantavad maad <i>Rendition aux anciens propriétaires</i>	Eriotstarbe ja palgamaad <i>Terrains de designations speciale et de salaire</i>	Renditalud ja endised väikemaapidamised <i>Anciens fermiers</i>	Asunduskrundid <i>Exploitations nouvellement fondées</i>	Juuretõiked <i>Lots concédés en surplus</i>	Vahetatud eramaaomanikkudele <i>Lots échangés avec les propr. privés</i>	Kokku <i>Total</i>
Kruntide arv — <i>Nombre des exploitations.</i> ¹⁾							
1927	88	555	1822	3 008	570	13	6 054
1928	90	497	1741	1 969	529	49	4 875
Koos — Ensemble .	178	1 052	3 563	4 975	1 099	62	10 929
Pindala suurus (ha) — <i>Superficie (ha)</i> ²⁾							
1927	5 591,9	16 560,5	47 282,2	26 884,2	2 762,2	74,1	99 164,1
1928	5 302,8	8 348,2	37 551,2	22 524,0	1 794,4	253,8	75 774,4
Koos — Ensemble .	10 894,7	24 917,7	84 833,4	49 408,2	4 556,6	327,9	174 938,5

Siin toodud arvud pole aga kahjuks võrreldavad ennem avaldatuiga (v. lõpus), kuna siin asunduskrundide hulka on arvatud ka ümberplaneeritud asunduskrundid s. o. varem väljaantud, mida on tulnud eelmiste aastate planeerimistel tehtud suuremate (juurelõigetega täiendamine) või vähemate tehniliste vigade parandamiseks (piiride õiendamiseks, teede rajamiseks jne.) uuesti planeerida, või poolitada, kui krunt oli kahele maasaajale välja antud. Ümberplaneeritud asunduskrunte sisaldub toodavais andmeis umbes 25%. Tehnilistel põhjustel pole võimalik neid kruntide üldarvust eraldada.

1927 aasta on pöördpunktiks riigi-maalaade tükeldamise protsessis, kuna sel aastal maksmat paksud uute riigimaade planeerimise tehniliste juhtnõudega loodi kindlamad alused riigi maalaade tükeldamiseks, eriti mis puutub uute asunduskrundide loomisega. Asunduskohtade suurusel on riigimaade planeerimise tehnilistes juhtnõudes ette nähtud järgmised:

1) normaalalud — krundid ühe perekonna töönormi suurusel, mis keskmise perekonna tööjõuga ära haritud võivad saada ning perekonnale rahulolevat äraelamist võimaldavad ilma kõrvalteenistusega; normaalalud suurusel ülemaääraks on 25 ha põllumajanduseks kõlbulikke maad, millest suuremaid

krunte, kuni 50 ha suuruseni, võib planeerida ainult iseäranis kaaluvail põhjusil;

2) kõrvaltõõharu (ametmehe) krundid (5–8 ha suurusel), kus võimalikult peale aia- ja rohumaad ka vähesel määral põldu olemas (0,5–3 ha), — rajatakse käsitöölisele, metsatöölisele, kalameestele ning muile isikutele, kelle kutse kohaleelamist ja maaharimist võimaldab;

3) maa-eluaseme krundid, koosnevad võimalikult aiamaast ja rohumaast loomapidamiseks, kogusuuruses mitte üle 5 ha (1–5 ha), rajatakse põllutöölisele, tööstustöölisele ja teistele, kes alaliselt, vähemalt põllutöö hooajal, väljaspool asukohta teenistuses peavad olema ja kellele koht eluasemeks on, kuna aiamaa perekonna liigete poolt äraharitakse;

4) ehituskrundid, kuni 1 ha suurusel, rajatakse alevikkude, suvituskohade ja raudteejaamade piirkondades asuvatel riigi maadel.

Sellekohaselt on ka 1927 ja 1928 aastal planeeritud asunduskrundid liigitatud juuresolevates tabelites (tabelid 1, 2, 3, 4), kus planeeritud maad on üksikasjaliselt liigitatud kruntide iseloomu, suuruse liikide ja maade järele.

Võttes eraldi vaatluse alla kruntide suuruse suhtes kaks tähtsamat rühma, asunduskrundid ja riigi renditalud ja võrreldes neid 1925 aasta põllumajanduslise üleskirjutuse andmetega saame järgmised suhtarvud:

¹⁾ Les chiffres contiennent une partie des exploitations fondées pendant les années précédentes et remaniées durant 1927 et 1928.

1927 ja 1928 a. planeeritud kruntide vastavus endistele keskmistele.
Grandeur des exploitations fondées en 1927 et 1928 comparée avec la grandeur moyenne des exploitations fondées pendant les années précédentes

2.	Asunduskruntide arv % <i>Exploitations nouvellement fondées en %</i>			Kruntide suurus	Renditalude arv % <i>Fermages en %</i>		
	Planeeritud—Fondées en		Enne 1925 a. asundat. kohad üleskirjutuse andmell— <i>Expl. fond. avant 1925</i>		Planeeritud—Fondées en		Enne 1925 a. asundat. kohad üleskirjutuse andmell— <i>Expl. fond. avant 1925</i>
	1927 a.	1928 a.			1927 a.	1928 a.	
Ehituskrundid kuni 1 ha . . .	14,1	5,6		0, 5—5 ha . . .	—	—	15,6
Eluaseme kohad 1—5 ha . . .	13,1	18,7		5—10 „ . . .	—	—	15,7
Kokku kuni 5 ha . . .	27,2	24,3	15,9	Kokku kuni 10 ha . . .	19,4	24,4	31,3
5—10 ha . . .	42,9	32,7	18,0	10—20 ha . . .	28,4	35,7	25,5
10—20 „ . . .	20,8	30,7	35,6	20—30 „ . . .	22,7	15,7	19,1
20—30 „ . . .	6,6	9,1	24,1	30—60 „ . . .	26,9	23,2	22,0
30—60 „ . . .	2,5	3,2	6,2	60—120 „ . . .	2,6	0,9	2,0
60—120 „ . . .	—	—	0,2	üle 120 „ . . .	—	0,1	0,1
Kokku . . .	100,0	100,0	100,0	Kokku . . .	100,0	100,0	100,0

Nagu siit näha on 1927 ja 1928 aastal kuni 5 ha ning 5—10 ha suuruste asunduskruntide rühm suurenenud, võrreldes 1925 a. andmetega, mis on seletatav sellega, et neil aastatel on jagatud palju mõisatöölilistele määratud krunte, mis nendel ühisel kasutamisel olid ja mis maa puudusel sageli paratamatult väikesteks pidid jääma. Selle vastu renditalud grupeeruvad enam keskmistesse suurusrühmadesse 10—60 ha, kus asub 1927 a. planeeritud renditaludest 78% 1928 aastal 74%. Kuni 10 ha suuruste renditalude rühm on 1927 ja 1928 a. vähenenud, mis näitab, et alla 10 ha suurusi renditalusi on korraldamise juures suurendatud.

Planeeritud asunduskruntide hulka kuuluvad ka n. n. uudismaa kohad, mis välja on antud põllumajanduslikult mitte kasutatavast maast (soo ehk metsamaast) ülesharimiseks.

Kokku on 1921—29 a.a. väljaantud uudismaid (1928 aastal planeeritud uudismaad juure arvatud) 491 asukohta ja 68 krunti juureloikeks väikekohtadele.

1921—28 a.a. väljaantud uudismaadest on mineraalmaa krunte, mille mineraalmaad 50%, ja rohkem, 299 ehk 56,3% ning sookrunte, milles mineraalmaad alla 50%, 281 ehk 43,7%.

Väljaantud uudismaa kohad (kuni 1928 aastani ringkonna valitsetajate andmed) — *Exploitations fondées sur des terres primitivement prises sous cultivation (marais etc.)*

3.	Asukohti välja antud <i>Exploitations fondées</i>	Juureloikeid välja antud <i>Lots concédés en surplus</i>	Kokku—Total
Harju . . .	93	18	111
Viru . . .	71	1	72
Järva . . .	11	—	11
Lääne . . .	20	6	26
Saare . . .	—	1	1
Pärnu . . .	218	26	244
Viljandi . . .	8	3	11
Tartu . . .	6	5	11
Võru . . .	21	7	28
Valga . . .	14	1	15
Petseri . . .	—	—	—
Kokku—Total	462	68	530

Samade uudismaa kruntide liigituse suurusrühmade ja iseloomu järele annab järgmine tabel:

	Mineraalmaa krundid (mineraalmaad 50% ja rohkem)		Soo krundid (mineraalmaad vähem kui 50%)			Üldse	
	Asunduskrunte	Juureloikeid	Asunduskr. mineraalmaaga	Asunduskr. ilma mineraalmaata	Juureloiked	Arv	%
Kuni 10 ha . . .	42	12	5	24	30	113	21,3
10—20 „ . . .	163	20	15	37	5	240	45,3
20—30 „ . . .	54	—	32	37	2	125	23,6
üle 30 „ . . .	8	—	10	30	4	52	9,8
Kokku . . .	267	32	62	128	41	530	100

2. Eramaade korraldamine.
Régularisation des terres privées.

Rööbiti riigimaade korraldamisega on alates 1920 a. Petserimaal korraldatud hingemaid kokku 6 604 talundit 65 778,9 ha suuruses ja Ida-Virumaal (Narva-tagaj) alates 1922 a. 1 104 talundit 12 860,1 ha suuruses.

Hingemaade korraldamisele on seltsinud viimastel aastatel lapimaad Saaremaal ja mujal ning kogukonna-, asutuste- ja erarendimaad,

mis tegelikult eraldatakse ja korraldatakse 1926 a. maksma pandud maakorralduse seaduse põhjal, nagu ka Petserimaal ja Narva-tagajuse hingemaad. Saaremaal on seni korraldatud lapimaid 1927 ja 1928 a. ühes nende sees olevate erarendimaadega (n. n. „popsikohtadega“) 120 talundit 1 937,3 ha suuruses. Erarendimaid (popsikohti) — on korraldatud veel 1928 a. Läänemaal 6 talundit, 5,0 ha suuruses ja Tartumaal 6 talundit 120,0 ha suuruses.

Korraldatud eramaad 1920—28. — Terres privées mises en ordre de 1920—28.
(Hingemaad, lapimaad, erarendimaad).

4.	Petserimaal (hingemaad) <i>Arrondis. Petseri</i> (lots par tête)		Ida-Virumaal (hingemaad) <i>Partie d'est de l'arr. Viru</i> (lots par tête)		Saaremaal (lapimaad, erarend.) <i>Arrondis. Saare</i> (petits lots et fermages privés)		Läänemaal (erarendimaad) <i>Arrond. Lääne</i> (fermages privés)		Tartumaal (erarendimaad) <i>Arrondis. Tartu</i> (fermages privés)		Kokku—Total	
	kohti	ha	Erploit.	ha	kobfi	ha	kohti	ha	kohti	ha	kohti	ha
1920 . . .	224	2 930,8	—	—	—	—	—	—	—	—	224	2 930,8
1921 . . .	403	4 944,2	—	—	—	—	—	—	—	—	403	4 944,2
1922 . . .	723	9 322,6	57	679,1	—	—	—	—	—	—	780	10 001,7
1923 . . .	890	9 034,3	219	2 370,5	—	—	—	—	—	—	1 109	11 404,3
1924 . . .	1 306	12 172,3	176	1 711,5	—	—	—	—	—	—	1 482	13 883,8
1925 . . .	878	7 210,2	121	1 090,8	—	—	—	—	—	—	999	8 301,0
1926 . . .	1 131	9 378,8	14	323,2	—	—	—	—	—	—	1 145	9 702,0
1927 . . .	967	9 621,8	575	4 313,0	45	385,3	—	—	—	—	1 387	14 320,1
1928 . . .	82	1 163,9	142	2 372,0	75	1 552,0	6	5,0	6	120,0	311	5 212,9
Kokku Total	6 604	65 778,9	1 104	12 860,1	120	1 937,3	6	5,0	6	120,0	7 840	80 701,3

Ligikaudseist andmetest selgub, et Petserimaal on korraldatud üle 75% seni korraldada palutud hingemaadest, Narva-tagala üle 50% hingemaadest, kuna Saaremaal on lapimaade korraldamisega alles algust tehtud ning korraldatud kõigest 2,4% lapimalude arvust ja 1,3% nende maa-alast.

Riigimaadest jäi 1. IV. 1929 a. maakorralduse komisjonide alalistelt liigetest saadud andmetel, korraldamata:

Maad	Kohti	Ha
Harju	1 163	28 650
Viru	2 647	17 088
Ida-Viru	447	24 017
Järva	726	10 200
Lääne	477	15 129
Saare	862	17 215
Pärnu	1 744	43 256
Viljandi	658	35 552
Tartu	3 825	41 670
Võru-Vaigla	621	12 333
Petseri	116	4 460
Kokku	13 286	250 167

O. Laaman.

ASUNIKKUDELE ANTUD RIIKLIKUD LAENUD ja TOETUSED 1921—28.
CRÉDITS ACCORDÉS aux EXPLOITAT. NOUVELLEM. FONDÉES de 1921—28.

S (s:ur: 1) Ehituslaen, lhk. 525. 2) Ehitusmaterjal alandatud hinnaga, lhk. 525. 3) Maaparanduslaenud, lhk. 525. 4) Revideerimise üldulatus, lhk. 525.

Kohe peale maareformi teostamise algust tõusis teravalt uute asundustalundite krediteerimise küsimus. Endisi mõisa hooneid võis kasutada ainult väike osa asunikest ning samuti mõisatest saadud vanast inventaarist jätkus ainult osale hädaliseks alguseks. Asunikel tuli ehitada hooned, muretseda elus ja eluta inventar. Riigi rahanduslik seisukord loomulikult ei lubanud viia krediteerimist tegeliku nõude tasapinnani, vaid riiklik laenupoliitika piirdus ainult kõige vajalisemaga.

Asunikkudele antud ehituslaen—Crédits accordés pour bâtiments.

1.	Laenusajaate arv <i>Nombre des exploitateurs ayant obtenu des crédits</i>	Summa (1000 kr.) <i>Montant des crédits (1000 kr.)</i>	Keskmiselt laenusaja kohta (kr.) <i>Montant moyen par exploit. (kr.)</i>
1928	4 923	2 001	406
1927	5 479	2 372	433
1926	7 788	2 569	368
1925	3 428	1 396	407
1924	3 810	2 303	604
1923	3 828	2 206	576
1922	2 115	883	417
Kokku—Tot.	31 371	14 030	447

Ehituslaen otstarbe järgi -- Désignation des crédits pour bâtiments d'après les arrondissements.

2.	Elumaja ehitamiseks <i>Pour bâtiment d'habitation</i>		Lauda ehitamiseks <i>Pour bâtiment d'étables</i>		Kokku (1000 kr.) <i>Montant total (1000 kr.)</i>	Laenusajaate arv <i>Nombre des exploitateurs ayant obtenu des crédits</i>	Keskmiselt laenu antud ühele laenusajale (kr.) <i>Montant moyen des crédits accordés (kr.)</i>
	Arv	Summa (1000 kr.)	Nombre	Montant (1000 kr.)			
Harju	1 754	993	1 282	456	1 450	2 884	503
Viru	2 770	1 397	2 135	790	2 186	4 876	450
Järva	921	389	326	230	619	1 629	380
Lääne	1 414	696	899	292	988	2 192	451
Saare	1 449	754	1 005	336	1 090	2 886	457
Pärnu	1 205	621	902	311	931	1 968	478
Viljandi	1 606	812	1 551	500	1 812	3 068	428
Tartu	3 181	1 717	2 861	1 021	2 785	5 772	474
Võru	2 482	1 157	1 747	535	1 692	4 080	415
Vaigla	1 084	508	867	277	785	1 737	452
Petseri	485	158	330	81	289	779	307
Kokku—Total	18 411	9 202	14 405	4 829	14 030	31 371	447

1. Ehituslaen. Ehituslaenu on antud 18 411 elumaja ehitamiseks 9 201 tuh. kr ja 14 405 lauda ehitamiseks 4 829 tuh. kr, kokku 14 080 tuh. kr.

Seega ületab elumajade ehitamiseks antud laenu summa ligi kahekordselt lautade ehitamiseks antud laenusumma. Esikohal nii laenusaaajate arvu, kui ka laenude üldsumma poolest seisab Tartumaa 5 772 laenusaaajaga ja 2 738 tuh. kr suuruse summaga. Keskmise laenu suuruse poolest seisab esikohal Harjumaa, kus keskmiselt iga laenusaaaja kohta tuleb laenu 503 kr.

Aastate järele on ehituslaenu väljaantud kõige enam 1926 a. 2 869 kr, keskmiselt suurim laenusumma ühe asuniku kohta tuleb aga 1924 a. (604 kr), väikseim 1928 a. (406 kr).

**2. Ehitusmaterjal alan-
datud hinnaga.** Peale laenude on asunik-
kudele antud alan-
datud hinnaga ehitus-
materjali riigi metsa-
dest (Riigimetsade ameti andmetel):

Asunikkudele antud ehitusmaterjal.
Matériel forestier pour bâtiments accordé à prix réduit.

3.	Materjalide maht (1000 m³) <i>Masse (1000 m³)</i>	Materjalide hind (1000 kr)— <i>Prix</i>	
		Hinnatud <i>Réduit</i>	Ligikaudne turuhind <i>Valeur approxi- mative réelle</i>
1927/28	485,0	566	1 981
1927 (3 esim. kuud)	376,2	447	1 175
1928	531,9	605	1 671
1925	455,7	527	1 419
1924	550,9	629	1 812
1923	418,7	454	1 475
1922	310,8	359	1 229
1921	96,5	91	183
Kokku—Total Hinnaalandus <i>Rabais accor.</i>	3 225,7	3 678	10 945
	—	-7 267	—

Järgnevas tabelis antud inventari laenusummad moodustusid endistelt suurpõllupidajateilt asunikkele üleantud loomade ning masin-riistade arvel.

Inventarilaen—*Crédits pour acquisition de l'outillage.*

4.	Laenusaaajate arv <i>Nombre des exploit. ayant obtenu des crédits</i>	Laenusumma (1000 kr) <i>Montant (1000 kr)</i>	Keskmiselt ühe laenusaaaja kohta kr <i>Montant moyen par exploit. (kr)</i>
1921	1866	509	267
1922	560	115	205
1923	1335	294	220
1924	1128	304	269
1925	742	164	221
1926	694	125	180
1927	392	100	301
Kokku—Total	5657	1602	283

3. Maaparanduslaenud. Peale puth asumislaenu-
de antakse asunik-
kudele 1923 a. alates ka maaparandus-

laene. Seni on neid välja antud maaparanduslaenu fondist (Maapanga andmetel):

5.	Laenude arv <i>Nombre des crédits</i>	Laenusumma (1000 kr.) <i>Montant (1000 kr.)</i>	Keskmiselt ühe laenusaaaja kohta (kr.) <i>Montant moyen par exploit. (kr.)</i>
Harju	248	230	926
Viru	121	100	829
Järva	46	36	785
Lääne	66	71	1 078
Saare	20	13	654
Pärnu	39	42	1 075
Viljandi	45	50	1 112
Tartu	129	121	933
Võru	26	20	781
Valga	40	32	806
Petseri	1	2	1 984
Kokku—Total	781	717	918

**4. Krediteerimise üld-
ulatus.** Üaltoodud andmeist
selgub, et asunik-
kudele koguja kestel on
antud laenusid ja hin-
naalandusi järgmisel määral:

Krediteerimise üldulatus.
Montant total des crédits et de réductions accordées.

6.	1000 kr
Ehituslaenu— <i>Crédits pour bâtiments</i>	14 080
Inventaarilaenu— <i>Crédits pour acquisition d'outillage</i>	1 692
Maaparanduslaenu— <i>Crédits pour améliorations</i>	717
Antud ehitusmaterjali alandatud taksihind (suurelt osalt krediidiks jäetud)	3 678
Antud krediidide üldulatus (osalt juba tasutud)— <i>Montant total des crédits accordés (partiellement remboursés)</i>	20 027
Peale selle— <i>Outre cela:</i>	
Ehitusmaterjali pealt antud hinnaalandus— <i>Rabais accordé sur les prix des matériaux forest. pour bâtim.</i>	7 267
Kogu krediidide ja hinnaalanduste ulatus— <i>Montant général des crédits et réductions</i>	27 294

Kui välja jätame maaparanduslaenu, mida antakse üldiseil aluseil, ja arvestame ainult asundamisest tingitud laene, siis oli asunik-
kude krediteerimise üldulatus 1929 a. alguks 26,6 milj. kr, millest ehitusmaterjali hind ning hinnasoo-
dustus suhteliselt tegelikule turuhinnale teeb 11 milj. kr. Nii võib rahalise laenu summat, mis asunikkele väljaantud, ligikaudselt määrata 15,6 milj. kr ulatuses. Millise osa see annab asundustalundesse mahutatud kapitalidest üldse, selle kohta võib saada vastust peale käesoleval aastal teostatud põllumajandusliku üleskirjutuse tulemuste saamist. Olemas oleva andmesliku varal võib teha ainult ligikaudset võrdlust 1925 a. üleskirjutuse andmete alusel. 1925 a. 29 860 asundustalundi loomade ja masinriistade väärtus oli 27 milj. kr. Asunik-
kudel ehitatud hoonete väärtus ületab tunduvalt selle summa. Nii on asundustalundesse nende pida-
jate poolt mahutatud tunduvalt enam omakapi-
tali, kui riigilt laenu saadud.

Tab. 1. Sisse- ja väljavedu juulis 1929 a. —

Rühm, kuhu kuuluvad esimesed klassifikatsioonid	Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.									
	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola-Danzig Pologne-Dantzig	Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Čehoslovakkia Tchécoslovaq.	Ühisriigid États-Unis	Muud riigid Autres pays
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie										
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.										
5	I. 1. Elusloomad (arv—nombre)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II. Toidu- ja maitseained, joogid	2 775,5	1,4	1 023,7	8 117,0	14,6	74,9	6 050,4	286,5	2 625,8
1	2. Tera- ja jahvatatud viil	445,9	—	—	6 094,5	12,5	62,4	3 432,2	—	2 494,5
1, 4	3. Aia- ja juurvili	0,0	—	—	—	—	0,0	15,1	0,2	75,9
2	4. Karjasaadused	—	—	—	—	—	—	2,1	—	54,3
3	5. Kala, kalasaadused ja vähid	2 264,1	—	—	—	0,1	5,0	—	—	130,7
4	6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid	65,4	0,8	1 007,2	2 022,5	2,0	7,5	2 600,0	245,4	1,1
1	7. Loomasööt	—	0,6	16,5	—	—	—	10,0	20,9	—
	III. Toores- ja poolvalmisained	9 289,7	1 588,9	788,6	138,5	37,0	1 637,8	1 915,6	0,5	1 027,7
6	8. Loomariigained (peale rasvade)	—	0,3	—	—	—	5,4	1,3	—	14,0
7	9. Seemned, taimed ja nende osad	0,0	—	2,3	0,8	36,9	—	6,2	0,5	24,8
8	10. Metsamaterjal	—	1 294,6	—	45,5	—	—	2,1	—	47,4
9	11. Paberitooresained	—	—	—	—	—	—	—	—	161,4
10	12. Tekstiiltooresained	5,5	2,9	15,0	—	—	0,0	0,3	—	306,9
12	13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	9,2	—	—	—	—	0,2	396,8	—	0,0
17, 18	14. Mineraalid peale ärside	8 463,7	—	248,3	—	—	5,0	247,4	—	1 174,3
19—21	15. Keemiatõstussaadused:	811,3	291,0	523,0	92,2	0,1	1 677,1	1 252,6	—	635,5
19	a) sellest õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	811,2	57,0	294,4	92,2	0,1	82,7	250,0	—	635,5
20	b) väetisained	—	234,0	228,4	—	—	1 594,4	998,5	—	75,0
	IV. Valmisaadused	443,3	469,8	58,2	96,4	412,2	1 535,2	2 831,0	44,7	172,6
6	16. Nahad töötatud ja nahkkaup	1,2	0,3	—	—	0,2	0,0	3,3	0,2	—
8	17. Puutõstussaadused	3,9	4,0	6,3	—	—	0,3	—	—	144,3
9	18. Paberitõstussaadused	6,2	11,4	2,4	0,0	0,5	12,3	64,1	11,0	0,4
11	19. Tekstiilitõstussaadused	13,0	1,0	1,2	1,8	5,9	2,7	35,5	3,8	0,6
12, 13	20. Metallid	291,2	140,2	0,9	—	247,4	204,0	1 018,6	—	0,4
14	21. Põllumajandusmasinad ja riistad ¹⁾	3,7	2,5	0,3	0,1	2,7	127,6	161,7	0,0	40,7
15	22. Jõu- ja töomasinad	56,1	0,9	—	—	0,4	75,7	91,6	10,7	29,3
13	23. Metallkaup	15,3	195,7	1,2	46,1	0,7	40,8	600,9	1,7	3,0
15	24. Elektrimasinad—aparaadid ja tarbeasjad	0,7	0,1	0,0	—	0,0	4,5	71,0	0,1	8,8
16	25. Instrumentid, aparadid ²⁾ ja laskeriistad	1,0	0,0	—	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	1,4
15	26. Transportabimõud	2,5	3,8	—	0,2	109,6	0,8	26,3	—	68,7
17	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	15,1	24,8	4,7	1,4	1,2	631,8	340,3	16,8	0,1
19, 21	28. Keemiatõstussaadused	32,7	84,9	36,0	45,7	43,3	484,6	400,7	0,1	26,6
22	29. Muud eraldi nimetatud kaubad	0,1	0,2	—	—	0,1	0,0	3,3	0,1	0,0
12, 13, 22	V. 30. Kallismetallid ja -kiivid	—	—	—	—	—	—	0,0	—	0,0
	Kokku { kg	12 508,5	2 060,1	1 870,5	8 351,9	463,8	3 297,9	10 806,0	311,7	3 826,1
	{ %	24,6	4,1	3,6	16,4	0,9	6,5	21,2	0,6	7,5
	Juuni 1929	9 068,6	1 326,0	1 106,5	5 045,4	491,4	760,8	11 223,4	322,4	2 651,1
	1 I—31 VII 1929	53 112,8	13 775,3	22 457,0	32 335,9	2 294,0	15 795,8	60 707,5	1 874,0	21 269,2
B. Sissevedu kroonides — Importation en kr. (couronne d'Estonie, égale ¹⁰⁰ / ₃₄₈ gramme de l'or pur (100 marks antérieurs).										
5	I. 1. Antimauz vivants	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II. Dérivés alimentaires et coloniaux, boissons	727 957	897	149 471	1 268 115	8 652	19 637	601 180	51 590	559 722
1	2. Céréales et produits de minoterie	118 535	—	—	8 711	3 493	17 089	508 096	—	464 373
1, 4	3. Produits des potagers et des vergers	2	—	—	—	—	6	3 441	180	38 529
3	4. Produits de l'élevage du bétail	—	—	—	—	—	—	1 700	—	55 913
4	5. Poissons, leurs produits et écrevisses	577 350	—	—	—	339	1 200	—	—	28 689
4	6. Autr. dérivés aliment. et coloniaux et boissons	32 070	852	125 876	396 404	4 830	1 362	88 258	48 899	908
1	7. Fourrage	—	45	23 595	—	—	—	1 685	2 511	1 745
	III. Matières premières et demi-fabriquées	379 601	82 308	105 347	18 177	16 506	109 409	246 790	749	694 681
6	8. Produits animaux (non compr. gras, et huiles)	—	420	—	—	—	4 094	1 832	—	35 592
4, 7	9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	340	—	2 963	369	16 418	—	21 268	749	32 015
8	10. Produits forestiers	—	47 440	—	3 375	—	—	1 356	—	3 660
9	11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	—	—	41 742
10	12. Matières textiles	24 909	6 765	12 900	—	—	88	40 314	—	513 618
12	13. Minéraux et métaux bruts	25 128	—	—	—	—	118	31 117	—	3
17, 18	14. Minéraux (non compris minéraux)	167 619	—	5 026	—	—	413	10 621	—	30 111
19—21	15. Matières chimiques	161 599	27 683	34 458	14 433	88	104 336	140 282	—	109 793
19	a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut	161 442	16 693	67 086	14 433	88	13 465	87 173	—	109 663
20	b) engrais	—	10 990	17 000	—	—	90 871	49 365	—	13 650
	IV. Produits fabriqués	404 669	150 085	22 761	53 678	324 977	479 451	1 824 962	88 095	332 665
6	16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	12 776	3 106	—	—	4 273	55	47 494	2 763	2 974
8	17. Ouvrages en bois	25 712	2 482	7 007	—	—	688	10 866	—	47 970
9	18. Articles en papier et imprimés	5 665	11 911	1 039	79	2 528	10 175	77 492	10 200	1 341
11	19. Articles textiles	111 146	7 191	5 709	16 231	97 545	11 818	205 356	47 309	8 340
12, 13	20. Métaux ouvrés	92 198	20 099	—	179	30 812	72 601	189 830	—	780
14	21. Outillage et machines agricoles	1 840	1 660	4 000	260	3 360	112 349	116 914	30	36 140
15	22. Machines motrices et machines industrielles	56 710	1 079	—	—	2 219	104 114	122 380	7 305	44 258
13	23. Articles en métaux non spécialement dénommés	26 524	46 258	375	17 160	1 529	45 372	420 414	1 349	3 641
15	24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	3 039	965	200	—	180	9 453	115 934	356	2 632
16	25. Instruments, appareils et armes à feu	7 721	642	—	3 655	1 398	505	64 839	2 155	8 499
15	26. Moyens de transport	13 181	10 478	—	584	127 687	3 730	73 122	—	162 464
17	27. Céramique et autres produits minéraux	8 067	9 698	666	1 153	746	58 150	103 805	14 086	221
19, 21	28. Produits chimiques	38 512	33 976	3 705	14 477	50 850	50 212	246 153	841	63 362
22	29. Autres articles non spécialement dénommés	978	640	—	—	1 902	225	30 823	1 701	207
12, 13, 22	V. 30. Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	—	—	—	—	—	—	3 919	—	500
	Total { kr	1 512 227	233 290	277 579	1 339 970	350 135	608 139	2 676 851	140 434	1 587 088
	{ %	14,1	2,2	2,6	12,5	3,3	5,7	25,1	1,3	14,9
	Juin 1929	1 011 768	272 495	204 033	908 890	344 908	407 039	2 918 611	133 628	1 620 191
	1 I—31 VII 1929	16 757 698	1 581 239,8	586 062,5	688 888	2 639 225	3 854 111	22 895 575	1 670 897	9 508 764

1) Siin ka plimatalit. sisseseaded. 2) Peale elektriparaatide.

Importation et exportation en juillet 1929.

Kokku Total	%	Juuli Juillet 1928	1/1-31/VII 1929	Belgia Belgi-que 1)	Hol-land Pays-Bas	inglise Angle-terre	Läti Leto-nie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Rootsi Suede	Saksa Alle-magne	Soome Fin-lande	Taani Dane-mark	Muud riit-gid Aul-veys pays	Kokku Total	%	Juuli Juillet 1928	1/1-31/VII 1929
11	12	13	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

A. Väljavedu tonnides - Exportation en tonnes.

23 049,6	45,3	14 454,2	128 816,5	—	—	1 510,9	5,5	—	53,6	788,8	—	1 308	—	1 631	—	2 816	2 090, I 1
14 231,1	28,0	7 400,7	85 521,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 521,8	3,6	4 437,3	17 584,6 II
243,7	0,5	291,3	5 190,5	—	—	—	0,1	—	14,5	—	—	—	—	25,6	—	0,7	30,6
70,3	0,1	80,3	307,7	—	—	1 508,0	—	—	12,1	707,1	—	—	—	146,9	0,2	1 656,8	7 645,3
2 400,0	4,7	2 194,6	5 690,6	—	—	—	—	—	26,9	81,7	—	—	—	2 228,8	3,2	2 421,4	8 058,8
6 046,4	11,9	4 328,0	26 470,4	—	—	—	2,8	—	0,2	—	—	—	—	109,6	0,2	1 63,8	1 389,0
53,1	0,1	203,7	5 540,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,9	—	23,3	136,9
19 067,0	37,4	21 666,5	117 522,5	131,5	8 538,7	38 696,8	1 001,4	—	134,3	2 600,3	59,4	0,2	6 236,6	57 399,2	81,7	51 043,7	152 310,9 III
62,5	0,1	84,0	400,1	—	—	—	2,0	—	3,4	6,9	2,4	0,1	36,0	107,5	0,2	100,3	572,4
233,6	0,5	217,4	4 297,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,1	—	50,0	240,9
2 151,2	4,2	971,7	12 139,7	109,4	4 683,6	87 653,6	428,3	—	61,6	653,0	4,2	—	3 064,3	46 687,9	66,3	44 980,1	111 129,8
161,4	0,3	1 114,0	538,6	—	—	766,7	205,6	—	—	—	—	—	1 912,1	2 884,4	4,1	2 908,5	20 842,5
505,8	1,0	627,6	5 017,3	22,2	—	274,2	11,6	—	27,3	0,2	25,5	0,0	48,5	409,5	0,8	51,1	5 388,6
406,0	0,8	169,3	1 534,9	—	—	—	137,9	—	17,9	395,3	0,0	—	0,27,4	1 178,5	1,7	1 023,7	4 431,9
10 138,7	19,9	10 112,5	53 480,9	—	3 905,0	—	156,0	—	—	1 510,0	16,4	—	—	5 587,4	7,9	1 681,1	8 081,8
5 407,2	10,6	8 380,0	34 343,1	—	—	—	0,4	—	24,1	31,8	10,9	—	548,4	620,9	0,9	268,8	1 320,0
2 271,9	4,5	2 010,2	15 146,3	—	—	—	3,2	—	24,1	28,6	10,9	—	548,0	614,8	0,8	247,8	1 220,0 a)
3 130,3	6,1	6 385,3	17 703,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,2	640,0 b)
8 812,0	17,3	6 431,6	39 138,3	36,3	146,7	1 396,5	2 434,8	806,7	99,2	242,2	3 475,8	218,5	1 494,5	10 351,2	14,7	15 171,2	47 851,9 IV
5,3	0,0	7,2	60,6	—	—	5,3	—	—	—	0,9	—	—	—	4,3	—	39,3	—
163,2	0,3	161,8	852,8	—	—	1 179,0	0,0	—	0,2	93,2	—	0,1	109,6	1 428,2	2,0	1 374,1	11 646,0
180,9	0,4	239,1	1 524,8	36,3	215,6	98,8	25,1	757,2	37,3	28,3	—	—	1 192,9	2 291,5	3,3	2 282,4	14 718,5
90,3	0,1	105,8	729,7	—	0,8	67,5	36,8	—	47,3	104,6	7,9	—	201,2	40,8	0,7	360,1	3 455,3
3 878,3	7,6	2 073,4	16 292,6	—	—	—	4,4	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	20,7
362,2	0,7	671,0	3 011,0	—	—	—	0,2	0,3	—	—	—	0,1	2,1	3,5	—	3,9	16,3
265,9	0,5	318,5	1 552,1	—	—	—	21,2	49,2	0,0	1,6	0,3	—	8,0	80,4	0,1	123,9	331,5
937,0	1,8	619,7	4 577,7	—	—	—	0,6	—	0,0	0,1	12,9	—	30,0	43,7	0,1	21,5	112,9
85,5	0,2	63,2	436,2	—	0,0	2,8	—	—	—	0,9	1,8	—	0,3	5,8	—	5,5	31,9
13,3	0,0	15,6	108,4	—	—	—	—	—	0,1	0,5	0,6	0,1	0,4	1,6	—	0,6	10,6
233,1	0,5	90,5	991,3	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—	—	0,1	—	0,1	6,3
1 337,3	2,7	1 057,9	3 370,8	—	—	2,3	2 325,0	—	12,4	—	3 451,9	0,1	—	5 792,8	8,2	10 787,0	16 317,0
1 251,7	2,5	986,5	5 589,7	—	1,0	40,8	20,6	—	1,2	11,8	—	0,2	110,4	185,9	0,3	172,7	1 145,0
5,0	0,0	21,4	40,6	—	—	1,9	—	—	—	0,2	—	—	0,1	2,1	—	0,0	6,5
0,0	0,0	0,0	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	0,0 V 30
50 923,6	100	42 552,3	—	167,8	8 685,4	41 604,2	3 441,7	806,7	287,1	3 631,3	3 697,3	218,9	7 731,8	70 272,2	100	70 657,3	—
38 898,2	—	—	—	0,2	12,4	59,2	4,9	1,1	0,4	5,2	5,3	0,8	11,0	—	—	—	—
—	—	—	—	1 157,7	4 150,1	19 451,5	3 052,2	760,2	321,1	1 640,4	3 455,5	456,7	4 587,0	39 937,5	—	—	—
—	—	—	279 707,7	5 828,7	19 400,4	114 583,8	16 918,6	6 360,3	1 440,4	9 938,2	15 352,3	1 554,8	26 820,0	—	—	—	217 747,4

B. Väljavedu kroonides - Exportation en kr.

1 000 kr				1 000 kr													
3 941,5	36,9	3 358,8	24 250,8	—	—	4 032 609	2 414	—	62 054	1 760 331	24 180	300	874	115,0	0,9	376,1	289,0 I 1
2 351,7	22,0	1 695,0	15 323,8	—	—	—	—	—	—	—	5 420	—	—	5 882,8	43,5	6 605,0	21 076,5 II
113,3	1,1	178,4	1 849,6	—	—	—	17	—	1 450	—	11 484	—	—	5,4	—	0,2	8,4
68,8	0,6	33,5	416,5	—	—	4 023 499	—	—	17 475	1 615 630	3 795	—	—	12,9	0,1	218,0	311,5
605,6	5,7	585,4	1 450,2	—	—	—	—	—	42 394	144 751	2 780	—	—	5 660,4	41,9	6 089,5	19 138,1
772,5	7,2	836,2	4 416,3	—	—	9 110	2 397	—	735	—	771	—	—	189,9	1,4	223,4	1 455,6
29,6	0,3	49,3	792,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,2	0,1	44,8	209,3
2 323,9	21,8	3 054,2	17 225,7	38 725	373 393	2 905 718	253 530	—	32 461	93 257	26 704	374	794 943	4 519,1	33,4	4 466,3	20 799,8 III
126,7	1,2	533,8	868,1	—	—	500	185 290	—	8 240	17 845	1 000	250	1 032 347	296,5	2,2	470,9	1 922,7
188,3	1,8	150,1	2 480,6	—	—	—	—	—	—	945	—	—	—	0,9	—	6,0	100,3
77,8	0,7	61,2	291,9	8 141	387 334	2 419 733	30 870	—	462	50 001	200	—	244 255	3 121,0	23,1	3 329,9	7 213,0
41,7	0,4	151,1	135,2	—	—	146 631	39 958	—	—	—	—	—	364 465	551,1	4,1	525,7	3 751,2
926,5	8,7	1 185,6	7 813,6	30 584	—	338 042	7 106	—	14 118	77	24 288	24	24 972	439,2	3,2	20,1	7 312,6
56,7	0,5	31,1	229,2	—	—	—	5 250	—	7 641	14 518	2	—	23 111	50,5	0,4	48,7	247,7
213,8	2,0	173,5	1 087,4	—	0 059	—	1 250	—	—	2 410	500	—	—	10,2	0,1	34,0	84,6
692,6	6,5	787,8	4 323,9	—	—	762	3 806	—	2 000	7 455	714	—	34 893	49,7	0,3	31,5	167,2
505,0	4,7	437,6	2 728,6	—	—	—	300	—	2 000	2 153	714	—	34 863	39,5	0,3	27,0	109,5 a)
181,9	1,7	346,5	1 402,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	2,8 b)
4 410,8	41,3	4 324,8	30 665,7	8 278	36 327	470 066	256 866	211 733	196 018	529 211	147 982	485 695	657 524	2 999,7	22,2	2 852,6	10 581,8 IV
73,4	0,7	112,9	863,7	—	—	18 227	—	—	—	5 375	—	—	—	18,6	0,1	0,8	141,2
94,7	0,9	82,4	447,5	—	—	7 750	277 515	15	—	540	27 821	50	3 000	50 142	3,6	479,8	3 023,1
161,4	1,5	122,8	1 048,0	8 278	26 352	32 135	6 359	102 433	8 466	7 283	—	—	—	306 117	587,4	4,3	566,8
613,1	5,7	807,2	7 609,7	—	1 195	116 949	135 257	—	179 307	464 033	29 069	481 592	209 541	1 617,0	12,0	1 348,8	10 750,7
651,2	6,1	461,6	2 875,5	—	—	—	980	—	—	—	—	—	—	1,0	—	0,1	9,6
299,3	2,8	501,7	2 303,7	—	—	—	200	300	1 230	—	—	—	—	3,3	—	4,6	23,8
348,2	3,3	440,0	2 511,4	—	—	—	16 913	19 000	50	2 520	280	—	—	8 720	47,5	0,4	76,9
592,5	5																

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu juulis 1929 a. (järg).
 Importation et exportation des principaux articles en juillet 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU							
I. Elusloomad.		1 631	114 995	13. Artsid ja metallid töötlemata (metallimurd)		1 178,5	50 522
1	Hobused (arv)	16	4 000	380	Vanaraud	1 141,1	41 998
2	Veised (väljaarvatud vasikad) (arv)	1308	95 865		Sel.: Poola-Danzig	627,4	23 111
5	Sead, põrsad (arv)	155	12 850		Saksa	375,8	13 630
					Läti	137,9	5 250
				395, 386	Vanavask	9,1	4 891
					Sel.: Rootsi	9,1	4 891
II. Toidu- ja maitseained, joogid		2 521,8	5 882 812	14. Mineraalid peale ärtside		5 587,4	10 225
3. Ala- ja juurviljad		146,9	12 931	406, 407	Kips	16,4	500
38	Kartul toores	145,5	11 934	408	Lubi kustutamata	33,0	800
57	Õunad	—	—				
4. Karjasaadused		2 228,8	5 660 339	15. Keemilise tööstuse tooresained		620,9	49 630
76	Pekon	75,3	140 831				
	Sel.: Inglise	75,3	140 831				
77	Sealiha värsked ja soolatud	0,5	746				
78	Sealiha suitset (singid, küljed)	4,1	9 382				
79	Loomaliha	—	—				
81	Lambaliha	7,9	9 466				
	Sel.: Rootsi	7,9	9 466				
95	Kohupiim	—	—				
96	Või	1 906,3	5 165 937				
	Sel.: Inglise	1 432,7	3 882 668				
	Saksa	473,4	1 282 846				
99	Munad	3 499 560 tk.	332 458				
	Sel.: Saksa	3 499 560 "	332 458				
			332 458				
			332 458				
5. Kala, kalasaadused ja vähid		109,8	189 875	16. Nahad töötletud ja nahkkaup		4,3	18 602
100—105	Värsked kalad	103,9	177 955	566, 567	Suured parknahad	4,1	16 962
116—120	Kalakonservid	0,3	290				
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		10,9	14 187	17. Puittööstussaadused		1 428,2	366 833
127	Kartulijahu	—	—	598	Vineer	1 152,3	240 050
187	Sokolad	2,5	8 775		Sel.: Inglise	1 057,4	232 450
210	Teraleib, pain normal	5,5	2 441	594	Vineerist toolipõhjad	216,0	102 850
					Sel.: Inglise	74,2	36 700
					Tikutraat	—	—
					Uksed	21,1	9 506
					Niidirullid	35,2	13 917
				609, 610	Mööbel	34,1	12 050
					Sel.: Inglise	2,9	1 000
					Prantsuse	—	—
III. Toores- ja poolvalmisained		57 399,2	4 519 105	18. Paberitööstussaadused		2 291,5	587 423
8. Loomariigilained, peale rasvade		107,5	296 472	634	Pakkimis- ja kirjutuspaber	201,6	75 537
237—241	Loomanahad kuivalt soolatud	34,8	143 301	635	Rotatsioonipaber	1 508,2	343 671
	Sel.: Läti	28,1	112 512	636, 637	Kirjutus- ja trükipaber	581,3	167 898
237—241	Loomanahad märjalt soolatud	47,5	118 681				
	Sel.: Ühisriigid	29,5	73 808				
243—257	Karusnahad	0,3	4 899				
260	Jõhvid	3,4	13 688				
270	Soolad	7,7	10 648				
9. Seemned, talmed ja nende osad		3,1	945	19. Tekstiilitööstussaadused		507,1	1 616 993
274, 275	Linaseemned	—	—	664, 665	Puuvillavatt	7,9	11 062
				667—670	Puuvillaniit ja -lõng	120,0	511 809
					Sel.: Saksa	74,1	347 227
					Taani	29,0	95 800
					Fuuvillariie	146,4	608 133
					Sel.: Taani	42,3	167 325
					Rootsi	39,8	157 929
					Läti	21,7	86 120
10. Metsamaterjal		46 607,9	3 120 996	696	Pakkimis- ja kotiriie	153,4	233 390
310—319, 325	Palgid, prussid, pakud, latid	48 763 kj.	47 339		Sel.: Taani	110,1	168 198
321	Liitprid	14 770 kj.	20 087		Inglise	37,9	56 937
322	Propsid	683 277 kj.	294 244		Villane riie	6,4	86 050
320, 326—329	Kuuse- ja männilauad ja -plangud	13 057,79 st.	2 746 761		Sel.: Rumeenia	1,5	20 064
	Sel.: Inglise	10 036,91 "	2 112 396		Ungari	1,3	18 758
	Hollandi	1 744,09 "	366 259		Kreeka	0,7	10 546
338	Krohvimispeerud	—	—	702, 703			
11. Paberitooresained		2 884,4	551 104	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad		5 792,6	178 623
349	Tselluloos	2 880,5	550 989	1016	Tsement	3 149,9	116 192
	Sel.: Prantsuse	1 034,2	196 275		Sel.: Läti	2 325,9	88 992
	Ühisriigit	857,7	164 350		Soome	824,0	32 200
	Inglise	766,7	146 681	1034	Telliskivid vaapamata	2 532,5	32 923
12. Tekstiilitooresained		409,5	439 211	28. Keemilise tööstussaadused		185,9	99 038
354	Lina	273,1	376 920	1102	Kaseiin	22,5	18 110
	Sel.: Inglise	229,8	317 159	1318	Tuletikud	151,2	75 250
	Belgia	22,2	30 584				
	Soome	11,1	15 358				
355	Takud	37,7	34 659				

Tab. 4. Väliskaubandus juulis 1929 a. (tollamette järgi). — Commerce extérieur en juillet 1929 (d'après les bureaux de douane).

	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap- sala	Kures- saare	Kunda	Paidiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ton { Sissevedu—Importation	42 395	2 642	4 227	1 166	1	0,09	361	137	0,4	50 929
{ Väljavedu—Exportation	28 961	536	29 017	5 867	1 774	718	123	3 261	15	70 272
Üldtähtkalk—Total de l'importation et de l'export.	71 356	3 178	33 244	7 033	1 775	718	484	3 398	15	121 201
1 000 kr { Sissevedu—Importation	9824	473	295	36	0,1	0	15	31	0,4	10 680
{ Väljavedu—Exportation	11 129	228	1 582	404	25	23	0,6	125	1	13 517
Üldtähtkalk—Total de l'importation et de l'export.	20 953	701	1 877	440	25	29	15	156	1	24 197

Tab. 6. Riigiraudteed juunis 1929 a. — Chemins de fer unis en juin 1929.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

Rongide arv Nombre de trains	Arakasutatud läbilaskevõimaluse % de l'expl. de la capacité	Reisijate üldarv (tuh.) Voyageurs-km (milj.)	Sellest III kl. (tuh.) Dont III kl. (milj.)	Istekohade arvu kasutamise % % des places occupées	Tühjade kaubavagunite % % des wagons à marchandises non chargés	Laaditud kaubavag. keskmine teljekoorem*) Charge moyen pour un wagon à marchand.	Kaubarongi keskmine kaal (tonnides) Poids moyen d'un train de marchandises	Kaubarongi keskmine telgede arv Nombre moyen d'essieux pour un train de marchand.	
a) Latarooplisel teel — Voie large									
Auru- ja mootorronges	2 521	—	21 090	20 441	44,5	30,31	4,53	404	64,66
Sel. Paldiski—Kella auru-moot.	395	65,8	185	184	24,1	34,88	3,22	—	—
Haapsalu—Kella	267	44,5	1 570	1 506	42,0	16,84	2,50	180	33,27
Keila-Tallinn	606	92,2	1 702	1 674	86,4	21,85	3,27	248	41,16
Tallinn—Tapa	644	76,7	5 186	4 769	50,1	33,31	5,08	506	35,71
Tapa—Narva	436	48,4	3 436	3 215	44,5	35,96	4,51	367	57,88
Tapa—Kohila	—	—	—	—	—	38,57	4,84	431	67,03
Tapa—Tartu auru-moot.	404	44,9	4 504	4 170	50,5	22,98	4,23	420	63,65
Tartu—Valga	576	42,7	3 544	3 389	47,8	23,53	4,23	395	60,09
Valga—Irboska	276	41,8	1 583	1 534	40,9	32,98	5,01	362	54,41
Elektrironges: Tallinn—Pääsküla	2 438	—	3 111	3 111	46,7	—	—	—	—
Kokku — Total	4 959	—	24 801	23 552	48,3	30,31	4,53	404	64,66
Mais—Mai 1929 a.	4 857	—	21 510	20 307	45,0	27,85	4,77	425	63,99
Juunis—Juin 1928 a.	4 084	—	21 539	20 222	45,6	29,17	4,54	325	65,87
1/IV—30. VI. 1929/30 a.	14 458	—	64 858	61 332	45,7	28,60	4,82	427	64,20
1/I—30. VI. 1929 a.	28 294	—	108 974	102 755	40,9	30,14	4,83	426	63,94
b) Kitsaropalisel teel — Voie étroite									
Sellest: Tallinn—Türi	693	—	2 806	2 517	64,7	27,21	3,13	195	34,42
Türi—Mõisaküla	334	—	1 058	966	52,1	33,04	3,53	154	63,08
Mõisaküla—Pärnu	312	—	741	708	52,2	37,36	2,75	127	82,88
Liiva—Vihana	122	—	113	113	81,3	34,35	2,08	52	30,36
Lelle—Papiuidu	488	—	1 014	891	73,5	25,22	4,21	151	57,96
Türi—Tamsalu	433	—	534	510	45,6	33,54	2,42	85	42,47
Riseli—Orajõe	207	—	70	70	52,2	47,16	2,15	222	123,01
Mõisaküla—Valga	135	—	399	373	70,6	42,97	3,81	198	30,64
Valga—Mõniste	283	—	182	162	41,5	45,85	3,31	95	48,04
Sonda—Mustvee	623	—	245	242	57,8	44,10	2,24	95	53,57
Kokku — Total	2 979	—	7 142	6 552	57,3	32,85	3,19	156	69,58
Mais—Mai 1929 a.	2 431	—	5 801	5 265	47,0	35,61	3,35	158	69,41
Juunis—Juin 1928 a.	2 824	—	5 659	5 130	49,8	31,29	3,34	127	58,38
1/IV—30. VI. 1929/30 a.	7 627	—	18 773	17 052	52,0	34,52	3,55	156	67,49
1/I—30. VI. 1929 a.	13 332	—	31 654	28 389	44,1	33,47	3,65	147	62,87

	Latarooplisel teel—Voie large				Kitsaropalisel teel Voie étroite			
	Juunis		1/IV-30/VI 1929/30	1/I-30/VI 1929	Juunis		1/IV-30/VI 1929/30	1/I-30/VI 1929
	1929	1928			1929	1928		

2. Kaubavedu — Transport des marchandises

Kõigi saadetiste kaal—poids (tuh. tn.)	175	178	549	1 031	73	66	250	455
tn.-km (tuh.)	17 805	18 650	59 209	113 130	6 318	4 707	21 449	39 469
Sellest maksulised saadetised (tuh. tn.)—Dont les marchandises payables (1000 tn.)	149	146	470	893	63	58	222	408
tn.-km (tuh.)	15 122	14 781	51 125	98 101	5 541	4 092	19 255	35 267
Sellest: erakaubad—Dont marchandises privées								
kaal — poids (tuh. tn.)	140	135	434	811	60	55	214	394
tn.-km (tuh.)	13 446	13 737	44 314	84 035	5 388	3 895	18 696	34 031

3. Pagasivedu — Transport des bagages

Kaal — poids (tuh. tn.)	0,7	0,9	2,0	3,4	0,4	0,4	1,1	1,9
tn.-km (tuh.)	64	74	189	327	28	31	86	153

4. Reisijate vedu — Transport des voyageurs

Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	614 437	508 085	1 583 406	2 599 374	181 546	127 284	436 052	744 926
Sellest välisühendus—Communic. avec l'étranger	5 047	3 469	13 479	21 809	1 042	847	3 068	5 519
Dont Kohalik liikumine — Mouvement local	609 390	504 616	1 569 927	2 577 565	160 504	126 437	432 984	739 407
Sellest: I klassis	17	36	287	504	—	—	—	—
II	9 106	10 080	25 565	44 714	6 435	5 531	19 034	37 325
III	405 314	497 970	1 557 554	2 553 156	135 061	121 753	417 818	707 601
Reisijate üldarv—Voyageurs-km.	24 801 539	21 533 119	64 858 150	108 974 412	7 142 287	5 859 361	18 773 289	31 653 758
Sellest Elektrirongid — Trains électriques	3 111 039	2 698 559	8 434 173	15 021 239	—	—	—	—
Dont Mootorvagnid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijate ühe tee-km peale—Voyageurs par km exp. keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	36 852	31 996	96 371	161 923	12 754	10 106	39 524	58 525
Magasikaartide üldarv—Cart. pour wag.-lits vend.	40,4	42,2	41,0	41,9	44,21	44,5	43,0	42,5
Jaamaesise-piletite üldarv—Tickets d'entrée vendus	4 307	4 377	12 461	22 308	1 066	778	2 828	5 207
	18 331	19 737	44 669	71 298	716	1 908	2 125	3 788

5. Veerevkoosseisu kasutamise — Exploitation du matériel roulant

Rong-km üldarv — Trains-km.	291 483	244 405	832 639	1 807 287	108 142	162 591	492 554	939 787
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	200 165	169 697	580 378	812 656	103 939	92 140	301 193	592 484
Telg-km üldarv — Essieux-km.	9 770 774	9 414 330	27 388 559	51 464 207	8 448 302	7 843 159	24 820 843	44 806 697
Sellest Reisivagunel — Voitures à voyageurs	3 933 387	3 722 292	10 883 983	20 357 866	2 196 831	1 992 686	6 372 535	12 729 010
Dont Kaubavagunel — Wagons à marchand.	5 837 387	5 686 048	16 504 976	31 106 341	6 251 471	5 850 473	18 448 308	31 877 687
Kesk. tig. arv rong.—Moyen. des essieux par train	33,52	38,53	32,89	32,02	50,24	48,2	50,39	47,47
Sellest Reisironges — Trains de voyageurs	28,36	34,68	25,98	26,06	42,57	40,9	41,75	40,05
Dont Elektrironges — Trains électriques	9,11	8,28	8,79	8,70	—	—	—	—
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	64,66	65,57	64,20	63,94	69,68	58,38	67,40	62,87
Kesk. kaub. kaal—Poids moyen. d'un train de march.	404	325	427	426	156	127	156	147

*) Keskmine telje koorem kitsaropalisel teel on arvestatud paari telje peale.

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äri seis
1 juulil 1929 a.

Situation financière des banques privées et des principales
banques coopératives au 1 juillet 1929.

	19		21		19		21	
	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. cooper.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. cooper.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. cooper.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. cooper.
	1/VII	1/VI	1/VII	1/VI	1/VII	1/VI	1/VII	1/VI
	1000 kr.				%%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa—Caisse	1 769	1 579	314	241	1,6	1,4	0,9	0,7
2. Jooksvad arved teisis rahaasutis Comptes courants	1 256	1 431	1 787	1 686	1,1	1,2	5,2	5,1
a) Sellest Eesti pangas—Dont à la Banque d'Estonie	756	968	0,7	0,8
Pt. 1 ja 2 kokku—Total p. 1 et 2	3 025	3 010	2 101	1 927	2,7	2,6	6,1	5,8
4. Panga päralt olevad väärtused—Ef- fets en portefeuille	1 817	1 755	145	140	1,6	1,5	0,4	0,4
a) Väärtpaperid—Effets	1 387	1 437	126	128	1,2	1,2	0,3	0,4
1) Sellest börsil koteeritavad—Dont effets cotés à la Bourse	225	212	0,2	0,2
b, d) Väljamaa rahad, kallismetallid, čekkid ja maksukäs. välisvaluutas— Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	430	318	19	14	0,4	0,3	0,1	0,0
5. Laenu—Prêts	73 469	75 441	24 243	24 178	64,9	65,5	70,8	72,3
a) Disk. vekslid—Escomptes	32 313	34 158	13 012	13 039	28,5	29,7	33,0	39,0
1) Sellest sisemaa vekslid—Dont des pays	23 058	23 298	20,4	20,2
b) Tähtajal. laenu—Prêts termin. d) Kto-krt. laenu—Autres prêts	1 655	1 657	6 445	6 445	1,5	1,4	13,8	19,3
6. Garantitaaen. debitor.—Prêts de gar. 7. Korrespondendid—Correspondants	39 498	39 826	4 786	4 691	34,9	34,4	14,0	14,0
a) Sisemaa—en Estonie { Loro Nostro	16 875	16 840	1 528	1 472	14,9	14,6	4,5	4,4
b) Väljamaa—à l'étranger { Loro Nostro	4 595	5 011	1 313	1 034	4,0	4,4	3,8	3,1
8. Protesteeritud vekslid—Effets pro- testés	1 873	1 796	668	635	1,7	1,6	1,9	1,9
9. Osakondade arved—Succursales	1 030	1 153	624	386	0,9	1,0	1,8	1,2
10. Kinnisvara—Immobilites	49	58	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0
11. Vallasvara—Mobiliers	1 613	2 004	21	13	1,4	1,7	0,1	0,0
12. 13. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj.—Frais courants, intérêts et commiss. payés	474	418	294	234	0,4	0,4	0,9	0,7
14. Üleminevad summad—Actifs transi- toires	3 187	3 180	37	37	2,8	2,8	0,1	0,1
15. Muud aktiivid—Actifs divers	5 420	5 355	804	851	4,8	4,6	2,5	2,5
a) Liikmete vastutus ¹⁾	445	439	154	154	0,4	0,4	0,5	0,5
Kokku—Total	113 194	115 069	34 251	33 442	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid—Capitales et ré- serves	8 724	8 724	2 143	2 137	7,7	7,6	6,3	6,4
a) Sisemakstud aktsiakapital—Ca- pital versé	6 924	6 924	1 029	1 016	6,1	6,0	4,8	4,8
b) Tagavarakapital—Réserves	1 546	1 546	362	365	1,4	1,4	1,1	1,1
d) Muu erikapital—Réserves spé- ciales	254	254	152	156	0,2	0,2	0,4	0,5
2. Hoiusummad—Dépôts	44 346	45 616	19 771	19 444	39,2	39,6	57,7	58,1
a) Tähtajal. hoiusummad—Dépôts terminables	11 647	11 563	8 428	8 338	10,3	10,0	24,6	24,9
b) Jooksvad arved—Comptes courants c) Kontokorrentarvete krediitsaldod autres dépôts	30 676	32 238	10 653	10 699	27,1	28,0	31,1	32,0
3. Rediskont—Réescompte	2 023	1 815	600	407	1,8	1,6	2,0	1,2
a) Sellest maksukohaga sisemaa— Dont payables à l'intérieur du pays	13 249	14 772	1 595	1 724	11,7	12,8	4,6	5,2
4. Võlaarved teisis. asut.—Créditeurs	4 038	3 991	3,6	3,5
a) Sellest sisemaa krediitatusis— Dont établissements du pays	5 826	5 867	3 013	2 942	5,2	5,1	8,8	8,8
5. Pt. 3 ja 4 kokku—Total p. 3, 4	5 407	5 221	4,8	4,5
6. Korrespondendid—Correspondants	19 075	20 639	4 608	4 666	16,9	17,9	13,4	14,0
a) Sisemaa—en Estonie { Loro Nostro	12 644	12 234	925	898	11,2	10,6	2,7	2,7
b) Väljamaa—à l'étranger { Loro Nostro	2 200	2 197	384	353	2,0	1,9	1,1	1,1
7. 8. Maksukäsud ja akseptid—Accep- tations	2 025	1 836	485	492	1,8	1,6	1,4	1,5
9. Väljamaksmata %—Restant à payer 10. Väljamaksmata osakasu—Dividen- des restant à payer	818	927	4	4	0,7	0,8	0,0	0,0
11. Garantide kreditorid—Créditeurs de garanties	7 601	7 274	52	49	6,7	6,3	0,2	0,1
12. Osakondade arved—Succursales	708	733	46	17	0,6	0,7	0,1	0,1
13. 14. Saadud prots. ja muud tulud— Intérêts et commissions reçus	510	499	126	136	0,5	0,4	0,4	0,4
15. Jagamata puhaskasu—Bénéfice net	185	236	141	147	0,1	0,2	0,4	0,4
16. Üleminevad summad—Transitoires	16 875	16 840	1 528	1 472	14,9	14,6	4,5	4,4
17. Muud passivad—Passifs divers	3 201	3 217	37	38	2,8	2,8	0,1	0,1
a) Amortisatsioonkapital ²⁾	3 957	3 384	1 672	1 344	3,5	3,0	4,9	4,0
b) Liikmete lisakohustus ³⁾
Kokku—Total	113 194	115 069	34 251	33 442	100	100	100	100

¹⁾ Responsabilité des membres. ²⁾ Capital d'amortissement. ³⁾ Responsabilité supplémentaire des membres.

Tab. 11. Üksikute pankade
äri seis
1 juulil 1929 a.

Montant des bilans des banques
au 1 juillet 1929.

	1. VII.	1. VI.
	1000 kr.	1000 kr.
Erapangad—Banques privées		
Tallinna krediitpank a/s	30 502	30 573
G. Scheel ja Ko.	27 792	29 555
Eesti kommertsbank	16 210	15 583
Tartu pank	7 743	7 918
Tallinna linnapank	5 091	5 193
Tallinna aktsiapank	4 068	4 920
Diskonto pank	4 219	3 911
Eesti laenupank a/s	2 581	2 577
Sakala pank	2 528	2 530
Kaubapank a/s	2 368	2 295
Pärnu pank	2 350	2 355
Pärnu krediitpank	1 647	1 688
Tartu tööstuspank	1 507	1 471
Valga pank	1 191	1 173
Viru pank	1 037	998
Tartu linnapank	975	928
Tartumaa pank	597	627
Rosen ja Ko	569	547
Võru pank	219	217
Kokku—Total	113 194	115 069
Tähtsamad ühispangad—Principales banques coopératives		
Eesti rahvapank	5 409	5 088
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	3 944	3 904
Kolmas Tartu laenu- ja hoiu- ühisus	3 439	3 383
Tallinna majaomanikkude pank	3 078	3 039
Tartu majaomanikkude pank	2 964	2 867
Viljandi ühispank	2 291	2 318
Rakvere ühispank	1 253	1 247
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 254	1 250
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 315	1 308
Tallinna juudi ühispank	1 060	1 058
Võru ühispank	1 172	1 173
Paide ühispank	859	850
Jõgeva ühispank	963	880
Põllupidajate ühispank	948	920
Põltsamaa ühispank	870	815
Narva ühispank	692	645
Saarde laenu- hoiuühisus	642	643
Põhja-Eesti ühispank	600	592
Võhma ühispank	509	492
Saarte ühispank	552	560
Petseri laenu- ja hoiuühisus	472	395
Kokku—Total	34 251	33 442

Arvestatud pankade üksikasjaline äri seis v. E. St.
nr. 90(5) lhk. 312—318, (äri seis 1 jaan. peale).

Données sur la situation séparément pour
chaque banque v. Rec. nr. 90(5) page 312—313
(au 1 janvier 1929).

Tab. 12. RIIGI SISSETELEKÜD JUUNIS (1000 kr.).

RECETTES DE L'ÉTAT en JUIN (1000 kr.).

Kr. = couronne d'Estonie, égale 100/248 gr. de l'or pur (100 mks. autd.).

	1929	1928
Korrallised tulud—Recettes ordinaires:	7594	7 069
I. OTSEKOHESED MAKSUD—CONTRIBUTIONS DIRECTES:	375	392
1. Tulumaks—Impôt sur le revenu	35	43
2. Äri- ja tööstusmaksud—Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	198	191
3. Maa- ja hoonetmaksud—Contributions foncières	40	43
4. Maks kapitali % pealt—Impôt sur les intérêts	15	16
5. Kinnistumaks—Mutations, immeubles et droits immobiliers	71	57
6. Pärandusmaks—Impôt sur les successions	26	42
II. LÕIVUD JA TASUMAKSUD—TIMBRES ET ENREGISTREMENTS:	462	427
7. Tempelmaks ja lõivud—Timbres	402	335
8. Patendid ja proovid—Contributions des brevets, droits de vérification	9	9
9. Mitmesugused tasumaksud—Enregistrements	51	83
III. KAUSDED MAKSUD—IMPÔTS INDIRECTES:	2 033	2 473
10. Tollid—Douanes	1 615	1 972
11. Aktsiisid—Droits et taxes (accises)	418	501
IV. RIIGIMONOPOLID—MONOPOLES DE L'ÉTAT:	1 204	1 290
12. Piiritusemonopol—Monopole d'alcool	1 204	1 290
V. RIIGI ETTEVÕTTED JA VARANDUSED—ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT:	3 495	2 451
13. Riigi kapitalid—Fonds de l'État	18	8
14. Maad, hooned, metsad ja veed—Domaines, forêts et eaux de l'État	104	355
15. Raudteed—Chemins de fer	1 321	1 518
16. Sadamad ja laod—Ports et dépôts	112	127
17. Post, telegraaf, telefon—Postes, télégraphes, téléphones	410	387
18. Mitmesugused riigi ettevõtted—Entreprises diverses de l'État	1 520	84
19. Mitmesugused riigi varandused—Propriétés diverses de l'État	10	34
VI. SEGATULUD—RECETTES DIVERSES:	32	48
20. Segatulud—Recettes diverses	32	48
Kokku—Total	7 601	7 081
Eelmistel kuudel p. 20 all saadud tuludest tagasi makstud—Reverses, au compte des recettes désign. sous p. 20. Sellest tagasi makstud eelmiste aastate maksu—Reversements des années précédentes	—	—
Erakorralised tulud—Recettes extraordinaires	17	12
Operatsioonide fondide ja laenude tagasimaks—Encasement des fonds de roulement	6	7
Rannasõiduliinide eksploatatsioon—Exploitation de la ligne de cabotage	7	7
Üldse sissetulekuid—Total des recettes	7 607	7 093

Tab. 14. VABARIIGI PÜRIDEST ÜLESÕITNUTE ARV AUGUSTIS 1929 a. NOMBRE DE PERSONNES PASSES LES CONFINES DE LA RÉPUBLIQUE EN AOÛT 1929.

	Sisse sõitnud Entrées			Välja sõitnud Sorties		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.
Välispasidgeda Passeports pour l'étranger	729	595	1324	694	480	1174
Esti—Estonie	93	53	146	101	53	154
Ameerika—États-Unis	28	3	31	43	7	50
Austria—Autriche	8	3	11	7	4	11
Belgia—Belgique	16	10	26	17	14	31
Helveetsia—Suisse	25	11	36	29	16	45
Hollandi—Pays-Bas	525	689	1214	529	684	1213
Ingliee—Angleterre	19	2	21	15	2	17
Itaalia—Italie	45	19	64	39	15	54
Leedu—Lithuanie	275	143	418	306	177	483
Läti—Lettonie	133	18	151	140	21	161
N. S. V. L. (Vene)—U. R. S. S.	67	44	111	72	58	127
Poola—Pologne	35	14	49	29	15	44
Prantsuse—France	159	80	239	170	115	285
Rootsi—Suède	775	349	1124	808	445	1253
Saksa—Allemagne	511	312	823	615	510	1125
Soome—Finlande	20	20	40	41	21	62
Taani—Danemark	26	3	29	32	15	47
Cehoslovakkia—Tchécoslovaquie	11	2	13	12	4	16
Ungari—Hongrie	68	38	106	82	36	118
Muud riigid—Autres états	62	26	88	108	55	163
Riikondsuse järgi—D'après la nationalité						
Esti	257	314
Soome	1 078	1 442
Sisepasidgeda—Passeports ordin.	13 493	18 245
Esti—Estoniens	7 883	7 964
Läti—Lettons

	Välispasidgeda Passeports pour l'étranger		Piiripunktide järgi—D'après les cordons de la frontière	
	1929	1928	1929	1928
Tallinn	2136	1670	3806	2357
Valga	1090	576	1666	1095
Narva	177	47	224	190
Mõisaküla	60	24	84	55
Haapsalu	11	5	16	5
Paldiski	14	2	16	10
Pärnu	8	4	12	11
Kuressaare	47	40	87	56
Koikküla	1	—	1	—
N-Jõesuu	4	3	7	4
Piirivalvepunktid—D'après les cordons de la garde-frontière	102	63	165	106
Kokku—Total	3650	2434	6084	3889
Reisikaartidgeda	1298	...
Telsed punktid	87	...
Kokku—Total	1335	...
Sisepasidgeda—Passeports ordinair.	18	...
Tallinn	1865	...
Valga	482	...
Mõisaküla	28	...
Kuressaare	141	...
Koikküla	74	...
Mõniste	18 768	...
Piirivalvepunktid	21 376	...
Kokku—Total	28 795	...
Üldse—Gr. total	184275	...
1/1—31/VIII 1929	30 986	...
Juuli 1929	26 302	...
August 1928

Tab. 25. TOIDUAINETE, MAKSUMUS KALORILISE SISALDUSE JÄRGI 1925—1929 a. — COUT DES DENRÉES ALIMENTAIRES À LA BASE DE LEUR VALEUR NUTRITIVE 1925—1929.

	1000 kalori maksumus (sentides)—Cout par 1000 calories (en cents)							
	Keskmisel Moyenne				1929			
	1925	1926	1927	1928	V	VI	VII	VIII
1-2. Seallha—Viande de porc	54	54	44	51	59	59	59	62
3. Seapekk—Lard	22	21	16	19	23	22	22	23
4-5. Loomallha—Viande de boeuf	59	66	53	55	70	69	72	66
6-7. Vasikalha—de veau	50	55	48	50	42	53	64	66
8-9. Lambaliha—de mouton	34	37	35	38	43	40	40	44
10. Searasv sulatam.—Graisse de porc	22	21	16	19	21	21	21	21
11. sulat.—Saindoux	22	19	18	20	22	21	21	21
12. Loomarasv sulatam.—Gras de boeuf non fondu	14	14	12	12	14	12	12	14
14. Teevorst—Saucisson	77	83	80	80	91	82	82	99
15. Shuk—Jambon	43	43	38	40	44	44	44	47
16. Rülmed, värsked—Petits harengs salés, frais	57	59	53	58	60	40	48	42
17. Kilud, värsked—Esports frais	52	72	48	48	34	29	43	37
18. Haugid—Brochets	142	118	118	128	114	140	169	154
19. Ahvenad—Perches fraîches	102	104	96	107	111	78	124	125
Tursad—Morues	89	66	53	61	57	41	—	—
21. Rülmed, soolat.—Pet. har. salés	48	50	52	56	58	58	58	58
22. Kilud—Esports salés	35	43	36	30	29	29	29	29
23. Heeringad—Harengs	36	37	37	37	38	38	38	38
29. Rukkijahu—Farine de seigle	7	5	6	7	8	7	7	7
Rukkijahu—blütee	10	8	9	9	11	11	11	10
30. Sepikjahu—de froment	12	11	11	11	11	11	11	12
Nisupüü—blütee	16	17	16	16	14	14	14	15
32. Odrajahu—d'orge	9	9	9	9	11	11	11	11
34. Odratangud—Gruau d'orge	11	11	10	11	11	11	11	11
35. Kruubid—Orge perlé	12	12	12	12	13	13	13	13
36. Rukkileib—Pain de seigle	9	8	9	9	9	9	9	9
37. Peenleib—demi-bl. de seigle	15	14	14	14	14	14	14	14
38. Sepik—de froment	16	10	15	15	15	15	15	16
39. Naelasal—blanc	18	17	18	18	19	19	19	19
40. Rõõskpiim—Lait frais	22	22	21	23	21	26	26	24
42. Hapukoore—Crème aigre	33	32	31	35	46	45	45	44
43. Kohupiim—Caillebotte	37	38	41	44	46	55	43	44
44. Väi, meierel—Beurre de table	38	35	35	39	35	35	35	35
45. köögi—de cuisine	32	31	31	34	29	28	28	31
Taimevõi—végétal	18	17	17	17	17	17	17	17
31. Juust sveitsi—Fromage suisse	54	54	54	54	56	55	55	55
46. Kanamunad—Oeufs de poule	112	107	99	112	84	72	96	84
47. Kartulid—Pommes de terre	10	8	8	12	11	10	10	11
48. Porgandid—Carottes	37	47	83	49	139	278	212	42
49. Peedid—Betteraves	41	52	59	54	176	—	—	44
50. Kaalikad—Navets	48	62	69	65	90	90	90	54
51. Herned—Pois séchés	13	13	15	14	14	14	14	14
52. Oad—Fèves	12	14	11	12	—	17	17	—
53. Kapsad, hapud—Choucroute	124	276	249	187	321	285	285	321
54. värsked—Choux frais	78	172	132	85	400	—	—	276
55. Sibulad—Oignons	215	168	145	137	234	284	156	124
56. Riis—Riz	14	14	14	14	14	14	14	14
57. Mannad—Munne	18	18	17	17	17	17	17	17
58. Makaronid—Macarons	25	24	21	20	19	19	19	19
59. Kartulijahu—Fécule de pom. de terre	15	13	12	15	15	15	15	15
60. Suhkur, peenike—Sucre en poudre	12	11	12	11	9	9	9	9
61. Mesi—Miel	65	76	65	64	67	69	69	65

Tab. 13. VALUUTA JA VÄÄRTPABERITE RINNAD TALLINNA BÖRSIL AUGUSTIS 1929 a.
COURS DU CHANGE À TALLINN EN AOÛT 1929.

	Kõrgelml august 1929		Madalaim august 1929		Keskmine							
					aug. 1929 a.		juuli 1929 a.		I/X-31/VIII 1929 a.		august 1928 a.	
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York, 100 \$ (dollar)	374,80	375,80	374,35	375,35	374,70	375,70	374,62	375,62	374,45	375,45	372,87	373,87
2. London, 100 £ (Inglis n.)	1817,00	1822,00	1816,50	1821,50	1810,96	1821,96	1817,28	1822,28	1816,52	1821,52	1810,00	1815,00
3. Berlin, 100 Saksa riigi marka	89,25	89,85	89,20	89,80	89,24	89,84	89,26	89,86	89,02	89,62	88,87	89,47
4. Helsingi, 100 Soome marka	9,40	9,45	9,40	9,45	9,40	9,45	9,41	9,46	9,40	9,45	9,37	9,42
5. Pariis, 100 Prantsuse franki	14,70	14,95	14,65	14,90	14,65	14,90	14,68	14,91	14,64	14,89	14,58	14,88
6. Bruxelles, 100 Belgia Belga	52,10	52,60	52,05	52,55	52,08	52,58	52,08	52,58	52,02	52,52	51,85	52,35
7. Zürich, 100 Helveetsia franki	72,15	72,75	72,05	72,65	72,09	72,69	72,06	72,66	72,05	72,65	71,78	72,38
8. Milano, 100 Itaalia liiri	19,60	20,00	19,55	19,95	19,60	20,00	19,60	20,00	19,59	19,99	19,51	19,91
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	100,40	101,00	100,35	100,95	100,38	100,98	100,40	101,00	100,15	100,75	99,79	100,39
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	99,80	100,40	99,75	100,35	99,76	100,36	99,80	100,40	99,79	100,39	99,50	100,10
11. Oslo, 100 Norra krooni	99,70	100,40	99,65	100,35	99,70	100,40	99,73	100,43	99,71	100,41	99,40	100,10
12. Praha, 100 Cehhoslovak. kr. . . .	11,10	11,30	11,10	11,30	11,10	11,30	11,10	11,30	11,09	11,29	11,05	11,25
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldeni	150,20	151,00	149,95	150,75	150,12	150,92	150,38	151,18	150,21	151,01	149,57	150,37
14. Riga, 100 Läti latti	72,10	72,60	72,05	72,55	72,06	72,56	72,08	72,58	72,05	72,55	71,82	72,32
15. Moskva, 100 Cerv. rubla	192,50	194,00	192,50	194,00	192,50	194,00	192,50	194,00	192,31	193,81	191,00	192,50
16. Wien, 100 Austria šillingit	52,80	53,40	52,75	53,35	52,77	53,37	52,72	53,32	52,64	53,24	52,60	53,20
17. Budapest, 100 Ungari pengöd	65,40	66,10	65,25	65,95	65,36	66,06	65,31	66,01	65,26	65,96	64,94	65,64
18. Warszawa, 100 Poola slotti	41,75	42,35	41,75	42,35	41,75	42,35	41,75	42,35	41,65	42,25	41,50	42,70
19. Kaunas, 100 Leedu liti	37,00	37,60	36,95	37,55	36,98	37,58	36,95	37,55	36,94	37,54	36,75	37,35
20. Danzig, 100 Danzigit kuldeni	72,70	73,30	72,65	73,25	72,69	73,29	72,70	73,30	72,66	73,26	72,40	73,00
21. E. V. võidulaen (nom. väärt. 1 kr.)	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70
22. 8% E. hüpot. panga Pantl. (nom. v. 1 kr.)	—	0,85	—	0,85	—	0,85	—	0,85	—	0,86	0,84	—
23. 1927 a. 7% välislaen (nom. väärt. \$500)	1594	1655	1598	1649	1592,07	1653,07	1603,11	1664,11	1642,87	1703,08	—	—

Tab. 15. Elanikkude arv linnades augustis 1929 a.
Mouvement de la population dans les villes en août 1929.

	Registreeritud elanikkude arv 1/VIII 1929 a. <i>Nombre de la population au 1/VIII 1929</i>			Sisse registreeritud <i>Enregistrés</i>						Välja registreeritud <i>Rayés des listes</i>						Registreeritud elanikkude arv 1/IX 1929 a. <i>Nombre de la population au 1/IX 1929</i>				
	Kokku	M.	N.	Sündinud <i>Nais-sances</i>		Sisse-sõitnuid <i>Arrivés</i>		Teise korteri-sissekolijaid <i>Changement du logement</i>		Surnud <i>Décés</i>		Välja-sõitnuid <i>Départs</i>		Tead-mata kuhu <i>Inconnu</i>		Korterist väljakolijaid <i>Changement du logement</i>		Kokku	M.	N.
				M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Tallinn	119 152	58 319	65 833	33	35	3 026	4 477	1876	1717	54	56	1530	1800	415	363	1103	1314	123 155	54 648	68 509
Haapsalu	5 216	2 067	3 149	2	1	260	318	29	48	3	1	457	783	—	—	29	48	4 553	1 809	2 684
Kuressaare	5 393	2 269	3 124	—	1	269	185	23	32	1	2	721	911	—	—	23	32	4 218	1 816	2 397
Narva	24 923	10 712	14 211	5	3	411	582	219	296	18	11	259	268	44	36	178	261	25 364	10 848	14 516
Nõmme	13 208	5 779	7 424	5	6	286	395	90	135	6	6	268	450	38	41	93	111	13 107	5 755	7 352
Paide	3 142	1 438	1 706	2	1	206	184	44	51	1	1	134	73	—	—	44	51	3 226	1 509	1 817
Paldiski	1 172	588	604	1	1	18	19	5	6	—	—	50	64	—	—	6	6	1 097	537	560
Petseri	3 925	1 900	2 025	1	2	62	81	219	229	1	3	75	76	—	—	215	229	3 920	1 891	2 029
Pärnu	21 961	9 955	12 006	9	3	708	806	558	635	10	7	890	1197	27	28	558	635	21 328	9 745	11 583
Põltsamaa	2 834	1 247	1 587	—	—	124	98	14	20	1	1	54	71	—	—	14	20	2 926	1 385	1 591
Rakvere	12 267	5 244	7 023	2	1	202	233	122	143	2	2	144	135	7	2	144	156	12 408	5 303	7 105
Tapa	3 824	1 837	1 987	5	5	69	61	39	42	2	1	53	35	8	4	98	32	3 872	1 879	1 993
Tartu	60 145	26 622	34 523	8	6	1 407	1 792	751	906	33	24	554	521	194	218	728	899	61 679	26 284	35 695
Tõrva	2 216	918	1 298	—	1	47	31	11	12	—	1	30	40	2	—	10	10	2 225	934	1 291
Türi	3 170	1 455	1 715	1	2	41	31	10	10	1	—	35	30	—	—	10	10	3 179	1 461	1 718
Valga	13 399	6 065	7 334	1	5	218	198	163	183	7	2	184	206	5	1	175	189	13 398	6 076	7 322
Viljandi	11 520	5 286	6 234	1	2	460	617	163	207	5	3	169	202	—	—	168	207	12 221	5 573	6 648
Võru	5 594	2 657	2 937	2	2	79	80	31	54	2	1	115	113	10	17	39	74	5 451	2 603	2 848
Kokku — Total	313 056	138 386	174 670	78	77	7 893	10 166	3 867	4 726	147	122	5 728	6 975	751	730	3 534	4 254	317 622	140 064	177 558
				155		18 059		8 593		269		12 703		1 481		7 788				
Kesk. I/X-31/VIII 1929	327 698	144 784	182 964	102	87	4 995	5 157	3 415	4 326	197	204	5 002	5 533	1 397	997	3 036	3 886	325 498	143 614	181 884
Juuli 1929 a. . . .	316 698	139 710	176 988	112	87	5 875	6 829	3 632	4 523	171	126	6 602	8 651	907	969	3 263	4 071	313 056	138 386	174 670
August 1928 a. . . .	312 776	140 053	172 723	77	84	8 278	10 023	3 313	4 101	126	133	5 502	6 630	669	714	2 870	3 558	318 455	142 549	175 906

Tab. 16. Liikvel olev raha (kun 1-ks)¹⁾
Billets en circulation (au 1-er du mois)

	(10 000 Ekr.) ²⁾				Lühiväl raha ja vahetusraha - Circulation fiduciaire et monnaie etc substituée
	Vahetusraha Monnaie et billets subsidiaires				
	Kokku - Total ³⁾				
	Sellest: 1-2 krooni ¹⁾ Dont: 1-2 couronnes		Besti pangas kassades Dans la caisse de la banque d'Est.		
Keskmine kuus 1921	2740
Moy. mens. 1922	3437
1923	3758
1924	3388
1925	3544
1926	3560
1927	3634
1928	3798	377	237	...	4175
1928 a. Juuni	3713	369	231	72	4022
Juuli	3668	372	233	69	4040
August	3724	375	235	60	4099
September	3829	386	251	45	4225
Oktoober	3956	394	248	47	4350
November	3890	397	251	45	4287
Detsember	3771	387	243	54	4033
1929 a. Jaanuar	3643	390	243	52	4153
Veebruar	3513	365	225	73	3878
Märts	3576	369	230	72	3945
Aprill	3626	383	243	58	4009
Mai	3473	367	229	74	3840
Juuni	3159	365	227	70	3524
Juuli	3159	374	235	68	3533
August	3309	384	245	57	3693

Tab. 20. Kapital emissioonid - Emissions des capitaux. (1000 kr.)

	Aktiaseltsed ja osahülisusi ¹⁾ - Nombre des sociétés par actions et anonymes							
	Asutatud - Sociétés fondées		Kapitali suurenemine - Augmentation de capitaux		Likvideeritud - Liquidations		Kapitali vähenemine - Diminution de fonds	
	Arv - Nombre	Summa - Montant	Arv - Nombre	Summa - Montant	Arv - Nombre	Summa - Montant	Arv - Nombre	Summa - Montant
1922
1923
1924
1925
Moyenne mensuelle	2,3	152	0,7	179	0,7	55	0,1	3
1927	2,3	141	1	40	6	41	—	—
1928	2,3	464	1,7	147	0,8	86	0,3	155
1928 a. Märts	2	80	2	570	—	—	—	—
Aprill	2	818	1	25	—	—	—	—
Mai	2	80	1	50	—	—	—	—
Juuni	3	260	—	—	1	15	—	—
Juuli	3	115	—	—	—	—	—	—
August	1	120	—	—	—	—	1	90

Tab. 21. Tööstustoodang - Production de quelques industries.

	Virret (uh. tr.) Moit (milli-ers de litres)	Pärmi (kg) Levare (kg)	Paber-rosse (uh. tk.) Cigarettes (mille)	Tubakat (kg) à base (kg)	Tuletikke (uh. toost) Allumettes (mille-ers de boites)	Hülse (uh. tk.) Liquides d'cigarettes (mille)	Likööre (tr.) Liquides (litres)	Veini (tr.) Vin (litres)	Põlevikvi (uh. kg.) Sulfite combustib. (mille-ers de kg)
Keskmine kuus	240	5 992	9 484	17 231	3 215	27 521	10 881	2 152	7 960
Moyenne mensuelle	725	10 260	26 708	31 052	5 213	44 752	13 190	6 473	11 577
1928 a. Juuni	1 096	13 437	55 435	37 020	6 141	38 788	13 519	6 216	17 051
Juuli	1 202	14 593	55 659	35 032	10 244	38 267	10 959	8 376	19 608
August	1 229	13 617	81 141	24 099	17 253	38 578	12 982	22 935	19 888
1929 a. Jaanuar	894	13 956	69 119	24 233	13 963	35 356	15 573	11 752	27 844
Veebruar	899	14 818	85 469	20 584	14 664	35 066	16 282	10 630	20 881
Märts	957	16 690	91 129	19 922	10 920	32 388	21 545	15 581	26 529
Aprill	757	14 927	91 954	21 691	11 050	30 140	15 582	11 337	28 450
Mai	614	15 076	73 282	18 061	10 145	24 706	19 443	11 374	24 100
Juuni	876	22 473	79 447	22 411	11 034	27 018	23 898	21 969	29 835
Juuli	1 156	12 984	81 611	19 636	10 912	27 260	22 364	18 270	30 935
August	1 071	18 168	97 175	21 647	9 820	26 344	18 400	23 424	32 225
	779	16 804	102 681	25 855	4 900	26 586	19 582	5 344	35 100

Tab. 18. Pankadevaheline arvekoda - Mouv. de la chambre de compensation.

	Arv - Nombre de chèques	Summa - Montant (1000 kr.) ²⁾
Keskmine kuus 1925	4 447	8 553
Moyenne mensuelle 1927	5 032	8 932
1928 a. Septemb.	5 941	9 603
Oktoob.	6 584	15 872
Novemb.	6 596	16 768
Detsemb.	7 585	18 853
1929 a. Jaanuar	7 044	16 291
Veebruar	6 576	16 742
Märts	6 587	15 674
Aprill	5 715	13 411
Mai	6 180	14 051
Juuni	6 274	17 067
Juuli	6 430	17 032
	6 221	15 888
	7 064	20 343

Tab. 19. Protestitud veksid - Effets protestés.

	Arv - Nombre de chèques	Summa - Montant (1000 kr.) ²⁾
Keskmine kuus 1925	2 457	949
Moyenne mensuelle 1927	3 400	855
1928 a. August	3 930	862
Septemb.	3 763	861
Oktoober	3 820	713
Novemb.	3 499	655
Detsemb.	4 392	817
1929 a. Jaanuar	4 679	915
Veebruar	5 210	1 346
Märts	6 141	1 423
Aprill	5 809	1 214
Mai	6 588	1 782
Juuni	7 097	1 643
Juuli	7 951	1 892
	7 470	1 719
	7 229	1 580

Tab. 22. Loomataundid - Epizooties.
(Haigete loomade arv - Nombre des animaux malades)

	Põnataund Anthrax	Taitaund Typhus	Marutaund Lyssa	Kärnataund Scabies	Sigade punataund Erysipelas suis	Lahine tiiskus Puerperalis	Veiste punah. varicellosis ovari	Veiste pah. peat. Coryza gangri. bovin.	Hobuste verepi. haigus Morbus macul.	Nõlg Adenitis equorum	Hobuste müsa. kusehaigus Haemoglobin. naemia par.
Keskmine kuus	9,3	3,7	6,8	114,5	12,8	...	81,2	8,3	0,4	1,4	10,8
Moyenne mensuelle	10,6	4,0	5,8	76,8	21,3	...	39,3	12,8	0,7	5,3	15,0
1928 a. Juuni	9,1	0,7	8,2	24,6	32,6	...	39,1	12,4	2,4	2,4	21,2
Juuli	6,7	1,3	4,1	24,9	42,8	...	49,9	8,0	1,7	10,6	63,7
August	6,6	0,3	15,0	17,6	35,7	...	20,8	12,7	2,4	21,7	31,4
1929 a. Jaanuar	5,4	0,6	12,0	20,4	48,4	...	32,3	55,5	14,5	3,3	174,8
Veebruar	10,8	0,7	10,5	12,9	92,1	...	36,3	12,9	2,3	28,6	17,2
Märts	10,7	0,2	15,0	11,3	70,3	...	47,2	73,5	13,6	13,1	18,2
Aprill	12	—	8	17	15	...	37	—	18	—	26
Mai	12	—	1,8	13	13	...	49	—	10	—	38
Juuni	20	—	2,3	7	18	...	68	—	10	—	5
Juuli	30	—	10	9	11	...	33	—	10	—	7
August	20	—	17	5	93	...	51	—	11	—	212
	26	—	16	2	80	...	36	—	13	—	46
	24	—	11	13	237	...	57	—	434	—	11

Tab. 23. Tapamajade tegevus - Fonctionnement des abattoirs.

	Veised Gros bétail		Vasikad Veaux		Lambad Moutons		ead orcs	
	a ¹⁾	b ²⁾	a	b	a	b	a	b
	Keskmine kuus	2 900	2 689	2 460	2 808	1 574	3 218	879
Moyenne mensuelle	4 370	2 781	2 599	3 442	1 824	2 894	1 902	5 356
1928 a. Juuni	4 591	1 713	3 361	3 171	2 360	2 836	1 239	4 647
Juuli	3 949	1 458	3 805	3 452	2 179	2 144	1 331	5 035
August	3 513	1 250	3 417	3 462	3 009	2 302	2 888	4 700
1929 a. Jaanuar	3 188	1 187	3 609	3 942	3 758	2 222	4 975	4 945
Veebruar	4 165	1 352	3 938	3 910	3 757	2 115	5 852	5 455
Märts	5 697	1 511	3 847	4 612	3 649	2 434	4 058	5 693
Aprill	5 941	1 703	3 635	4 827	729	1 028	4 734	7 176
Mai	4 784	1 729	4 512	7 866	413	600	7 732	5 130
Juuni	3 666	2 264	7 842	15 459	346	425	3 224	5 874
Juuli	3 544	1 654	7 621	12 317	559	302	3 342	4 828
August	3 449	1 321	5 565	6 522	584	291	4 924	4 500
	2 802	1 337	4 272	4 130	858	377	3 228	3 407
	3 590	1 290	2 747	2 215	824	2 400	2 400	2 692

¹⁾ 1 jaan. 1928 a. lõpetati riigikassafõhude ja vahetusrahade emissioon. Liikvel lastud viiesaja ja tuhandemargilised riigikassafõhude anti üle (vastutus kohustus) Eesti pangale ja arvati ühesugseks pangala oma tähtedega. Sajamargilised riigikassafõhude, kahekümneviisemargilised vahetusrahade ja metallvahetusraha jäid liikvel riigikassa arvel vahetusrahana. 1 jaan. 1928 a. on Eesti rahakõnneks kroon—100 senti—100 end. marka. (R. T. Nr. 48.13. V. 1927). ²⁾ Ima Eesti pangas olnud vahetusrahata. ³⁾ Kr—Couronne d'Estonie, égale 100/245 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs). ⁴⁾ Tapamajade tapetud - Animaux abattus aux abattoirs. ⁵⁾ Tapetult järelevalustusele toodud veise veerandid - résentes d'inspection. ⁶⁾ Riiklikud kaevandused - Carrieres d'Etat. ⁷⁾ Andmed on seatud kokku Kaub. tõestus- ja Rahaministeeriumi poolt väljaantud aktiaseltside ja osahülisuste registreerimise ja osakapitali summa muutmise lubade ning ministereerimises saadud ettevõtete likvideerimise teadaannete põhjal; arvestamata on kuulbilansside seaduse põhjal ettevõtetud nominaal-kapitalide muutmised.

Tab. 24. Suurmüügihinnad augustis 1929 a.

Prix de gros en août 1929.

Hinnad kroonides — Prix en kr. kr = couronne d'Estonie, égale 100/248 grammes de l'or pur (400 marks antérieurs)	Aug.	Juuli		Aug.	Juuli
	1929 a.	1929 a.		1929 a.	1929 a.
Toidained ja loomatoit — Denrées alimentaires et fourrage					
1. Rukis, Eesti—Seigle du pays	—	—	77. Puuvillane riie, Bjas.—Colonnade	5) 0,66	0,66
2. " Saksas—d'Allemagne	15,40	15,50	78. " Mitkal—	5) 0,49	0,49
3. " Ameerika—d'Amérique	—	—	79. Paber, rotatsiooni—Papier roulé	23,20	24,40
4. Nisu, Eesti—Froment du pays	—	—	80. Tallanahk, Eesti nahast—Cuir à semelles du pays	1) 3,20	3,23
5. " Vene—de Russie	—	—	81. " Ameer. nahast I s.—Cuir d'Amér. I s.	1) 3,85	3,90
6. Oder, toidu—Orge	17,08	17,40	82. " " II s.—" " II s.	1) 3,68	3,70
7. " õlle—Orge pour bière	—	—			
8. Kaer, toidu Eesti—Avoine du pays	15,40	14,65	Ehitusmaterjalid—Matériel de construction		
9. " " Saksas—d'Allemagne	15,37	15,90	83. Tsement, Portland, Port-Kunda—Ciment d. Portland	6) 8,90	8,90
10. " külvil.—Avoine (pour semence)	—	—	84. " Asseri—	6) —	—
11. Rukkijahu—Farine de seigle	15,70	18,06	85. Kriit, toores—Craie brute	—	—
12. Rukkiküül— " biitide	24,06	24,60	86. " pestud— " lavée	7,10	7
13. Nisuj, Ameerika, sõre—Farine de from. amér. I s.	50,50	48,07	87. Asfalt—Asphalte	7,25	7,25
14. Nisuj, Ameer. pehme, kõrg. s. II	49	47,17	88. Lubi—Chaux	2,85	2,85
15. Kartulid, ekspord—Pommes de terre (d'export.)	—	—	89. Kips tükkides (fr. Irboska)—Plâtre en morceaux	1) 15,25	15,25
16. " piirituse— " pour alcool	—	—	90. " jahvatatud — " moulu	1) 24,40	24,40
17. Kartulihelbed—Flocons de pommes de terre	—	—	91. " krovvimise — " pour ouvrages en stuc.	1) 39,65	39,65
18. Kartulitärklis "Supérieur"—Fécule de pom. de terre	39,66	41,20	92. Telliskivid I s.—Briques I sorte	1) 58,50	59,75
19. Erned, " Vene—Pois verts	—	—			
20. " Hollandi—Pois verts d'Hollande	—	37			
21. Odratangud—Gruau d'orge	—	—	Metallid—Métaux		
22. Väi, melerei, ekspord—Beurre de ferme (d'export.)	1) 2,70	2,68	93. Raud, sordi —Fer en espèces	16,58	17,50
23. " siseturu— " "	—	—	94. " latt — " lingots	—	—
24. Margariin, väljamaa—Margarine	1) 1,19	1,19	95. " viits—Fervaille	23	24
25. Juust "sveitsi", Eesti—Fromage "suisse", du pays	1) 1,84	1,84	96. " plekk—Tôle de fer	23	26
26. Kaseiin—Caséine	78	76	97. " tsingitud—Tôle de fer zinguée	35	36
27. Munad, eksp. I s.—Oeufs (d'exp.) I s.	31,80	31,95	98. " talad (T)—Somniers en fer	14	10
28. " II s.—Oeufs d'exportation II s.	2) —	—	99. Teras, vedru—Acier à ressort	29	29
29. Suhkur, peen., Dantzig—Sucre en poids, de Dantzig	—	—	100. " tõõristate—Outils en acier	79,33	79,33
30. " Saksas— " d'Allem.	—	—	101. " talla—Aimant	—	—
31. " " Ameerika— " d'Amér.	—	—	102. Malm—Fonte de fer	—	—
32. " " C. Slov.— " de T. Slovaq.	35,88	35,50	103. Inglistina—Étain	500	525
33. " " Vene— " Russie	—	35	104. Seatina—Plomb	68,66	55,68
34. " " Poola— " Pologne	34,46	34,75	105. Vaskplekk, punane—Tôle de cuivre, rouge	210	250
35. " " Inglis— " Angleterre	—	34	106. " valge — " blanche	203	230
36. Siirup, kartuli, 42 ^o —Sirup de pom. de terre 42 ^o	48,80	48,80	107. Tsinkplekk— " de zinc	93	97,50
37. Glükoos—Glucose	45,70	45,70			
38. Tee, lahtine, Pekoe broken, Java—Thé	1) 5	5	Kütetained, õild ja nende saadused—Combustibles, huiles et leurs produits		
39. " " Orange Pekoe, " "	1) 5,43	5,43	108. Põletispuud—Bois	—	—
40. " " Tseilon " "	1) 2,53	2,68	109. Kivisüsi auru, Yorkshire—Houille de Yorkshire	1) 29	28,50
41. " " Moning Hiina— " "	1) 2,90	2,70	110. " Newcastle—Houille de Newcastle	1) 29	28,50
42. Köhvi, Rio, Santos—Café de Rio, Santos	1) 4,25	3,73	111. " sepa—Houille de forge	1) 30	29,50
43. Kesk-Ameerika sordid—Café d'Amér. Centr.	1) 1,95	1,88	112. Koks, valu—Coke de fonte	—	—
44. Kakao, Inglise—Cacao d'Angleterre	—	—	113. " guasi—Coke de gaz	1) 40	40
45. " Ameerika—Cacao d'Amérique	—	—	114. Põlevkivi, I s. A.—Schiste combustible I sorte A.	1) 6,10	6,10
46. " Hollandi—d'Hollande	1) 1,58	1,65	115. " II s.— " II	1) 4,90	4,90
47. Riis, Burma II — Riz de Burma II	38,75	38,75	116. " III s.— " III	1) 2,75	2,75
48. Sool, lahtine, Saksas—Sel d'Allemagne	4	4	117. Põlevkiviõli—Houille de schiste combustible	—	—
49. " " Vene (Iranko Narva ja Isborsk)	3,88	3,88	118. Nafta, Vene—Naphte de Russie	13,28	13,55
50. " " Hispaania—Sel d'Espagne	—	—	119. " Ameerika—Naphte d'Amérique	12,40	12,50
51. Heeringad, Yarmouth, Maties—Harengs d. Yarm.	—	—	120. Petrooleum, Vene—Pétrole de Russie	17,58	17,87
52. " " Matius— " "	—	—	121. " Ameerika—Pétrole d'Amérique	17,58	17,87
53. " " Šoti, Maties—Harengs d'Ecosse	1) 48	48	122. Bensin, Vene—Benzine de Russie	35	37,50
54. " " Matius— " "	1) 45	50,25	123. " Ameerika—Benzine d'Amérique	35	37,50
55. " " Norra— " de Norvège	1) 24	24	124. Masinaõli, Vene ja Poola—Huile à graiss. de Russie et de Pologne	28,08	28,38
56. " " Islandi— " d'Islande	1) 24	24	125. " " Ameerika— " d'Amérique	30,62	30,80
57. Sealiha I s.—Viande de porc I sorte	1) 1,26	1,20			
58. Pekk —Lard I sorte	—	—	Väetisained — Engrais		
59. Loomaliha I s.—Viande de boeuf I sorte	1) 0,65	0,71	126. Superfosfaat, 18—20% Superphosphate 18—20%	5,95	6,03
60. Õlikoogid, linaseemne—Tourteaux de graines d. lin	29	20	127. Toomasjahu, 16—17%—Scorte Thomas 16—17%	6,30	6,08
61. " pkevalille — " de tournesol.	20	20	128. Kaalisool, 30%—Sel de potasse 30%	—	—
62. " puuvilla — " de coton	—	—	129. " 40% — " 40%	10,45	10,45
63. " soojatangud— " de soya	—	—	130. Kainiit, 12%—Cainite 12%	4,50	4,50
64. " palmi — " de palme	—	—	131. Eesti fosforiit, 25—27%—Phosphor. du pays 25—27%	5	4,90
65. Segajõutoit I sort—Fourrage concentré mixte	19,30	19,30	132. Salpeeter, Norra—Salpêtre de Norvège	—	18,80
66. " II sort— " "	17,75	17,75	133. " Čiili — " de Chili	22,80	22,80
67. Nisukliid—Sons de froment	13,25	13,25			
68. Rukkikliid—Sons de seigle	—	—			
			Värvid ja muu keemiakaup—Matières tinctoriales et autres produits chimiques		
Linaseeme, lina, riie, paber ja nahk—Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			134. Nigrosiin, veesulav, väljam.—Nigrosine fondante	1) 5,50	5,50
69. Linaseeme, õli 87% basis—Graines de lin, oil	—	—	135. Tsinkvalge, väljamaa—Blanc de zinc, étranger	1) 0,85	0,87
70. " külvil 98% basis—Graines d. lin p. semence	—	—	136. Tinvalge, " — " plomb	1) 0,94	0,95
71. Lina, Liivi, R—Lin de Livonie, R	—	—	137. Ooker, " — " Ocre étrangère	1) 0,22	0,22
72. " Petseri, R— " de Pétseri, R	—	—	138. Pesusooda—Soude	10,25	10,25
73. " Võru, R— " de Võru, R	—	—	139. Seebikivi, Ingliis—Pierre de savon d'Angleterre	28,72	28,72
74. " Tartu, R— " de Tartu, R	—	—	140. Tuletikud—Allumettes	130	130
75. Takud, Codilla I—Étoupe de Codilla I	—	—			
76. " II— " II	—	—			

Hinnad on antud ühe kvintaali (100 kg) kohta peale märgitute — Les prix sont indiqués par 100 kg exc. les cas marqués ci-après.

1) kg, 2) kast 360 tk. — boîte à 360 oeufs, 3) tünn — baril, 4) meetertonn (1000 kg), 5) meeter — mètre, 6) tünn — baril (170 kg) 7) tubat—mille, 8) 5000 toosi — 5000 boites.

Tab. 26. Turuhinnad augustis 1929 a. — Prix de détail en août 1929.

Moodu-üksus	Tallinn			Paldiski	Rakvere	Narva	Paide	Haapsalu	Tartu	Viljandi	Pärnu	Võru	Valga	Petseri	Kuresaare	
	Aug. 1929	Juuli 1929	Aug. 1928													
	1	2	3													
Hinnad sentides — Prix en cents. *)																
Liha, lihaseadused ja rasv Viandes et graisses	1. Sealha, keedulihha—Viande de porc II s.	kg.	145	139	125	150	143	135	146	139	125	150	110	144	148	135
	2. praeliha — " " I	"	758	750	738	765	751	745	753	746	748	755	760	764	776	755
	3. Seapekk—Lard	"	168	165	147	173	159	175	166	161	178	185	175	186	200	178
	4. Loomaliha, supiliha—Viande de boeuf II s.	"	85	95	76	75	75	78	84	73	72	75	85	75	89	75
	5. praeliha— " " I	"	125	135	117	90	100	91	116	93	87	110	118	58	103	88
	6. Vasikalihha, esim. veerand—Viande de veau II s.	"	80	90	78	—	63	79	60	77	71	67	88	—	55	—
	7. Vasikalihha, tagum. veerand—Viande de veau I s.	"	104	90	90	—	80	86	65	82	87	71	98	—	70	—
	8. Lambaliha, esim. veerand—Viande de mont. II s.	"	114	100	95	100	90	94	—	96	96	96	95	94	76	65
	9. Lambaliha, tagum. veerand—Viande de mont. I s.	"	124	120	105	110	103	100	—	109	112	111	105	100	91	70
	10. Searasv, sulatatud—Graisse de porc.	"	174	175	159	180	150	175	170	172	188	175	180	190	200	—
	11. Searasv, sulatatud—Saindoux	"	200	200	193	—	200	180	—	178	225	188	200	—	213	200
	12. Loomarasv, sulatatud—Graisse d. boeuf, n. fond.	"	110	95	98	—	100	108	—	—	100	128	120	—	125	—
	13. Loomarasv, sulatatud—Graisse de boeuf, fondue	"	—	—	—	—	—	—	—	—	138	—	135	—	150	—
	14. Teevorst—Saucisson	"	150	125	122	—	125	133	125	122	130	125	135	—	125	135
	15. Sink—Jambon	"	200	188	183	—	165	190	175	170	175	199	195	188	190	185
	16. Räämed, värsked—Petits harengs Baltiques, frais	"	25	29	37	26	58	40	—	—	—	—	45	—	—	13
17. Kilud värsked—Esprot frais	"	26	30	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18. Haugid —Brochets frais	"	80	89	81	—	—	73	—	60	61	—	75	—	65	45	
19. Ahvenad —Perches fraiches	"	69	68	63	—	—	73	—	45	38	—	53	—	50	30	
20. Särjed —Gardons frais	"	—	—	37	—	—	—	—	—	27	—	—	—	25	30	
21. Räämed, soolatud—Petits harengs Baltiq., salés	"	38	38	37	—	32	—	30	28	25	42	25	—	35	25	
22. Kilud soolatud—Esports salés	"	38	39	—	—	43	45	25	—	50	—	—	—	—	30	
23. Heeringad soolatud—Harengs salés	"	58	58	56	—	53	53	60	—	50	45	60	52	50	37	
24. Kilud toosides—Esports en boîtes	toos	50	50	50	—	50	55	50	48	45	—	50	50	42	45	
25. Rukis—Seigle	10 kg.	250	250	271	—	177	185	184	—	180	200	172	—	190	180	
26. Nisu—Froment	"	330	330	—	—	210	—	—	—	300	300	—	—	—	—	
27. Oder—Orge	"	200	200	256	185	180	196	200	—	188	215	199	—	210	210	
28. Kaer—Avoine	"	170	180	225	190	152	185	180	230	180	200	198	175	180	180	
29. Rukkijahu—Farine de seigle	"	250	250	274	200	183	193	220	203	190	220	195	193	200	—	
30. Nisujahu, liht—Farine de froment	"	433	400	391	390	295	366	280	—	328	370	—	—	350	350	
31. sõela — blutée	"	—	—	—	—	355	410	—	—	355	410	—	408	—	400	
32. Odrajahu, inimatoituduks — Farine d'orge (pour alim. de l'homme)	"	365	400	329	355	244	209	—	365	300	—	315	—	278	250	
33. Odrajahu, loomatoid — Farine d'orge (p. fourr.)	"	—	—	—	200	170	—	170	—	175	—	180	—	177	—	
34. Odratangud—Gruau d'orge	kg.	40	40	39	36	30	33	35	35	31	36	34	35	32	39	
35. Kruubilid—Orge perlé	"	45	45	44	37	46	37	39	—	34	35	38	36	37	37	
36. Rukkilõib—Pain de seigle	"	22	22	22	20	19	20	23	20	18	23	19	20	20	23	
37. Peenteib — demi-blanc de seigle	"	36	35	34	35	40	32	40	38	30	37	36	38	38	36	
38. Sepik—Pain de froment	"	40	38	37	45	43	39	40	40	40	38	39	—	44	36	
39. Sai—Pain blanc	"	50	50	49	49	55	47	61	54	50	55	55	62	60	61	
40. Piim, röösk—Lait, frais	l.	17	18	13	14	12	13	13	14	13	14	14	12	12	16	
41. Koor, — Crème fraîche	"	115	115	115	—	180	164	—	100	80	100	80	89	88	80	
42. hapu — aigre	kg.	158	180	110	—	180	148	—	125	120	100	125	89	88	80	
43. Kohupiim—Caillebotte	"	46	50	46	—	40	40	—	36	30	28	48	36	38	24	
44. Või, melerel, röösakoor — Beurre de ferme, frais	"	275	275	293	—	239	266	270	288	288	288	275	213	251	213	
45. — kõõgi — Beurre de cuisine	"	249	220	259	230	230	216	238	281	209	200	214	188	223	195	
46. Kanamunad—Oeufs de poule	paar ²⁾	14	15	16	14	15	16	15	15	15	14	15	15	15	13	
47. Kartulid—Pommes de terre	10 kg.	156 ⁴⁾	150 ⁴⁾	105	—	68	128 ⁴⁾	79	50	65	—	80	110	86	82	
48. Pergandid—Carottes	kg.	15	80	—	—	15	15	—	30	12	18	15	25	12	30	
49. Peetid—Bettewees	"	15	—	—	—	15	7	—	19	8	—	20	20	12	—	
50. Kaalikad—Navets	"	15	25	37	—	10	8	—	23	8	13	10	10	10	12	
51. Herned, kollased, kuivatatud—Pois secs	"	45	45	49	—	57	41	45	43	39	—	40	—	35	48	
52. Oad, kuivatatud—Fèves sèches	"	—	75	—	—	35	—	—	69	39	—	—	—	—	35	
53. Kapsad, hapud—Choucroute	"	45	40	—	—	25	25	—	20	—	—	—	—	15	15	
54. värsked—Choux frais	"	15	55	24	—	10	18	25	24	6	25	16	—	10	—	
55. Sibulad—Oignons	"	40	50	73	—	48	41	—	52	28	29	60	50	55	20	
56. Riis—Riz	"	50	50	49	43	49	50	59	60	48	41	60	56	52	42	
57. Mannad—Manne	"	60	60	61	56	69	53	60	65	60	56	60	65	55	60	
58. Makaronid—Macaronis	"	70	70	73	83	90	70	71	78	80	87	80	90	76	85	
59. Kartulijahu—Fécule de pommes de terre	"	50	50	49	50	55	48	40	55	50	51	52	55	50	55	
60. Suhkur, peenike—Sucre en poudre	"	37	37	39	38	39	37	38	40	38	39	30	38	38	40	
61. Mesi—Miel	"	213	225	208	—	190	—	200	213	175	210	185	—	190	150	
62. Kõõgisool—Sel de cuisine	"	5	5	5	5	5	4,5	5	5	5	6	4	5	5	5	
63. Viljakohv—Café de grains	"	100	100	98	—	73	88	76	70	100	70	75	—	—	—	
64. Sigurid, praad-ta—Chicoorée non torréfiée	"	—	44	44	—	75	65	—	62	50	—	40	—	—	—	
65. Pesuseep, õline—Savon	"	60	60	61	—	69	58	—	—	58	65	65	—	—	62	
66. Petrooleum—Pétrole	"	20	20	20	20	23	17	23	22	22	21	20	20	20	18	
67. Tikud—Allumettes	"	23	23	30	29	30	29	28	30	27	30	27	30	28	30	
68. Ristikhein—Trèfle	"	70	90	93	—	47	61	—	55	50	65	51	48	50	45	
69. Timutihein—Fleole	"	70	92	93	—	48	53	—	50	80	51	45	50	50	55	
70. Nurmehein—Autres herbages	"	60	73	78	—	42	41	—	41	40	50	39	33	44	41	
71. Lühaheln—Foin des prés	"	87	—	48	—	33	32	—	30	—	—	30	40	—	—	
72. Sooheln—Foin des marais	"	—	—	—	—	41	28	—	—	—	—	—	—	—	—	
73. Rukkiõied—Paille de seigle	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
74. Kaerapõhk — " d'avoine	"	64	60	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
75. Odra — " d'orge	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
76. Segaviljapõhk—Paille des cultures mixtes	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kroonides — Ekr. *)																
Külite-puud Bois à charbon	2,13 x 2,13 x 0,71 m.	31,5	31,5	26	—	26	23,8	—	16,3 ⁵⁾	18	25	22	20,6	20,9	22	16
77. Kasepuud—Bois de bouleau	"	—	—	—	—	—	—	—	14,5	—	—	—	—	—	—	—
78. Männipuud — " de pin	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79. Kuusepuud — " de sapin	"	—	—	19	—	22	18	—	—	—	—	—	20	17,1	16,7	15

Märkus: Kursilviga — kaupluste väikemüügihinnad — Chiffres en italique désignent les prix en magasins et boutiques.

1) — boite, 2) — paire, 3) — paquet, 4) — 20 litri hind — 20 litres; 5) — 0,45 m.

*) Ekr = couronne d'Estonie, égale 100¹⁰⁰ grammes de l'or pur (100 marks antérieurs). Cent = 100 de la couronne.

Tab. 27—28. ELUMAKSUMUS- ja SUURMÜÜGINDEKSID (geom. kesk.)
Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros en valeur or (moyenne géom.)

	Keskmiselt aast.			1929 a.				August 1928
	Moyenne annuelle			Mai	Juuni	Juuli	August	
	1926	1927	1928					

Tab. 27. ELUMAKSUMUSINDEKSID
N.-indices du coût de la vie
A. (1913 = 100)

1. Toidus—Alimentation	118	112	120	130	130	134	127	124
2. Korter—Logement	31	40	52	52	52	52	52	52
3. Kütte ja valgustus—Chauffage et éclair.	76	80	83	97	97	97	97	84
Puud—Bois	81	83	83	107	107	107	107	86
Elekter—Électricité	43	43	43	43	43	43	43	43
Petrooleum—Pétrole	74	89	86	83	83	83	83	83
Tuletikud—Allumettes	55	53	109	130	130	130	130	130
4. Riietus—Habillemeent	149	147	150	150	150	150	150	150
Riiet—Étoffe	120	120	120	120	120	120	120	120
Õmblemine—Couture	150	150	150	150	150	150	150	150
Pesu—Linge	159	148	155	155	155	155	155	155
Jalatsid—Chaussures	181	181	187	187	187	187	187	187
5. Puhastus—Hygiène et nettoyage	99	95	100	100	100	100	100	100
Seep—Savon	146	123	111	109	109	109	109	109
Saun—Bain	52	52	71	73	73	73	73	72
Habemeajamine—Barbe	105	105	105	105	105	105	105	105
Juukseelõikuse—Coupe de cheveux	121	121	121	121	121	121	121	121
6. Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	77	78	78	78	78	78	78	78
Tall—Nõmme pil. hind—Chem. de fer	75	79	79	79	79	79	79	79
Tramm—Tramway	70	70	70	70	70	70	70	70
Postitariit—Turist postat	86	86	86	86	86	86	86	86
7. Haridus—Instruction	94	94	94	94	94	94	94	94
8. Lõustus—Divertissements	142	142	143	143	143	143	143	143
Teater—Théâtre	56	56	56	56	56	56	56	56
Kino—Cinéma	46	46	46	46	46	46	46	46
Tubak—Tabac	174	174	174	174	174	174	174	174
Alkohol—Alcool	142	142	151	153	153	153	153	153
9. Muud kulud—Autres dépenses	90	92	97	100	100	101	100	98
Üldindeks—N.-ind. général du coût de la vie	106	105	112	119	119	121	117	114

B. (1922 = 100)

Toidus—Alimentation	122	117	125	136	136	139	132	129
Korter—Logement	136	175	227	227	227	227	227	227
Kütte ja valgustus—Chauffage et éclair.	84	89	93	109	109	109	109	94
Riietus—Habillemeent	106	105	107	107	107	107	107	107
Puhastus Hygiène d. corps et nettoyage	106	102	107	107	107	107	107	107
Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	138	140	140	140	140	140	140	140
Haridus—Instruction	141	141	141	141	141	141	141	141
Lõustus—Divertissements	132	132	132	132	132	132	132	132
Muud kulud—Autres dépenses	119	122	129	133	133	134	133	130
Üldindeks—N.-ind. général	118	117	125	133	133	135	131	128

Tab. 28. a) SUURMÜÜGINDEKSID (kaalumata kesk.)
Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).
A. (1913 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'importation	108	110	108	103	100	105	104	107
Toiduained—Denrées aliment.	83	84	82	82	81	84	83	80
Sellest koloniaalkaubad—Dont denrées coloniales	154	156	185	175	163	158	160	189
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	99	94	97	92	92	93	92	86
Kokku sisseveetav. ained—Gr. total	109	108	106	103	103	105	104	105
Väljaveetavad ained—Articles d'exportation	114	108	128	126	133	131	131	133
Toiduained—Denrées aliment.	121	127	139	135	133	133	132	141
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	143	184	228	173	173	173	173	145
Lina—Lin	120	122	141	135	137	136	135	145
Kokku väljaveetav. ained—Gr. total	114	114	121	118	117	118	117	122
Üldindeks—Nombre-indices général	110	109	117	113	114	115	115	118
Sellest toiduained—Dont denrées alimentaires	108	107	111	110	109	110	109	109
Tööstussaadused—Dont matières prem. et prod. industr.								

B. (1922 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	100	99	98	97	95	97	96	97
Väljaveetavad ained—Articles d'exp.	101	103	119	113	115	114	114	122
Üldindeks—N.-ind. général	101	101	107	104	103	104	104	108

c) PÜLLUMAJANDUSSAADUSTE HINDADE VÕRDKAALUSTATUD INDEKSID.
Nombres-indices pondérés des prix des produits agricoles.

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	152	155	159	144	135	140	141	159
Väljaveetavad ained—Articles d'exp.	122	131	152	157	140	135	136	133
Üldindeks—N.-ind. général agricole	131	134	155	152	138	137	138	155

Hinnamutused 1929 a. augustis eelmise kuu võrreldes:

Elumaksumusindeksid

	Odavnenud:		Kallinenud:	
	Juuli	August	Juuli	August
Kapsad, värsked	55	15 snt. kg.	Septik	38 40 snt. kg
Porgandid	80	15 " "	Nisupüü	52 55 " "
Peedid	40	15 " "	Septikujahu	40 43 " "
Kaalikad	20	15 " "	Kapsad, hap.	40 45 " "
Sibulad	50	40 " "	Kõõgivõi	220 243 " "
Pärm	18	17 " "	Sealiha	145 152 " "
Hanukoos	160	158 " kg.	Il. Pekk	165 168 " "
Kohupiim	50	46 " "	Sink	188 200 " "
Munad	75	7 " tk.	Lambaliha	110 119 " "
Loomaliha	115	105 " kg.	Vaskaliha	90 92 " "
Räimed, värsked	29	25 " "	Teevorst	125 150 " "
Kilud, värsk.	20	26 " "		
Haugid	38	80 " "		
Mesi	225	213 " "		

Suurmüügindeksid

	Odavnenud:		Kallinenud:	
	Juuli	August	Juuli	August
Rukis	15,50	15,40 kr. kv.	Sealiha	1,20 1,28 kr. kg.
Rukijahu	18,08	15,70 " "	Või	2,68 2,70 " "
Oder, üle	18,07	18,07 " "	Nisupüü	
Loomaliha	0,71	0,65 " kg.	pehme	47,17 49,00 " kv.
Munad	31,95	31,80 " kast	sõre	48,07 50,50 " "
Riis	38,75	38,58 " kv.	Kohv	
Kakao			Rio-Sontos	2,70 2,90 " kg.
Hollandi	1,65	1,53 " kg.	Kohv	
Heeringad, Soti	50,25	45,00 " tünn	K-Amee-rika	3,73 4,25 " "
Kartuli			Suhkur	35,50 35,88 " kv.
tärklis	41,20	39,60 " kv.	Kaer	14,05 15,40 " "
Rand, sordi	17,50	16,53 " "	Kliviisli	
Vaskplekk, punane	250	210 " "	auru	28,50 29,00 " m-l.
Vaskplekk, valge	230	208 " "	sepa	29,50 30,00 " "
Petrooleum	17,87	17,58 " kv.	Sealina	55,68 68,60 " kv.
Bensiin	37,50	35-- " "		
Superfosf.	6,03	5,95 " kött		
Tellisviid	59,75	58,50 " tubat		
Faber	24,40	23,20 " kv.		
Tallanahk	3,23	3,20 " kg.		

Méthodes de calcul des nombres-indices
Les nombres-indices recalculés à l'occasion de l'introduction de la couronne-or sont établis d'après les mêmes principes que dans les calculs antérieurs, avec les changements peu importants.

En vertu de la décision de la conférence esto-lettonne des statisticiens les calculs ont été faits d'après les deux bases distinctes: année 1913 et année 1922. D'ailleurs, comme désormais toutes les moyennes sont géométriques, le renversement de la base peut s'effectuer sans aucune difficulté.

Les nombres-indices du coût de la vie pour Tallinn sont établis conformément aux résultats de l'enquête budgétaire parmi les ménages ouvriers à Tallinn en octobre 1925 (V. Recueil Nr. 483).

Le nombre-indice pour l'alimentation comprend le coût d'un panier de provision de 51 produits différents dont la valeur nutritive égale 3 820 calories.

Poids des groupes sont suivants:

- Alimentation 53,5%
- Loyer 7,5%
- Chauffage et éclairage 5,8%
- Habillemeent 15,7%
- Hygiène du corps et nettoyage 2,7%
- Voyages, circulation, poste 0,7%
- Frais d'instruction (gournaux) 2,7%
- Cinéma, théâtre, tabac, boissons 2,8%
- Autres dépenses 3,6%

Comme prix sont appliqués: les prix de produits d'alimentation au marché de Tallinn de même que dépenses pour l'électricité et chauffage des vêtements et chaussures dans les magasins de confection, les salaires dans les ateliers des tailleurs etc.

Les nombres-indices des prix de gros sont les moyennes géométriques non pondérées. Le nombre-indice général comprend 42 articles.

Liste des marchandises, le groupement ainsi que les données de 1913—28 v. Recueil 77(4) pp 266—267.

Suur- ja kesktoöstusettevõtete tööjõud Main d'oeuvre d'entreprises grandes et moyennes

Kuna tööstusettevõtete isikliku koosseisu (tööjõu) tabelis (stand. 30) antakse andmed ainult tööstusharude järgi, toome eritabelina üksikasjalise ülevaate töötajate arvust tööstusharude alljaotuste ulatusel ja tööjõu eriliikide järgi—töölised, tehniline personaal, ametnikud ja teenijad. Arvud 1 jaanuarist 1929 on toodud E. Stat. nr. 69 (4) 1929 lhk. 258—259.

Suurtööstus (20 ja üle töötajaga ettevõtte)
Grandes entreprises (plus de 20 travailleurs)

	Ettevõtete arv N. d'entreprises	Töölised Ouvriers		Tehniline per- sonaal- Person- nel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total	
		M.-H.	N.-F.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Murrud ja kaevandused—Industries extractives											
1. Turbatööstus—Tourbières	19	3 183	1 432	122	—	47	11	59	15	3 411	1 458
2. Põlevkivitööstus—Carrières de schiste combustible	10	1 119	910	27	—	11	4	11	3	1 168	917
3. Kivi- ja paemurrud ning muud kaevand.—Carrières de pier. à chaux et autres	5	1 713	451	84	—	34	6	43	11	1 874	468
II. Mineraalide ümbertöötamine—Transformation des pierres et des terres											
1. Sideainete (tsemendi- lubja- kipsi- kriidid j. n. e.) tööstus—Fabr. de ciment (ciment, chaux plâtre crüe etc.)	4	351	71	11	—	2	1	5	1	369	73
2. Sideainete ümbertöötamine—Transformation des pierres	20	1 379	362	34	—	43	21	39	12	1 495	395
III. Metallitööstus—Industrie des métaux											
1. Metallide ümbertöötamine ning masinaehitus (remont)—Travail des métaux et construction mécanique (réparation)	4	675	120	21	—	17	16	27	9	740	145
2. Savitööstus ja keraamika—Fabrication de poterie et céramique	11	379	146	9	—	13	3	9	2	410	151
3. Klaasitööstus—Verrieres	5	325	96	4	—	13	2	3	1	345	99
4. Kivide ümbertöötamine—Transformation des pierres	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Keemilistööstus—Industrie chimique											
1. Metallide ümbertöötamine ning masinaehitus (remont)—Travail des métaux et construction mécanique (réparation)	35	3 102	206	164	1	164	71	120	11	3 550	289
2. Laevaehitus (ja remont)—Construction navale (réparation)	12	929	19	39	1	49	17	27	2	1 044	39
3. Raudtee ja trammide veereva koosseisu ehitus (ja remont)—Constr. (et répar.) du matériel roulant des chemins de fer et des tramways	4	506	19	33	—	27	19	26	—	594	32
4. Elektriaparaat- ja tarbeasjade valmistus—Fabr. d'appar. et d'instrum. électriq.	8	1 264	31	57	—	62	22	53	8	1 436	61
5. Mehaanika ja lukusepatöökodjad—Ateliers mécaniques et de serrurerie	2	229	80	25	—	16	9	11	1	281	90
6. Täpsete mõõduristade valmistus ja remont ning kallismetallide ümbertöötamine—Fabr. et répar. d'appareils de précision et transformation des métaux précieux	4	56	27	2	—	2	1	—	—	61	28
7. Mitmesuguste metalliesemete valmistus—Fabr. d'objets métal. de tout genre	5	118	36	7	—	8	3	1	—	134	30
V. Keemilistööstus—Industrie chimique											
1. Tuletikutööstus—Fabrication d'allumettes	12	410	250	56	—	45	12	24	3	535	265
2. Kummiesemete, inoleumi ja vaharilde valmistus—Fabr. d'articles en caoutchouc, de inoleum et de toile cirée	3	61	166	15	—	9	2	10	—	95	168
3. Seebi- ja küünlätööstus ning kosmeetilised laboratooriumid—Fabr. de savon et de bougies, laboratoires de cosmétiques	2	11	22	2	—	6	2	1	2	20	26
4. Muude keemiliste ainete ja esemete valmistus—Fabr. d'aut.mat. et prod. chimiq.	7	338	62	39	—	30	8	13	1	420	71
V. Nahatööstus—Industrie des cuirs et peaux											
1. Tooresnahatööstus—Fabrication des peaux brutes	10	256	61	19	—	14	5	21	1	310	67
2. Nahkesemete valmistus—Fabrication d'articles en cuir	9	228	45	18	—	14	4	17	1	277	50
VI. Tekstiilitööstus—Industrie textile											
1. Puuvillatööstus—Fabrication de coton	1	28	16	1	—	1	1	4	—	33	17
2. Villatööstus—de laine	5	1 292	8 745	41	1	178	65	75	4	1 586	8 815
3. Linatööstus—de lin	4	664	675	58	2	59	23	77	30	858	730
4. Kõte-, nõõri- ja niiditööstus—Corderies et fileries	9	479	1 306	10	—	54	18	14	3	557	1 327
5. Appretuur-, värvimis- ja vanutamisestööstus—Apprêt, teinture et foulonnexie de matières textiles	3	17	93	4	1	7	4	4	3	32	101
VII. Puittoöstus—Industrie du bois											
1. Saeveskid—Scieries	4	164	294	16	—	14	13	2	—	196	307
2. Mööblil ja vineeritööstus—Fabr. de meubles et du bois de placage	61	3 041	1 484	206	—	161	51	81	14	3 489	1 549
3. Muude puuesemete valmistus—Fabr. d'autres objets en bois	48	1 894	514	92	—	88	21	59	6	2 133	541
VIII. Paberitööstus—Industrie du papier											
1. Paberimassi ja paberivalmistus—Fabr. de pâte, du bois et de papier	7	190	153	15	—	10	4	5	—	220	162
2. Paberessete valmistus—Fabr. d'articles en papier	12	1 682	366	80	4	79	42	87	17	1 928	429
IX. Poligraafiatööstus—Industrie polygraphique											
1. Jahuveskid—Moulins à farine	1	634	242	72	4	72	35	83	16	1 861	297
2. Leivatööstus—Fabrication de pain	5	48	124	8	—	7	7	4	1	67	132
3. Sokolaadi ja kompvokitööstus—Fabr. de chocolat et de bonbons	16	643	351	56	7	64	52	20	8	783	418
4. Lih- ja kalatööstus—Fabrication de viandes et de poissons	43	731	1 203	74	2	168	94	142	34	1 115	1 333
5. Tapamejad, külmetushooned ja kunstjäätööstus—Abattoirs, chambres réfrigérantes et fabr. de glace artificielle	3	217	68	7	—	15	12	43	—	282	80
6. Piimatööstus—Fabrication de lait	2	26	9	2	—	4	7	3	—	32	19
7. Toiduõlide- ja rasvadetööstus—Fabr. d'huiles alimentaires et de graisses	11	106	433	6	1	15	16	9	13	136	463
8. Kartulijahu- ja siirupitööstus—Fabr. de féculé de pommes de terre et de sirops	7	73	25	9	—	51	23	44	10	177	58
9. Marjade ning puu- ja juurviljatööstus—Préparation de baies, fruits et légumes	1	9	12	1	—	1	1	—	—	11	13
10. Piiritusepõlet- ja puhastust- ning pärmivabr.—Fabr. et raffin. d'alcool et fab. de lev.	1	40	9	5	—	6	3	3	—	54	12
11. Lihõõri- ja veinivabrikud—Fabr. de liqueurs et de vins	2	14	2	4	—	6	—	—	—	26	2
12. Linnase- ja õlletehased—Fabr. de mail et brasseries	2	33	5	5	—	5	3	12	1	55	9
13. Karastavate jookide tööstus—Fabr. de boissons rafraîchissantes	1	2	10	2	—	4	1	2	—	10	11
14. Kohvi- (ja surrogaatide) ning muude maitseainete tööstus—Fabr. de café (aussi succédanés) et d'autres matières coloniales	4	148	36	9	1	30	7	8	1	195	45
15. Tubakatööstus—Fabr. de tabac	1	15	6	4	—	2	—	—	—	21	6
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus—Confect. de vêtem. et fabr. de merc.											
1. Riieetvalmistus—Fabr. de vêtements	8	48	583	20	—	29	21	19	6	116	615
2. Jalavõtte tööstus—Fabr. de chaussures	6	212	523	26	5	24	31	7	4	269	563
3. Viiditööstus—Fabr. de feutre	3	106	360	6	3	11	12	1	2	124	377
4. Pudu- ja moekaupade tööstus—Fabr. de mercerie et d'articles de mode	2	71	92	17	2	12	18	6	2	106	114
XII. Ehitustööstus—Industrie des bâtiments											
1. Hoonete ehitus ja remont—Construction et réparation de bâtiments	1	35	71	3	—	1	1	—	—	39	72
2. Välisehitused—Constructions extérieures	12	862	92	41	—	42	17	21	1	966	110
3. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus—Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	10	524	39	27	—	31	17	15	1	597	57
4. Elektrijaamad—Usines électriques	2	338	53	14	—	11	—	6	—	369	53
5. Gaasi- ja veevarustus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	7	494	21	61	—	86	43	24	6	665	70
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus—Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau											
1. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	5	372	21	43	—	89	32	11	4	495	57
2. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	2	122	—	18	—	17	11	13	2	170	13
3. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	3	10	155	—	1	2	1	1	—	13	137
XIV. Puhastustööstus—Industrie du nettoyage											
Kokku—Total	281	18621	12 619	1068	24	1251	574	818	166	21 758	13 383

1 juuliks 1929 a. (ettevõtete rühmade ja allrühmade järgi).
au 1. VII. 1929 (d'après les groupes et sous-groupes).

Sellest ettevõtetest 20-49 töötajaga Dont les entreprises, ayant 20-49 travailleurs											Kesktööstus (5-19 töötajaga ettevõtted) Entreprises moyennes (de 5-19 travailleurs)														
Ettevõtete arv N. d'entreprises	Töölised Ouvriers		Tehniline personal- Personnel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total		Ettevõtete arv N. d'entreprises	Töölised Ouvriers		Tehniline personal- Personnel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total					
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
12											23												32		
5	302	146	14		2	1	1		319	147															
2	84	82	6						90	82															
13	218	84	8		2	1	1		229	85															
2	512	197	6		12	5	7	2	537	204	27	242	65	10		3	3	3				258	68		
2	65	16	2		3	2	5	1	75	19	6	71	9	2				1	1			74	9		
3	233	106	3		5	5	2	1	243	108	18	139	53	7		2	1	1			149	54			
3	214	75	1		4	1	2		219	77	2	9	3	1		1	1	1			12	4			
20	512	103	22		22	8	5		561	111	70	782	79	14	1	18	7	5			23	1			
6	193	9	3		4	2			202	11	15	233		4							819	87			
3	71	1	4		2				79	1					6			2							
2	44	5	1		5				50	3	1	6		1		1					8	1			
2	28	27	2		2	2			35	29	3	20	6								20	6			
2	56	27	2		2	1			61	28	20	154	2	1		1	2				156	4			
5											11	115	16			1					116	16			
7	113	36	7		8	3			134	39	20	254	55	8	9	4	3				274	60			
7	85	81	12		20	4			123	88	20	92	65	18	21	13	6	4			137	88			
2											1	12	7	2	1						15	7			
5	11	22	2		6	2	1	2	20	26	5	14	20	6	6	3	2	4			28	27			
5	74	59	10		14	2	5	1	103	62	14	66	38	10	14	10	4	4			94	48			
6	153	40	7		5	2	11		176	42	18	102	29	7	5	4	8				122	32			
6	125	24	6		5	1	7		143	25	8	68	12	5	5	2	8				86	14			
9	28	16	1		3	4			33	17	10	34	16	2	2						36	18			
1	65	103	11	1	10	11	8	1	94	116	45	281	193	12	13	21	8				314	214			
1	1	13	1		1	1	1		3	14	1	10	5	1	1						12	5			
1	10	14	2		1	1	1		14	15	28	215	80	0	7	12	4				232	92			
3	9	6	3		2	2	1		15	8	4	10	40	3	3	4	2				18	44			
1	6	7	2		1	1	3	1	14	10	6	16	38			1					16	39			
3											6	30	30	2	2	4	2				36	34			
41	920	310	54		36	10	23		1 033	320	73	694	117	34	40	5	12	1			780	123			
32	755	224	45		29	2	22		651	229	45	458	85	27	32	9	9				524	87			
4	93	31	3		3	3			99	33	20	185	2	4	3	3	1				195	6			
2	72	55	6		4	1	1		63	58	8	51	30	3	5	3					59	30			
6	92	58	3		5	5	1		105	64	13	59	99	6	4	6					76	103			
4	56	1	1		1	1	4		58	1	4	46	3	5	3	4					54	3			
2	36	57	2		5	5	4	1	47	63	9	13	96	5	2	4	2				22	100			
29	137	103	8		8	5	5		158	119	42	274	183	8	10	15	1				292	199			
1	305	407	40	1	87	51	67	19	499	478	108	506	308	41	5	63	16	4			626	337			
1	21	9	1		1	2	3		26	9	6	28	6	1	2						31	6			
2	26	7	2		4	7			32	19	24	148	61	1	9	3	4				162	64			
2	66	234	3	1	8	9	5	8	82	252	14	32	64	4	4		2	1			42	65			
5											7	42	9								44	0			
1	36	18	5		35	13	33	5	109	36	9	36	11	6	14	3	4	1			60	17			
1	9	12	1		1	1			11	13	28	130	53	19	24	2	2	1			175	58			
2	40	9	5		6	3	3		54	12	1	3	6	1	1	1					4	7			
2	14	2	4		6	2	2		26	2	1	11	2		1	1					13	3			
2																									
1	33	5	5		5	3	12	1	55	9	1	8		1							9				
1	2	10	2		4	1	5		10	11	5	9	43	6	5	3					20	46			
2	41	9	1		12	7	2		59	16	3	17	8		5						17	8			
1											8	42	38	2	4	6	1	1			49	46			
1	15	6	4		2				21	6	1		7										8		
3	2	86	7		3	5			14	98															
1	35	71	3		1	1			39	72	38	110	232	7	7	8	2				126	291			
1											26	24	152	2	2	2	2				30	155			
1											10	67	42	4	4	4					75	46			
1	35	71	3		1	1			39	72	2	4	14								4	14			
7	165	3	6						171	3	5	15	74	1	1	2					17	76			
6	124	3							124	3	5	43	2		3	1					50	3			
1	41								41	6		43	2		3						50	3			
4	121	4	7		11	4	3	3	142	11	6	45			2						54	2			
3	102	4	4		8	2	1	2	115	8	5	41		6	2	2					49	2			
1	19		3		3	2	2	1	27	3	1	4		1							5				
2	6	83	1		1	1			8	85	8	6	61	3	3		2	1			14	64			
160	3 410	1 714	193	3	220	114	142	29	3 965	1 860	473	3 236	1 482	171	9	193	103	68	11	3	668	1 605			

Tab. 30. Tööstusetegevõtted ja nende tööjõud 1-ks augustiks 1929 a. *Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 août 1929.*

Tööstustegevõtte	Etevõtete arv — Nombre d'entreprises				Töötajate üldarv — Nombre général des travailleurs				Neist töölisi — Dont ouvriers				Töölisid ja teenijaid alaealisi (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	
	Tööstused 1. juulil		Tööstused 1. augustil		Tööstused 1. juulil		Tööstused 1. augustil		Tööstused 1. juulil		Tööstused 1. augustil			
	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv		
I. Murrud ja koevandused	19	19	4869	449	1554	3738	1111	72,21	4615	438	1549	3908	1107	76,0
II. Mitteraaside ümbertöötamine	23	22	1084	27	165	1910	63	86,0	1827	96	151	1772	56	97,0
III. Metalltööstus	49	42	4084	220	187	4126	38	100,8	3533	216	188	3986	33	100,9
IV. Keemiatööstus	13	10	634	48	256	622	207	76,3	694	42	233	508	191	72,5
V. Naamatööstus	10	10	377	28	22	883	6	101,6	317	26	21	322	5	101,6
VI. Tekstiil-tööstus	24	24	9558	367	294	9631	73	100,8	8774	359	281	8852	78	100,9
VII. Puit-tööstus	64	61	1530	62	62	2379	465	100,0	4586	1013	966	3966	630	86,3
VIII. Paberitööstus	13	13	2379	62	37	2879	11	99,1	2067	60	206	2064	3	99,9
IX. Polügraafitööstus	20	13	1293	26	37	1282	11	99,1	1077	17	36	1057	20	98,1
X. Toidu-, maitseainete- ja jookide tööstus	45	45	2510	86	136	2466	118	96,0	1933	70	118	1882	48	97,6
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	8	8	362	170	45	687	125	114,5	761	165	44	882	121	115,9
XII. Ehitustööstus	12	2	1076	342	22	156	90	108,4	634	370	251	1023	69	107,2
XIII. Elektrienergia- ja gaasi- ja veevarustus	7	7	735	32	22	745	10	104,4	515	30	18	527	12	102,3
XIV. Puhastustööstus	3	3	170	1	1	170	100,0	105	105	—	—	105	—	100,0
Kokku suur-tööstus—Total	304	3	35881	2312	4067	34126	1755	95,1	31908	2218	3934	30172	1736	94,6
Seltsid } ettevõtted 50 ja üle töötajaga — les entre- prises, ayant plus de 50 travailleurs. Dont: } ettevõtted 20–49 töötajaga—les entrepri- ses, ayant 20–49 travailleurs.	127	3	30158	1843	3199	28802	1356	85,5	26895	1769	3115	25549	1346	95,0
	177	—	5723	469	888	5324	399	93,0	5013	449	839	4623	390	92,2
1929 a. juuli arvud—Chiffres de juillet 1929.	282	5	34599	3328	2783	35141	512	101,6	30705	3229	2694	31240	535	101,7
Kokku suur-tööstus—Total	31	2	393	55	28	360	27	108,1	316	52	28	340	24	107,6
I. Industries extractives	64	62	654	49	64	630	15	97,7	618	48	63	603	15	97,6
II. Industrie minérale	21	19	194	6	36	164	30	84,5	134	6	26	113	21	84,3
III. " chimique	9	10	159	9	4	104	6	109,3	195	4	4	140	6	105,7
IV. " des caux et peaux	46	40	481	91	53	519	38	107,9	434	65	52	467	36	107,6
V. " textile	75	69	800	113	233	688	120	88,0	740	109	223	626	114	84,6
VI. " du bois	12	9	157	8	40	125	32	70,6	139	8	34	113	26	100,0
VII. " du papier	39	39	405	9	9	405	32	100,0	361	9	381	381	5	98,2
VIII. " poligraphique	110	108	936	27	43	920	16	98,3	778	24	38	765	14	98,2
IX. " de l'alimentation et des boissons etc.	44	44	463	65	65	463	2	98,6	435	57	65	437	8	98,2
X. " de vêtements et fab. de mercerie	5	5	51	11	2	60	9	117,6	45	11	2	54	9	120,0
XI. Constructions	6	6	54	3	3	54	3	105,6	43	3	46	3	107,0	
XII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distri- bution d'eau	7	7	77	1	1	77	1	101,3	66	1	67	1	101,5	
XIII. Industries diverses	470	3	4764	445	577	4989	132	97,2	4265	421	544	4142	123	97,1
XIV. Industries diverses	783	6	40645	2757	4644	38736	1887	95,4	36173	2639	4498	34314	1659	94,9
Kokku suur- ja kesktööstus—Grand total	476	18	5317	580	624	5276	44	99,2	4762	546	582	4718	44	99,1
1929 a. juuli arvud—Chiffres de juillet 1929.	758	18	39116	3908	3410	40414	498	101,2	35467	3777	3286	35968	491	101,4
Kokku kesktööstus—Total	476	18	5317	580	624	5276	44	99,2	4762	546	582	4718	44	99,1
Kokku kesktööstus—Total	758	18	39116	3908	3410	40414	498	101,2	35467	3777	3286	35968	491	101,4
Kokku kesktööstus—Total	476	18	5317	580	624	5276	44	99,2	4762	546	582	4718	44	99,1
Kokku kesktööstus—Total	758	18	39116	3908	3410	40414	498	101,2	35467	3777	3286	35968	491	101,4
Kokku kesktööstus—Total	476	18	5317	580	624	5276	44	99,2	4762	546	582	4718	44	99,1
Kokku kesktööstus—Total	758	18	39116	3908	3410	40414	498	101,2	35467	3777	3286	35968	491	101,4

1) Vastatud juba enim tegevust alustanud andmete püüdmisel eelmisest kokkuvõttest välja jäänud ettevõtte.

Tab. 31. TÖÖNNETUSED TÖÖSTUSETTEVÕTTEIS JUULIS 1929 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en juillet 1929.

	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtted) Grand. entrep. (plus de 20 travailleurs)	Sellest—Dont		Kesktööstus (5—19 töötaja- ga ettevõtted) Entreprises moyennes (de 5—19 travail- leurs)	Kokku Total	Jumms Juin 1929
		Üle 50 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant plus de 50 travail- leurs	20—49 töötaja- ga ettevõtted Entr. ayant 20—49 tra- vailleurs			
I. Murrud ja kaevandused	184	177	7	—	184	173
II. Mineraalide ümbertöötamine	32	24	8	1	33	34
III. Metallitööstus	68	58	10	4	72	74
IV. Keemiatööstus	13	10	3	2	15	12
V. Nahatööstus	6	6	—	—	6	2
VI. Tekstiilitööstus	186	180	—	1	187	131
VII. Puutööstus	109	98	11	—	109	102
VIII. Paberitööstus	11	11	—	1	12	14
IX. Poligraafiatööstus	2	2	—	—	2	—
X. Toidu-, maitseain. ja jookide tööst.	22	20	2	—	22	15
XI. Kehtakate- ja pudukaupade tööstus	—	—	—	—	—	—
XII. Ehitustööstus	14	13	1	—	14	11
XIII. Elektrijaam. ning gaasi- ja veevar.	2	1	1	—	2	—
XIV. Puhastustööstus	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	649	606	43	9	658	568
Kokku—Total 1/I—31/VII. 1929 a.	3 273	2 927	346	108	3 381	—

Tab. 32. TÖÖSTUSTÖÖLISTE ARVU LIHKUMISE INDEKSID (1-ks kunnäpüks).
Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuv al baasil (eelmine kuu = 100 jrginise kuu jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)										B. Indeksid baasil 1.1.1927 = 100. B Base 1.1.1927 = 100	
	Töötajad ¹⁾ —Travailleurs en général ¹⁾					Töölised—Ouvriers					Töötajad ¹⁾	Töölised
	Suur- ja kesk- tööstus	Suurtööstus	Sellest 50 ja üle töötajaga	20—49 tööt.	Kesktööstus (5—19 tööt.)	Entreprises grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	Dont 50 et plus de travail.	20—49 travail.	Entreprises moyennes (5—19 ouv.)	Suur- ja kesk- tööstus	Entreprises grandes et moyennes
Juuli	101,6	99,5	98,2	105,7	100,3	99,7	99,0	98,2	108,6	100,2	118,7	121,3
August	101,2	101,7	102,1	99,2	97,8	101,1	101,6	102,1	99,9	98,2	120,4	123,1
September	97,2	96,9	96,9	96,9	98,8	96,9	96,6	96,5	96,8	98,6	116,9	119,2
Oktoober	95,8	95,8	94,9	96,2	97,7	95,4	94,8	94,6	95,7	99,4	112,1	113,7
November	99,7	99,2	98,9	100,6	102,8	99,8	99,3	99,0	100,8	103,3	111,8	113,5
Detsember	98,7	98,5	98,2	94,0	99,7	98,0	98,4	99,3	99,9	99,6	110,3	111,9
1929 Jaanuar	97,5	97,2	97,8	99,5	99,7	97,1	96,8	97,5	99,0	98,8	107,5	108,7
Veebruar	104,3	104,1	102,9	111,0	105,9	104,6	104,4	103,1	112,4	105,0	112,1	113,7
Märts	101,8	101,9	101,1	106,0	101,5	102,1	102,3	101,3	106,5	101,5	114,2	116,0
Aprill	101,0	101,1	100,6	103,8	100,0	101,1	101,3	100,7	104,3	99,9	115,3	117,3
Mai	99,7	99,7	99,5	101,0	99,1	99,6	99,0	99,3	100,9	99,5	114,9	116,8
Juuni	106,8	107,9	108,5	105,0	100,4	107,7	108,8	109,5	105,4	101,0	122,8	125,8
Juul	101,2	101,6	101,4	102,5	99,2	101,4	101,7	101,5	103,1	99,1	124,3	127,6
August	95,4	95,1	95,5	98,0	97,2	94,9	94,6	95,0	92,2	97,1	119,2	121,7

Tab. 33. NAKKUSHAIGUSED JUULIS 1929 a. — Maladies contagieuses en juillet 1929.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Typhus ex- anthematic.	Febris recurrens	Malaria	Variola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysenteria	Lepra	Encephalit. lethargica	Meningitis cerebr. epid.	Trachoma	Tubercul- losis	Kokku Total
Linnad—Villes	22	8	—	—	—	—	96	69	3	—	—	—	—	—	30	228
Tallinn	9	1	—	—	—	—	62	12	—	—	—	—	—	—	16	102
Haapsalu	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	6
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Narva	—	—	—	—	—	—	9	6	—	—	—	—	—	—	2	17
Nõmme	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	9
Paide	2	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	2
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu	1	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	9
Põltsamaa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Rakvere	1	—	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—	—	15
Tapa	—	1	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	8
Tartu	5	4	—	—	—	—	10	24	—	—	—	—	—	—	1	44
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Türi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valga	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Viljandi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
Võru	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Maad—Arrond.	38	11	—	—	—	—	149	60	15	—	—	—	1	10	78	362
Viru	10	2	—	—	—	—	34	19	—	—	—	—	—	—	3	68
Järva	1	—	—	—	—	—	7	2	1	—	—	—	—	—	9	20
Harju	9	—	—	—	—	—	69	9	—	—	—	—	—	—	10	92
Lääne	2	3	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	15	30
Saare	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pärnu	5	4	—	—	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	7	26
Ida- ja Viljandi	4	1	—	—	—	—	7	5	—	—	—	—	—	—	5	24
Tartu	5	1	—	—	—	—	14	23	—	—	—	—	—	—	2	57
Valga	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	3	8
Võru	2	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	10	18
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	2	18
Kokku—Total	60	19	—	—	—	—	245	129	18	—	—	—	1	10	108	590

1) Töölised, tehniline personal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

PRINCIPAUX ARTICLES PARUS DANS LE RECUEIL MENSUEL.

MÉTHODOLOGIE.

Recensement agricole de 1929	Nr. 88(3), page 133-141
Convention concernant l'unification des méthodes des statistiques économiques	" 87(2), " 69-80
Influences internationales sur l'organisation des statistiques nationales	" 76(3), " 161-170
Développement des statistiq. en Estonie	" 75(2), " 65-72
Relation de la population aux travaux statistiques en Estonie	" 75(2), " 73-81
Les résolutions adoptées par la I-re conférence esto-lettonne des statisticiens	" 66(5), " 233-238
-Do- par la II-de conférence esto-lettonne des statisticiens	" 71(10), " 547-554
-Do- par la III-me conférence des statisticiens des pays Baltes	" 80(7), " 397-401

DONNÉES INTERNATIONALES.

Émi- et immigr. mondiale de 1920-1924	Nr. 57(12), page 5-10
Quelques comparaisons entre les États Baltes de 1920-26	" 72(11), " 629-633
Nombres-indices des gains dans les pays étrangers de 1914-1925	" 55(10), " 1-4

POPULATION.

Développement physique des enfants estoniens en 1926-27	Nr. 84(11), page 621-629
Taille, poids et dimensions de la tête des nouveau-nés estoniens 1926-27	" 82(9), " 525-531
Naissances, décès, mariages et divorces en 1927	" 85(12), " 690-713
-Do- en 1926	" 74(1), " 1-18
-Do- en 1925	" 64(3), " 97-101
-Do- en 1924	" 47(2), " 1-69 A
Mariages en Estonie en 1922	" 21(10), " 61-69
Décès en Estonie en 1922	" 20(9), " 61-76
Naissances, décès et mariages en Estonie en 1921 et 1922	" 18(7), " 51-80
Causes de décès en 1927	" 87(2), " 101-112
-Do- en 1926	" 77(4), " 236-247
-Do- en 1925	" 64(3), " 102-104 et 128-133
Mort. des enfants de moins d'un an 1925	" 65(4), " 209-219
Accroissement de la population en Estonie de 1921-25	" 55(10), " 5-8
Mouvement de la population traversant la frontière en 1927	" 78(5), " 288-291
Mouvement de la population traversant la frontière en 1923	" 89(4), " 207-210
Mouvement mécanique de la population en 1925-26	" 68(7), " 384-389
Émigration en 1928	" 90(5), " 277-279
Émigration en 1927	" 77(4), " 233-235
Émigration en 1926	" 66(5), " 230-231
Émigration d'Estonie en 1924-25	" 57(12), " 1-5
Stature des jeunes gens terminant leur service militaire en 1924	" 60(8), " 431-445
Conditions du logement à Tallinn et Tartu	" 92(7)-93(8), " 385-398

INSTRUCTION PUBLIQUE.

Écoles pour différentes nationalités en 1927/28	Nr. 92(7)-93(8) page 407-419
Écoles normales d'instituteurs (séminaires) de 1922-27	" 78(5), " 298-302
Établissements scolaires pendant les années scolaires de 1925-27	" 76(3), " 200-210
Écoles de navigation de 1923-27	" 74(1), " 30-34
Écoles primaires et secondaires pendant l'année scolaire de 1927/28	" 88(3), " 142-162
-Do- 1926/27	" 79(6), " 341-361
-Do- 1925/26	" 72(11), " 611-628
-Do- 1924/25	" 60(15), " 1-20
-Do- 1923/24	" 43(10), " 1-54 A
Jardins d'enfants de 1923-27	" 81(8), " 471-473
Données générales sur les écoles primaires pendant l'année scolaire 1921/22	" 18(2), " 47-65
Bibliothèques populaires en 1926 et 1927/28	" 91(6), " 353-367
Le marché du livre et la presse périodique en Estonie de 1924-26	" 68(7), " 393-401

TRAVAIL ET SALAIRES.

Durée du travail dans l'industrie en II semestre de 1928	Nr. 92(7)-93(8) page 406
-Do- en I semestre de 1928	" 86(1), " 36-41
-Do- en 1927	" 82(9), " 541-545
Conditions du travail 1922-27	" 75(2), " 138-140
Main d'oeuvre des entreprises moyennes et grandes au I. VII. 1927	" 71(10), " 608-610
Nombre des ouvriers dans l'industrie en Estonie en 1923-24	" 30(6), " 1-14
Marché du travail en Estonie	" 49(4), " 15-18
Activité des bourses du travail et le chômage 1924-26	" 70(9), " 524-528
Chômage et activité des bourses de travail en 1927-28	" 80(4), " 216-219
Chômage à Tallinn le 8. IV. 1926	" 62(1), " 9-20
-Do- à Tartu le 16. II. 1927	" 69(8), " 464-466
Chômage en Estonie 1922-24	" 39(6), " 15-30
Inspection du travail en 1928	" 92(7)-93(8), " 390-405
-Do- en 1921-26	" 75(13), " 696-704
Convention collective au I. VII. 1927	" 71(10), " 589-590

Grèves dans l'industrie en 1928	Nr. 88(3), page 163-165
-Do- en 1927	" 78(5), " 294-295
-Do- en 1926	" 67(6), " 354-356
-Do- en 1921-25	" 54(9), " 7-13
-Do- en 1922	" 15(4), " 51-53
Travaux publics 1924-26	" 69(5), " 465-463
Nombre de caisses de secours et de leurs membres en 1921-27	" 80(7), " 418-422
Accidents du travail en 1926	" 81(8), " 485-488
-Do- 1924-25	" 70(9), " 487-494
Alimentation des ouvriers agricoles et industriels	" 87(2), " 76-80
Gains des ouvriers industr. en 1926-27	" 80(7), " 402-417
-Do- " à Tallinn	" 71(10), " 578-580
-Do-	" 67(6), " 349-350
Salaires des ouvriers agricoles en 1927	" 71(10), " 576-577
-Do- en 1926	" 61(16), " 22-23
Gains dans l'industrie en 1928	" 90(5), " 290-304
Gains des ouvriers industr. en Estonie 1914-26	" 59(14), " 3-12
Budgets des familles ouvrières en 1925	" 48(3), " 1-108
Salaires et gains dans les entr. ayant plus de 20 ouvriers pendant l'année 1924	" 37(4), " 1-21 a
Salaires dans l'agricult. et le marché du travail des ouvr. agric. en 1923 et 1924	" 32(11), " 1-24

HYGIÈNE PUBLIQUE.

Hygiène des enfants	Nr. 87(2), page 81-83
État sanitaire de l'armée de 1925-27	" 82(9), " 513-524
État sanitaire de la popul. de 1919-27	" 75(2), " 141-142
Causes de décès en 1927	" 87(2), " 101-112
-Do- en 1926	" 77(4), " 236-247
-Do- 1925	" 64(3), " 102-104 et 128-132
Mortalité des enfants 1926	" 81(8), " 460-470
-Do- 1925	" 65(4), " 200-219
Maladies contagieuses en 1928	" 92(7)-93(8), " 427-429
Lèpre de 1919-28	" 84(11), " 630-632
Cancer 1919-25	" 73(13), " 684-690
Tuberculose en 1925-26	" 70(9), " 518-523

CRIMINALITÉ ET SINISTRES.

Incendies en 1928	Nr. 89(4), page 201-206
Incendies en 1927	" 76(3), " 194-199
Composition des condamnés dans les affaires criminelles 1924-26	" 74(1), " 19-28
Prisonniers 1922-26	" 74(1), " 29
Suicides en Estonie 1927	" 81(8), " 488-490
-Do- 1925-26	" 65(4), " 206-208
-Do- 1922	" 19(6), " 57-80
Crimes, délits et infractions aux lois 1924-26	" 71(10), " 555-573
Affaires criminelles en Estonie 1919-1924	" 53(8), " 1-7
Incendies en 1924-26	" 70(9), " 512-517
Accidents du travail (voir travail et salaires)	

INDUSTRIE.

Valeur de la production de l'industrie extractive en 1927	Nr. 91(6), page 336-338
Production et main d'oeuvre dans les grandes entreprises en 1927	" 87(2), " 84-100
-Do- 1926	" 75(2), " 110-125
-Do- dans l'industrie 1925	" 63(2), " 37-66
Consommation des combustibles dans les industries en 1925	" 67(6), " 347-349
Machines motrices et emploi de la force mécanique dans les industries en 1925	" 69(8), " 440-453
Exportation des produits industriels aux marchés étrangers 1923-26	" 70(9), " 493-502

COMMERCE EXTÉRIEUR.

Commerce extérieur des produits forestiers de 1920-28	Nr. 88(3), page 165-175
Commerce extérieur de 1919-27	" 75(2), " 101-109
Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1927	" 83(10), " 589-599
-Do- en 1926	" 70(9), " 503-511
Exportation des produits industriels aux marchés étrangers 1923-26	" 70(9), " 493-502
Commerce extérieur des produits agricoles et industriels en 1927	" 81(8), " 453-459
-Do- en 1926	" 67(6), " 322-330
-Do- en 1925	" 49(4), " 3-8

PRIX.

Prix foyains du bétail en 1927	Nr. 78(5), page 295-297
Nombres indices des prix de gros et du coût de la vie de 1913-28	" 77(4), " 261-269
Mouv. des prix de gros 1922-1926 et les nomb. ind. des prix de gros pour l'Est.	" 63(2), " 51-66
Coût comparé des diverses denrées alimentaires d'après leur valeur nutritive 1922-27	" 68(7), " 369-392
Nombres-indices pondérés des prix des produits agricoles	" 65(4), " 219-221
Coût de la vie en villes 1922-29	" 90(5), " 286-289
Coût de la vie	" 36(3), " 1-98 a
Prix de gros à Tallinn 1922-24	" 35(2), " 30-33

TRANSPORTS ET COMMUNICATIONS.

Traffic des marchandises principales par chemins de fer en 1927/28	Nr. 86(1), page 1-27
Traffic des marchandises princip. par les chemins de fer à voie large en 1926	" 76(3), " 176-186

Chemins de fer en 1927/28	Nr. 85(12), page 714—742
-Do- en 1926/27	73(12), " 705—724
-Do- 1925	65(4), " 182—199
-Do- 1921—23	17(6), " 67—96
Navigation et transports maritimes des marchandises et des voyageurs en 1928	92(7)-93(8), " 429—445
-Do- en 1927	80(7), " 421—437
-Do- 1926	67(6), " 331—346
Marine marchande au 1. I. 1928	82(9), " 532—537
-Do- au 1. I. 1927	68(7), " 404—408
Mouven. de la navigation et transport des marchandises et des voyageurs par voies navigables intérieures en 1927	82(9), " 538—540
-Do- en 1926	68(7), " 409—411
Navigation et marine marchande en Estonie 1925	56(11), " 1—18
Poste, télégraph. et radio en 1927/28	84(11), " 650—678
-Do- en 1926 et pendant les 3 premiers mois de 1927	73(11), " 637—656
Véhicules à moteur au 1. I. 1929	91(6), " 339—340
Nombre des véhicules à moteur en Estone 1922—26	68(7), " 402—403
Navig. aérien. privée en Estonie 1924—26	65(4), " 200—203
ASSURANCES.	
Sociétés d'assurance en 1927	Nr. 91(6), page 341—353
-Do- en 1926	74(1), " 35—48
-Do- en 1924—26	64(3), " 134—143
-Do- en 1923	42(3), " 1—161
-Do- en 1920—22	29(8), " 1—15
Assurances contre maladies en 1926	83(10), " 578—586
-Do- de 1919—26	68(7), " 375—383
CRÉDIT ET CAPITAL.	
Situation financière des sociétés ano- nymes en 1927 et 1928	Nr. 88(3), page 176—183
Recettes et dépenses des banques en 1927	86(1), " 28—35
-Do- de 1921—26	71(10), " 580—585
Activité de la Banq. agraire en 1926—27	71(10), " 586—587
Situat. financière de la Banque agraire	71(10), " 587—588
Lombards de 1922—26	73(12), " 690—695
Développement des établissements finan- ciers de l'Estonie 1920—21	" 1—2, " 203—205
FINANCES.	
Budget net de l'État et la charge géné- rate des impôts	Nr. 86(1), page 42—50

Recettes et dépenses de l'État de 1918—27	Nr. 79(6), page 362—366
Recettes et dépenses des administrations des arrondissements 1923—26	79(6), " 367—373
Recettes et dépenses des villes et des bourgs de 1. I. 1927—31. III. 1928	91(6), " 325—335
Recettes et dépenses des villes et des bourgs en 1926	78(5), " 311—322
-Do- en 1925	66(5), " 257—269
-Do- en 1924	62(7), " 1—13
-Do- en 1923	40(7), " 1—13
Dépenses des administrations des villes et des arrondissements pour l'hygiène publique et l'assistance en 1925	65(4), " 203—205
Balance des paiements en 1928	92(7)-93(8), " 420—426
Balance des paiements en 1927	78(5), " 303—310
Balance des paiem. de l'Estonie 1924—26	66(5), " 239—256
Impôts sur les bénéfices nets en 1927	81(8), " 479—484
Impôt sur le revenu en 1928	90(5), " 261—276
-Do- en 1927	77(4), " 249—260

COOPÉRATION.

Sociétés de consommation en 1926	Nr. 73(12), page 725—727
Sociét. de consom. en Estonie au 1. I. 1924	33(12), " 1—31

VARIA.

Traitements du personnel des institu- tions d'État en 1927—28	Nr. 84(11), page 633—649
Production en consommation de bois- sons alcooliques de 1920—27	78(5), " 291—293
Personnel des institutions de l'État et le problème de sa diminution	76(3), " 211—218
Le marché du livre et la presse pério- dique en Estonie de 1924—26	68(7), " 399—401
Unions et sociétés de 1926—28	91(6), " 354—358
Unions et sociétés en Estonie 1921—26	61(16), " 18—21
Longueur de la ligne-front. de l'Estonie	3—4, " 9—16

RÉFORME AGRAIRE.

Réalisation de la réforme agr. 1919—26	Nr. 76(3), page 171—175
La réforme agraire en Estonie	6—8, " 49—68
Exploitations agricoles sur les terres d'État au 1. I. 1929	89(4), " 220—224
Pour les articles sur la statistique agricole s'adresser à l'annuaire de la stat. agric.	

LISTE DES ÉDITIONS DU BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE.

Type A. DÉMOGRAPHIE.			
Volume	I. Annuaire de la statistique d'instruction publique	Pages 288+186, 1924.	Kr. 6—
	Dite (Édition abrégée)	300, 1924.	3.50
"	II. Naissances, décès, mariag. et mouvem. de la populat. 1921—1923	" 52+54, 1925.	3.—
"	III. Statistique de l'hygiène publique	132+80, 1925.	5.—
"	IV. Démographie et l'hygiène publique	En préparation.	
STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.			
Volume	I. Commerce extérieur en 1923	Pages 20+72, 1924.	Kr. 2.—
"	II. Ports, marine marchande et navigation	" 102, 1925.	2.50
"	III. Chemins de fer, poste, télégraphe et téléphone en Estonie	" 61, 15.25.	2.—
"	IV. Commerce extérieur en 1924	" 22+92, 1925.	3.—
"	V. Industrie en Estonie	" 80, 1926.	2.50
"	VI. Chemins de fer de l'État en 1924	" 38, 1926.	2.—
"	VII. Commerce extérieur en 1925	" 100, 1926.	3.25
"	VIII. Commerce extérieur en 1926	" IV+106, 1927.	3.25
"	IX. Situation financière des sociétés anonymes et des sociétés coopérat. au 1. I. 1926	" 32+34, 1927.	2.—
"	X. Commerce extérieur en 1927	" 105, 1928.	3.25
"	XI. Commerce extérieur en 1923	" 120, 1929.	3.50
STATISTIQUE AGRICOLE.			
Volume	I. Annuaire de la statistique agricole I	Pages 290, 1923.	Kr. 5.—
"	II. Annuaire de la statistique agricole II (1923)	" 132, 1924.	2.25
"	III. Élevage du bétail en Estonie en 1924	" 17+105, 1925.	1.50
"	IV. Annuaire de la statistique agricole (1925)	" 3+201, 1926.	3.—
"	V. Annuaire de la statistique agricole (1926)	" VII+254, 1927.	3.—
"	VI. Annuaire de la statistique agricole (1927)	" VIII+207, 1928.	2.75
"	VII. Annuaire de la statistique agricole (1928)	Sous-pressé.	
Type B.	1. Résultats préliminaires du recensement de 1922	Pages 78, 1923.	Kr. 2.—
	2. Les enfants infirmes en Estonie	" 164, 1923.	3.75
	3. Elections au Parlement en mai 1923	" 78, 1923.	3.—
	4. Commerce extérieur de l'Estonie en 1921—1922	" 60+ 38, 1923.	2.50
	5. Résultats du recensement de 1922		
Volume	I. Répartit. démograph. de la popul. et conditions de logement	Pages 88, 1925.	Kr. 2.—
"	II. Répartit. démograph. de la popul. (tableaux) conditions	" 8+133, 1924.	4.—
"	III. Répartition de la population par occupations	" 83+ 84, 1925.	3.—
"	IV. Arrond. Võru	" 24+ 52, 1924.	2.—
"	V. " Järva	" 52+ 60, 1923.	3.—
"	VI. " Harju et la ville de Tallinn	" 40+ 56, 1924.	3.—
"	VII. " a) Lääne	" 20+ 56, 1924.	2.—
"	" b) Saare	" 20+ 56, 1924.	2.—
"	VIII. " Pärnu	" 40+ 84, 1924.	3.50
"	IX. " Viljandi	" 30+ 84, 1924.	3.50
"	X. " Tartu et Valga	" 40+ 92, 1924.	3.—
"	XI. " Võru et Põlseri	" 30+ 46, 1927.	3.—
	6. Dépouillement des données du recensement de 1922 et le contenu des tableaux de résultats définitifs	" 48, 1923.	1.—
	7. Les exploitations agricoles nouvellement fondées de 1910—23	" 46+ 60, 1924.	3.50
	8. Résultats du recensement agricole de 1925	" 4+210, 1926.	3.75
	9. Album statistique, vol. I. Territoire et populat. (38 dia- et cartogram. en coul.)	" 1925.	6.—
	Album statistique, vol. II. Économie (24 dia- et cartogram. en coul.)	" 1926.	6.—
	Album statistique, vol. III. Agriculture	" 112, 1928.	7.50
	10. Élection au III. Parlement	" 48, 1927.	1.75
	11. Élevage du bétail et marchés des produits animaux en Estonie et à l'étranger	" 72, 1928.	—
	12. Élection au IV. Parlement	Sous-pressé.	
Type G.	Recueil mensuel	1925 Nr. 34—45 Prix total	Kr. 15.—
	1922 Nr. 1—11 Prix total	Kr. 10.—	1926 " 46—61 " " 15.—
	1923 " 12—21 " " 15.—	1927 " 62—73 " " 15.—	
	1924 " 22—33 " " 15.—	1928 " 74—85 " " 15.—	

